

ΕΡΓΟ

«Ανάπτυξη Οικοσυστήματος Κοινωνικής και Αλληλεγγύης Οικονομίας (ΚΑΛΟ) στη Δυτική Αθήνα - Διαδημοτικό Κοινωνικό Δίκτυο ΚΟΙΝΩΝΩ»

Τομέας Δραστηριότητας 1.2

«Ανάπτυξη μεθοδολογιών και εργαλείων για τη συγκέντρωση στατιστικών στοιχείων σχετικά με την αποτύπωση του κοινωνικού προφίλ της γεωγραφικής περιοχής Δυτικής Αθήνας»

Εγχειρίδιο

«Έκθεση για το Κοινωνικό Προφίλ της Δυτικής Αθήνας - Τα δεδομένα της αγοράς εργασίας»

Ιούνιος 2023

ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΑΤΤΙΚΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Το ανά χείρας Παραδοτέο έχει εκπονηθεί και υποβάλλεται στο πλαίσιο υλοποίησης του Τομέα Δραστηριοτήτων (ΤΔ.1) με τίτλο «*Το Παρατηρητήριο Ανάπτυξης Οικοσυστήματος Κ.Α.Α.Ο. στη Δυτική Αθήνα*» του Έργου «*Ανάπτυξη Οικοσυστήματος Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας (ΚΑΑΟ) στη Δυτική Αθήνα - Διαδημοτικό Κοινωνικό Δίκτυο ΚΟΙΝΩΝΩ*», το οποίο υλοποιείται από κοινοπραξία φορέων για λογαριασμό του Αναπτυξιακού Συνδέσμου Δυτικής Αθήνας (ΑΣΔΑ) στο πλαίσιο της εγκεκριμένης Στρατηγικής Βιώσιμης Αστικής Ανάπτυξης (Β.Α.Α.) «*Διαδημοτική Εταιρική Σχέση για την Ανάπτυξη της Δυτικής Αθήνας με αξιοποίηση της ΟΧΕ/ΒΑΑ 2014-2020*».

Συντάκτες Εγχειριδίου

Δρ. Γαβριήλ Αμίτσης, Καθηγητής Δικαίου Κοινωνικής Ασφάλειας / Διευθυντής του Ερευνητικού Εργαστηρίου Κοινωνικής Διοίκησης του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής, Επιστημονικός Υπεύθυνος του Έργου «*Ανάπτυξη Οικοσυστήματος Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας (ΚΑΑΟ) στη Δυτική Αθήνα - Διαδημοτικό Κοινωνικό Δίκτυο ΚΟΙΝΩΝΩ*»

Λάμπρος Λαμπρινίδης, Εμπειρογνώμονας του Έργου «*Ανάπτυξη Οικοσυστήματος Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας (ΚΑΑΟ) στη Δυτική Αθήνα - Διαδημοτικό Κοινωνικό Δίκτυο ΚΟΙΝΩΝΩ*»

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΥΝΤΜΗΣΕΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΤΟΜΟΓΡΑΦΙΩΝ

ΑμεΑ	Άτομα με Αναπηρία
βλ.	βλέπε
εδ.	εδάφιο
ΔΥΠΑ	Δημόσια Υπηρεσία Απασχόλησης (πρώην ΟΑΕΔ)
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΚΤ	Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
ΕΛΣΤΑΤ	Ελληνική Στατιστική Αρχή
ΕΠ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
ΕΠΑΝΑΔ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης Ανθρώπινου Δυναμικού
ΕΠΚΔ	Ευρωπαϊκός Πυλώνας Κοινωνικών Δικαιωμάτων
ΕΣΔΑ	Εθνικό Σχέδιο Δράσης για την Απασχόληση
ΕΣΚΕ	Εθνική Στρατηγική Κοινωνικής Ένταξης
ΕΣΠΑ	Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς
ΚΑΛΟ	Κοινωνική και Αλληλέγγυα Οικονομία
Κοιν.Σ.Επ.	Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις
ΚΥΑ	Κοινή Υπουργική Απόφαση
ΜΚΟ	Μη Κυβερνητική Οργάνωση
ΝΠΔΔ	Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου
ΝΠΙΔ	Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου
Ν.	Νόμος
ΟΤΑ	Οργανισμοί Τοπικής Αυτοδιοίκησης
παρ.	παράγραφος
ΠΔ	Προεδρικό Διάταγμα
ΠΕΠ	Περιφερειακό Επιχειρησιακό Πρόγραμμα
ΥΑ	Υπουργική Απόφαση
ΥΕΚΑΠ	Υπουργείο Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης και Πρόνοιας
ΥΕΚΥ	Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ	5
ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ	7
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	8
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. Η οριοθέτηση της τοπικής αγοράς εργασίας	11
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. Τα δημογραφικά χαρακτηριστικά της Περιοχής Παρέμβασης.....	14
1. Ο πληθυσμός της Περιφέρειας Αττικής.....	15
2. Ο πληθυσμός των Δήμων της Περιοχής Παρέμβασης.....	16
3. Η εξέλιξη των γεννήσεων της Περιοχής Παρέμβασης	18
4. Η εξέλιξη της εξάρτησης στην Περιοχή Παρέμβασης	24
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. Το στατιστικό προφίλ της επιχειρηματικής δραστηριότητας	28
1. Η περίοδος της οικονομικής ύφεσης.....	28
2. Η περίοδος της οικονομικής αναδιάρθρωσης	30
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. Το στατιστικό προφίλ της απασχόλησης	53
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. Το στατιστικό προφίλ της ανεργίας και της επιδοτούμενης ανεργίας.....	59
1. Τα δεδομένα της τυπικής ανεργίας	59
2. Τα δεδομένα της τακτικής επιδότησης ανεργίας	70
3. Τα δεδομένα της έκτακτης επιδότησης ανεργίας.....	72

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΠΙΝΑΚΩΝ

Τίτλος Πίνακα	Σελίδα
Πίνακας Β1. Πληθυσμός στην Περιφέρεια Αττικής και στις ΠΕ Δυτικού Τομέα Αθηνών, Δυτικής Αττικής και Πειραιώς και Νήσων	15
Πίνακας Β2. Πληθυσμός ανδρών και γυναικών στην Περιφέρεια Αττικής και στις ΠΕ Δυτικού Τομέα Αθηνών, Δυτικής Αττικής και Πειραιώς και Νήσων	15
Πίνακας Β3. Ο πληθυσμός των Δήμων της Περιοχής Παρέμβασης (2011 και 2021)	17
Πίνακας Β4. Γεννήσεις στην ΕΕ27 και στην Ελλάδα	18
Πίνακας Β5. Γεννήσεις ανά Περιφέρεια στην Ελλάδα (2009-2021)	19
Πίνακας Β6. Γεννήσεις ανά Νομό στην Ελλάδα (2016-2021)	20
Πίνακας Β7. Γεννήσεις στην Περιφέρεια Αττικής και στις ΠΕ Δυτικού Τομέα Αθηνών, Δυτικής Αττικής και Πειραιώς και Νήσων	23
Πίνακας Β8. Η αναλογία εξάρτησης ηλικιωμένων	26
Πίνακας Β9. Κατηγοριοποίηση του πληθυσμού με βάση την ηλικία στην Περιφέρεια Αττικής	27
Πίνακας Β10. Αναλογία εξαρτημένων ηλικιωμένων (πληθυσμός άνω των 65 ετών προς πληθυσμό από 15 μέχρι 64 ετών) στην Περιφέρεια Αττικής	28
Πίνακας Γ1. Ενεργές Οικονομικές Δραστηριότητες ανά Δήμο στην Π.Ε. Δυτικής Αθήνας (2017)	28
Πίνακας Γ2. Το επιχειρηματικό προφίλ της Περιοχής Παρέμβασης	31
Πίνακας Γ3. Πλήθος επιχειρήσεων και διακύμανση του «Κύκλου Εργασιών» τους την περίοδο 2016 - 2020	32
Πίνακας Γ4. Τομείς NACE 2 που κατέγραψαν το 2022 κύκλο εργασιών άνω των 10 εκατομμυρίων ευρώ στην Περιοχή Παρέμβασης	33
Πίνακας Γ5. Οι «χωρικές διαστάσεις» της επιχειρηματικής δραστηριότητας στην Περιοχή Παρέμβασης	39
Πίνακας Γ6. Τομείς με υψηλές εξαγωγικές δραστηριότητες στην Περιοχή Παρέμβασης (με βάση την αξία εξαγωγών, 2020)	48
Πίνακας Γ7. Δυναμικοί Κλάδοι Εξαγωγικών Δραστηριοτήτων στη Δυτική Αθήνα (ταξινόμηση με βάση την αξία εξαγωγών, 2020)	51

Πίνακας Δ1. Διαχρονική εξέλιξη του ποσοστού απασχόλησης στην ΕΕ και την Ελλάδα για την ηλικιακή ομάδα 20–64 (% του πληθυσμού)	53
Πίνακας Ε1. Εγγεγραμμένοι άνεργοι στα μητρώα της ΔΥΠΑ	61
Πίνακας Ε2. Κατηγορίες εγγεγραμμένων ανέργων στα μητρώα της ΔΥΠΑ	62
Πίνακας Ε3. Δείκτης Επιβάρυνσης Μόνιμου Πληθυσμού των Δήμων Περιφερειακής Ενότητας Δυτικού Τομέα Αθηνών και των Δήμων Κορδαλλού και Φυλής (2020-2021)	68
Πίνακας Ε4. Δείκτης Επιβάρυνσης Μόνιμου Πληθυσμού των Δήμων Περιφερειακής Ενότητας Δυτικού Τομέα Αθηνών και των Δήμων Κορδαλλού και Φυλής (2022-2023)	69
Πίνακας Ε5. Λήπτες Τακτικής Επιδότησης Ανεργίας στους Δήμους αναφοράς	70
Πίνακας Ε6. Ηλικιακή κατανομή των ληπτών Τακτικής Επιδότησης Ανεργίας στους Δήμους αναφοράς	71
Πίνακας Ε7. Ειδικά επιδόματα ενίσχυσης ανέργων με έλεγχο περιουσιακών και εισοδηματικών πηγών	72
Πίνακας Ε8. Λήπτες Έκτακτων Επιδομάτων Ανεργίας στους Δήμους αναφοράς	73
Πίνακας Ε9. Λήπτες επιδόματος μακροχρόνιας ανεργίας στους Δήμους αναφοράς	77
Πίνακας Ε10. Ηλικιακή κατανομή των ληπτών επιδόματος μακροχρόνιας ανεργίας στους Δήμους αναφοράς	78

ΚΑΤΑΛΟΓΟΣ ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

Τίτλος Διαγράμματος	Σελίδα
Διάγραμμα Β1. Πυκνότητα πληθυσμού στην Περιφέρεια Αττικής και στις ΠΕ Δυτικού Τομέα Αθηνών, Δυτικής Αττικής και Πειραιώς και Νήσων	16
Διάγραμμα Β2. Μεταβολή του πληθυσμού των Δήμων αναφοράς (2011-2021)	18
Διάγραμμα Β3. Ο δείκτης εξάρτησης γήρατος στην ΕΕ	24
Διάγραμμα Β4. Οι προβολές του δείκτη εξάρτησης γήρατος στην ΕΕ	25
Διάγραμμα Γ1. Διακύμανση κύκλου εργασιών επιχειρήσεων δείγματος στην Περιφέρεια Αττικής και την Περιοχή Παρέμβασης (2016-2020)	30
Διάγραμμα Γ2. Εξέλιξη ποσοστιαίας συμμετοχής Κύκλου Εργασιών επιχειρήσεων δείγματος Περιοχής Παρέμβασης επί συνόλου Περιφέρειας Αττικής	30
Διάγραμμα Δ1. Εξέλιξη των απασχολουμένων (2018-2022)	54
Διάγραμμα Δ2. Εξέλιξη της απασχόλησης και του εργατικού δυναμικού (2018-2022)	55
Διάγραμμα Δ3. Μέσος αριθμός των απασχολουμένων (2022)	55
Διάγραμμα Δ4. Η κατανομή του πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας (2022)	56
Διάγραμμα Δ5. Η εξέλιξη της μερικής απασχόλησης (2017-2022)	57
Διάγραμμα Δ6. Η εξέλιξη της προσωρινής απασχόλησης (2018-2022)	57
Διάγραμμα Ε1. Η εξέλιξη της απασχόλησης στην Έρευνα Εργατικού Δυναμικού (2012-2023)	60
Διάγραμμα Ε2. Οι χωρικές διαστάσεις της απασχόλησης (2023)	60
Διάγραμμα Ε3. Η κατανομή των ληπτών του Ειδικού Βοηθήματος μετά από τρίμηνη παραμονή στα μητρώα των ανέργων στους Δήμους αναφοράς	75
Διάγραμμα Ε4. Η κατανομή των ληπτών του Ειδικού Βοηθήματος στους Δήμους αναφοράς	76
Διάγραμμα Ε5. Η κατανομή των ληπτών του Ειδικού Βοηθήματος μετά τη λήξη της τακτική επιδότησης ανεργίας στους Δήμους αναφοράς	76

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το ανά χείρας Εγχειρίδιο αποτελεί **το τρίτο Παραδοτέο της Δράσης ΤΔ-1.2 «Ανάπτυξη μεθοδολογιών και εργαλείων για τη συγκέντρωση στατιστικών στοιχείων σχετικά με την αποτύπωση του κοινωνικού προφίλ της γεωγραφικής περιοχής Δυτικής Αθήνας με στόχο τη διάγνωση και την ανίχνευση αναγκών και δυνατοτήτων προσέγγισης, ανάπτυξης, ενεργοποίησης, λειτουργίας, διοίκησης και ανάπτυξης Φορέων ΚΑΛΟ, σύμφωνα με το εθνικό θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο»** του Τομέα Δραστηριοτήτων ΤΔ.1 «*Το Παρατηρητήριο Ανάπτυξης Οικοσυστήματος Κ.Α.Λ.Ο. στη Δυτική Αθήνα*» της Πράξης «*Ανάπτυξη Οικοσυστήματος Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας (ΚΑΛΟ) στη Δυτική Αθήνα - Διαδημοτικό Κοινωνικό Δίκτυο ΚΟΙΝΩΝΩ*». **Η Δράση ΤΔ-1.2 αντιστοιχεί στην εκπόνηση και εφαρμογή ενός ολιστικού μοντέλου μεθοδολογιών και εργαλείων για την καταγραφή τόσο των ιδιαίτερων διαστάσεων του τομέα της ΚΑΛΟ της Περιοχής Παρέμβασης (με έμφαση στους φορείς ΚΑΛΟ που δραστηριοποιούνται σύμφωνα με το ισχύον εθνικό θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο)¹,**

¹ Η παρ. 1 του άρθρου 3 του Ν. 4430/2016 προβλέπει ότι οι Φορείς Κοινωνικής και Αλληλέγγυας Οικονομίας είναι:

α. Οι Κοινωνικές Συνεταιριστικές Επιχειρήσεις του άρθρου 14

β. οι Κοινωνικοί Συνεταιρισμοί Περιορισμένης Ευθύνης (Κοι.Σ.Π.Ε.) που διέπονται από το άρθρο 12 του Ν. 2716/1999 (Α' 96), συμπληρωματικά από τις διατάξεις του Ν. 1667/1986 (Α'196), του άρθρου 12 του Ν. 3842/ 2010 (Α' 58) και του παρόντος νόμου

γ. οι Συνεταιρισμοί Εργαζομένων, που συστήνονται με το άρθρο 24

δ. οποιοδήποτε άλλο μη μονοπρόσωπο νομικό πρόσωπο, εφόσον έχει αποκτήσει νομική προσωπικότητα, όπως ιδίως αγροτικοί συνεταιρισμοί του Ν. 4384/2016 (Α' 78), αστικοί συνεταιρισμοί του Ν. 1667/1986, Αστικές Εταιρίες των άρθρων 741 επ. του Α.Κ., εφόσον σωρευτικά συντρέχουν οι εξής προϋποθέσεις:

αα) Αναπτύσσει δραστηριότητες συλλογικής και κοινωνικής ωφέλειας, όπως ορίζονται στις παραγράφους 2 και 3 του άρθρου 2

ββ) Μεριμνά για την πληροφόρηση και τη συμμετοχή των μελών του και εφαρμόζει δημοκρατικό σύστημα λήψης αποφάσεων, σύμφωνα με την αρχή ένα μέλος μία ψήφος, ανεξάρτητα από τη συνεισφορά κάθε μέλους

γγ) Το καταστατικό του προβλέπει περιορισμούς στη διανομή του ως εξής:

i. ποσοστό τουλάχιστον 5% διατίθεται για το σχηματισμό αποθεματικού

ii. ποσοστό έως 35% αποδίδεται στους εργαζόμενους του Φορέα, εκτός και εάν τα 2/3 των μελών της Γενικής Συνέλευσης αποφασίσουν αιτιολογημένα τη διάθεση του ποσοστού αυτού σε δραστηριότητες του στοιχείου iii

iii. το υπόλοιπο διατίθεται για τη δημιουργία νέων θέσεων εργασίας και τη διεύρυνση της παραγωγικής του δραστηριότητας.

δδ) Εφαρμόζει σύστημα σύγκλισης στην αμοιβή της εργασίας, κατά το οποίο ο ανώτατος καθαρός μισθός δεν μπορεί να υπερβαίνει περισσότερο από τρεις φορές τον κατώτατο, εκτός και εάν τα 2/3 των μελών της Γενικής Συνέλευσης αποφασίσουν διαφορετικά. Η υποχρέωση του προηγούμενου εδαφίου ισχύει και σε οποιαδήποτε μορφή σύμπραξης δύο ή περισσότερων Φορέων ΚΑΛΟ.

όσο και του προφίλ της Δυτικής Αθήνας (σύμφωνα με διεθνώς αποδεκτούς κοινωνικοοικονομικούς δείκτες που χρησιμοποιούνται σε αντιπροσωπευτικές βάσεις δεδομένων της Ελληνικής Πολιτείας, της Ευρωπαϊκής Ένωσης και άλλων Διεθνών Οργανισμών).

Στο πλαίσιο αυτό, αντικείμενο του Εγχειριδίου είναι η στατιστική αποτύπωση και καταγραφή του προφίλ της αγοράς εργασίας της Περιοχής Παρέμβασης με βάση την συστηματική εφαρμογή σχετικών δεικτών που επικεντρώνονται στα ακόλουθα πεδία:

- δημογραφικά χαρακτηριστικά
- χαρακτηριστικά και τάσεις επιχειρηματικής δραστηριότητας
- χαρακτηριστικά της απασχόλησης και της ανεργίας
- χαρακτηριστικά της επιδοτούμενης ανεργίας.

A. Η μεθοδολογία εκπόνησης του Εγχειριδίου

Η μεθοδολογία εκπόνησης του Εγχειριδίου αξιοποίησε τις ακόλουθες τεχνικές:

α) Έρευνα των βάσεων κοινωνικοοικονομικών δεδομένων της ΕΛΣΤΑΤ

- Απογραφή Πληθυσμού-Κατοικιών 2011
- Απογραφή Πληθυσμού-Κατοικιών 2021
- Έρευνες Εργατικού Δυναμικού

β) Έρευνα των βάσεων δεδομένων του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων

- Στοιχεία ροών μισθωτής απασχόλησης στον Ιδιωτικό Τομέα από το Πληροφοριακό Σύστημα ΕΡΓΑΝΗ
- Στατιστικά στοιχεία απασχόλησης ασφαλισμένων (ΕΦΚΑ)
- Μηχανισμός Διάγνωσης των Αναγκών της Αγοράς Εργασίας
- Μητρώο Ανέργων της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης
- Μητρώο Τακτικής Επιδότησης Ανεργίας της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης
- Μητρώα Έκτακτης Επιδότησης Ανεργίας της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης

γ) Έρευνα των βάσεων δεδομένων της Περιφέρειας Αττικής (Δομή SocialNetwork - Περιφερειακό Παρατηρητήριο Κοινωνικής Ένταξης²)

δ) Βιβλιογραφική έρευνα για την οριοθέτηση των τοπικών αγορών εργασίας.

εε) Αποβλέπει στην ενδυνάμωση των οικονομικών δραστηριοτήτων του και τη μεγιστοποίηση της παραγόμενης κοινωνικής ωφέλειας μέσω της οριζόντιας και ισότιμης δικτύωσης με άλλους φορείς ΚΑΛΟ.

στστ) Δεν έχει ιδρυθεί και δεν διοικείται άμεσα ή έμμεσα από Ν.Π.Δ.Δ. ή Ο.Τ.Α. α' ή β' βαθμού ή από άλλο νομικό πρόσωπο του ευρύτερου δημόσιου τομέα.

² [Περιφερειακό Παρατηρητήριο | Social Network \(social-network.gr\)](https://www.social-network.gr/).

B. Η διάρθρωση του Εγχειριδίου

Το Εγχειρίδιο διαρθρώνεται σε πέντε Κεφάλαια που συμπυκνώνουν τα βασικά πορίσματα των αντίστοιχων μελετητικών πεδίων.

Το **Πρώτο Κεφάλαιο** παρουσιάζει τα πορίσματα της διεπιστημονικής συζήτησης για την οριοθέτηση της έννοιας και των κύριων μοντέλων προσέγγισης των τοπικών αγορών εργασίας, αναδεικνύοντας και τους πλέον αντιπροσωπευτικούς δείκτες για την στατιστική αποτύπωση και καταγραφή του προφίλ της αγοράς εργασίας μίας συγκεκριμένης Περιοχής Παρέμβασης. Το **Δεύτερο Κεφάλαιο** παρουσιάζει τα δημογραφικά χαρακτηριστικά της Περιοχής Παρέμβασης σύμφωνα με παραδοσιακούς δείκτες της EUROSTAT και της ΕΛΣΤΑΤ. Το **Τρίτο Κεφάλαιο** παρουσιάζει το στατιστικό προφίλ της επιχειρηματικής δραστηριότητας που αναπτύσσεται στην Περιοχή Παρέμβασης, αποτυπώνοντας την διαχρονική εξέλιξη της κατά την διάρκεια και μετά την ολοκλήρωση των Μηχανισμών Δημοσιονομικής Σταθερότητας. Το **Τέταρτο Κεφάλαιο** παρουσιάζει τα διαθέσιμα δεδομένα για το στατιστικό προφίλ της απασχόλησης στην Περιφέρεια Αττικής και το **Πέμπτο Κεφάλαιο** αποτυπώνει το στατιστικό προφίλ της ανεργίας και της επιδοτούμενης ανεργίας στην Περιοχή Παρέμβασης.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1. Η οριοθέτηση της τοπικής αγοράς εργασίας

Η οριοθέτηση της έννοιας και των κύριων μοντέλων προσέγγισης των τοπικών αγορών εργασίας αποτελεί μία σύνθετη διαδικασία υψηλής δογματικής και επιχειρησιακής αξίας, καθώς εξασφαλίζει αφενός κρίσιμες διακρίσεις από άλλες έννοιες, αφετέρου την αντικειμενική προσέγγιση και κατανόηση της λειτουργίας της αγοράς εργασίας με χωρικά κριτήρια.

A. Η οριοθέτηση των κρίσιμων εννοιών και μοντέλων

α) Ο όρος «τοπικές αγορές εργασίας» προέκυψε από το πεδίο των οικονομικών της εργασίας και είχε ως στόχο να απαντήσει σε ερωτήματα σχετικά με τον έλεγχο των εξωγενών παραγόντων που επιδρούν ιδίως στη διασπορά των μισθών. Ο όρος «περιφερειακές αγορές εργασίας» χρησιμοποιείται στο πεδίο της περιφερειακής γεωγραφίας και συνήθως αναφέρεται σε μια ομάδα αλληλοκαλυπτόμενων τοπικών αγορών εργασίας, που συνολικά μπορεί να προσδιορισθούν (και περιγραφούν) από ένα σύνολο προτύπων μετακίνησης προς την εργασία. Ο όρος «χωρικές αγορές εργασίας» προέκυψε κυρίως μέσα από το πεδίο της βιομηχανικής γεωγραφίας και δίδει μεγαλύτερη έμφαση στους τρόπους, με τους οποίους οι ομάδες των αγορών εργασίας συνδέονται μεταξύ τους και επηρεάζουν η μία την άλλη³.

β) Η συστηματική ενασχόληση με την έννοια των τοπικών αγορών εργασίας επιχειρείται, από μερίδα οικονομολόγων αρχικά και άλλων επιστημόνων μεταγενέστερα, στις αρχές της δεκαετίας του 1950. Οι ερευνητές αυτοί, προσπαθώντας να ερμηνεύσουν τη μεγάλη διασπορά των πραγματικών μισθών που παρατηρεί η εμπειρική έρευνα, οδηγούνται στην έννοια των μη ανταγωνιστικών ομάδων στην αγορά εργασίας και από εκεί στην ύπαρξη επαγγελματικών, βιομηχανικών, γεωγραφικών και άλλων κοινωνικο-οικονομικών εμποδίων στην πλήρη και ελεύθερη κινητικότητα της εργασίας. Το ενδιαφέρον όμως των οικονομολόγων εντοπίζεται κυρίως στην ύπαρξη ή μη κινητικότητας και όχι τόσο στην ύπαρξη χωρικών εμποδίων μέσα στις αγορές εργασίας. Στην παραδοσιακή οικονομική θεώρηση, η χωροθέτηση της αγοράς και οι γεωγραφικές της διαστάσεις είτε αναφέρονται ασαφώς είτε θεωρούνται ως ζητήματα δευτερεύουσας σημασίας. Στο χώρο των οικονομικών της εργασίας οι θεωρητικές προσεγγίσεις που ασχολούνται με την έννοια και τα εν γένει ζητήματα των τοπικών αγορών εργασίας μπορεί να ταξινομηθούν σε πέντε διαφορετικές ομάδες. Στην πρώτη συγκεντρώνονται οι υποστηρικτές των νεοκλασικών απόψεων, στη δεύτερη οι υποστηρικτές των «θεσμικών απόψεων», στην τρίτη οι υποστηρικτές των δυαδικών θεωριών για τις αγορές εργασίας, στην τέταρτη οι υποστηρικτές των θεωριών των καταταμημένων αγορών εργασίας και στην τελευταία, οι υποστηρικτές των θεωριών των ασυνεχών αγορών εργασίας.

³ Βλ. σχετικά Α. Ευστράτογλου, *Τοπικές Αγορές Εργασίας στην Ελλάδα*, ΙΝΕ ΓΣΕΕ, Μελέτες 25, 2006, σελ. 128-129.

Έτσι, οι υπέρμαχοι των νεοκλασικών θεωρήσεων υποστηρίζουν ότι σε ολόκληρη τη μεταπολεμική χρονική περίοδο, όπου οι τοπικές αγορές εργασίας είχαν καθοριστικό ή επιμέρους ρόλο στην ανάλυση των φαινομένων των αγορών εργασίας, η απουσία συστηματικής προσπάθειας εννοιολογικού προσδιορισμού των τοπικών αγορών εργασίας δεν είναι τυχαία. Εκτός από τις όποιες δυσκολίες εμφανίζονται διαχρονικά, στον χειρισμό των θεωριών του χώρου σε συνάρτηση με αυτές των αγορών εργασίας, καθοριστικό στοιχείο στις θεωρήσεις αυτές παραμένει η διάθεση χειρισμού των τοπικών αγορών εργασίας, όχι σαν ένα εννοιολογικό εργαλείο, αλλά σαν μία ενότητα (μονάδα-κλίμακα) μικρότερη της εθνικής, στατιστικά ελεγχόμενης, μέσα στην οποία επιδιώκεται η ανάλυση μιας σειράς φαινομένων. Τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των τοπικών αγορών εργασίας, είτε δεν αναζητούνται καθόλου είτε περνούν ολότελα σε δεύτερη μοίρα, ενώ ταυτοχρόνως τα αποτελέσματα της ανάλυσης εμφανίζουν τάσεις γενίκευσης. Χωρίς να δηλώνεται απόλυτα και ξεκάθαρα, η διάθεση της γενίκευσης των όποιων αποτελεσμάτων των σχετικών αναλύσεων είναι διάχυτη. Μια τέτοιου είδους θεώρηση, φαίνεται λογικό να επαναφέρει σε τοπικό επίπεδο τις αρχές λειτουργίας των αγορών εργασίας, όπως εμφανίζονται σε εθνικό επίπεδο, όπου η έμφαση δίδεται στην προσφορά εργασίας. Σύμφωνα λοιπόν με τους νεοκλασικούς, η προσφορά δημιουργεί τη δική της ζήτηση και οι ατέλειες στις λειτουργίες των τοπικών αγορών εργασίας οφείλονται στην ύπαρξη θεσμικών παραγόντων (εμποδίων), που σχετίζονται με την προσφορά εργασίας. Είναι τα χαρακτηριστικά των εργαζομένων (η χαμηλή επένδυση σε ανθρώπινο κεφάλαιο, η έλλειψη της κατάλληλης κατάρτισης, η απροθυμία των εργαζομένων να μετακινηθούν), που δεν τους επιτρέπουν να ενταχθούν και να δημιουργήσουν καριέρα στην αγορά εργασίας. Κατά συνέπεια, οι προτεινόμενες πολιτικές για την εύρυθμη και αποτελεσματική λειτουργία των τοπικών αγορών εργασίας θα έχουν ως βασικούς στόχους την αύξηση της παραγωγικότητας των εργαζομένων, μέσα από μεγαλύτερη επένδυση σε ανθρώπινο κεφάλαιο και την εξάλειψη των εμποδίων (θεσμοθετημένων κανόνων) στην αγορά εργασίας, έτσι ώστε η τελευταία απρόσκοπτα να επιτελέσει τις βασικές της λειτουργίες.

Αντιθέτως, οι υποστηρικτές των κατατμήσεων θεωρούν ότι οι τοπικές αγορές εργασίας δεν είναι ενιαίες ως προς τη δομή τους, αλλά απαρτίζουν ένα σύνθετο σύνολο υπο-αγορών, ιεραρχικά δομημένων, οι οποίες συνδέονται με ιδιαίτερες διαδικασίες, αλληλο-επικαλύπτονται και συνήθως συνυπάρχουν χωρικά. Κάθε υπο-αγορά διαφοροποιεί την απασχόληση μέσα από ένα σύνολο χαρακτηριστικών (επάγγελμα, δεξιότητες, φύλο, εθνικότητα, κ.ά.) και φέρνει σε επαφή τους εργαζομένους με τους εργοδότες, μέσα από διάφορους τρόπους. Η ύπαρξη ορίων στις υπο-αγορές υπονοεί ότι οι περισσότεροι εργοδότες αλλά κυρίως οι περισσότεροι εργαζόμενοι περιορίζουν τις δραστηριότητές τους σ' ένα μικρό αριθμό υπο-αγορών. Ιδιαίτερη έμφαση δίδεται στον προσδιορισμό και τη διερεύνηση των παραγόντων που οδηγούν στις κατατμήσεις αλλά και στους τρόπους και στις διαδικασίες, με τις οποίες οι κατατμήσεις αυτές συνδέονται με τις δομές των τοπικών αγορών εργασίας. Η ανάδειξη της σημασίας των χωρικών διαστάσεων των αγορών εργασίας και της σημασίας της μοναδικότητας του κάθε τύπου

και των χαρακτηριστικών του, αναδεικνύει τις τοπικές αγορές εργασίας σε προνομιακό πεδίο ανάλυσης μιας σειράς καταστάσεων και φαινομένων.

Η διαπίστωση του γεγονότος ότι οι αγορές εργασίας λειτουργούν διαφορετικά σε διαφορετικούς τόπους αναδεικνύεται ολοένα και πιο σημαντική, ιδιαίτερα στις πρόσφατες εργασίες των θεωρητικών των κατατιμήσεων.

Τέλος, οι υποστηρικτές της ασυνέχειας θεωρούν ότι οι τοπικές αγορές εργασίας προκύπτουν μέσα από τις διαδικασίες συσσώρευσης του κεφαλαίου, σε μια προσπάθεια εξεύρεσης χωρικών λύσεων στα προβλήματα της συσσώρευσης. Οι μεταβολές της παραγωγικής διαδικασίας οδηγούν στην εμφάνιση των διαφοροποιημένων αγορών εργασίας, οι δομές των οποίων χαρακτηρίζονται από την ύπαρξη ιεραρχιών, κατατιμήσεων και ασυνεχειών. Η μεγάλη αυτή ποικιλία των τοπικών αγορών εργασίας συνιστά το αποτέλεσμα των πολυποίκιλων αναγκών του κεφαλαίου, όπως αυτές εκφράζονται στη σύγχρονη φάση της συσσώρευσης. Η αλληλεπίδραση ταξικών δομών και δομών των τοπικών αγορών εργασίας οδηγούν στην ανάδειξη του ρόλου της εργασίας, τόσο στην ανάλυση των οικονομικών όσο και των κοινωνικών χαρακτηριστικών των τοπικών αγορών εργασίας. Η έμφαση αυτή στο ρόλο της εργασίας και στη θεώρηση των τοπικών ταξικών δομών, διαμορφώνει, σε μεγάλο βαθμό, το πλαίσιο ανάλυσης των τοπικών αγορών εργασίας.

B. Η ανάδειξη των κύριων διαστάσεων των τοπικών αγορών εργασίας

Η επισκόπηση της σχετικής Ελληνικής και διεθνούς βιβλιογραφίας αναδεικνύει ένα πλέγμα κύριων διαστάσεων που είτε βρίσκονται στον πυρήνα μίας τοπικής αγοράς εργασίας (μισθωτή απασχόληση, ανεργία) είτε την επηρεάζουν σημαντικά (δημογραφικές εξελίξεις, μεταβολές στο εργατικό δυναμικό, αναδιαρθρώσεις των τομέων παραγωγής). Επιτρέπει, έτσι, την στατιστική αποτύπωση και καταγραφή του προφίλ της αγοράς εργασίας μίας συγκεκριμένης Περιοχής Παρέμβασης με βάση την εφαρμογή σχετικών δεικτών που επικεντρώνονται στα ακόλουθα πεδία:

- δημογραφικά χαρακτηριστικά
- χαρακτηριστικά και τάσεις επιχειρηματικής δραστηριότητας
- χαρακτηριστικά της απασχόλησης και της ανεργίας
- χαρακτηριστικά της επιδοτούμενης ανεργίας.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2. Τα δημογραφικά χαρακτηριστικά της Περιοχής Παρέμβασης

Σύμφωνα με τα αποτελέσματα της Γενικής Απογραφής Πληθυσμού-Κατοικιών που διενήργησε το 2021 η Ελληνική Στατιστική Αρχή (ΕΛΣΤΑΤ)⁴, ο συνολικός μόνιμος πληθυσμός της Ελλάδας είναι **10.482.487 άνθρωποι**⁵, εκ των οποίων τα **5.356.510** είναι γυναίκες (51,1%) και **5.125.977 άντρες** (48,9%). **Οι περισσότερες Περιφέρειες εμφανίζουν μείωση του πληθυσμού**, με ελάχιστες εξαιρέσεις.

Ειδικότερα, στην Περιφέρεια Ανατολικής Μακεδονίας- Θράκης καταγράφεται μείωση του πληθυσμού κατά 7,6%, στην Περιφέρεια Κεντρικής Μακεδονίας κατά 4,6%, στην Περιφέρεια Δυτικής Μακεδονίας κατά 10,3%, στην Περιφέρεια Ηπείρου 5%, στην Περιφέρεια Θεσσαλίας 6,1%, στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας κατά 7,1%, στην Περιφέρεια Ιονίων Νήσων κατά 1,6%, στην Περιφέρεια Δυτικής Ελλάδας κατά 4,6%, στην Περιφέρεια Πελοποννήσου κατά 6,6%, **στην Περιφέρεια Αττικής κατά 0,4%** και στην Περιφέρεια Βορείου Αιγαίου κατά 2,2%. Αντίθετα, η Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου κατέγραψε αύξηση πληθυσμού 6,1%, συγκριτικά με την απογραφή του 2011, ενώ και η Περιφέρεια Κρήτης κατέγραψε οριακή πληθυσμιακή αύξηση ύψους 0,2%.

Αναφορικά με τους **Δήμους** που αποτελούν πρωτεύουσες **Περιφερειακών Ενοτήτων**, οι 24 κατέγραψαν αύξηση, παρά τη συνολική τάση για μείωση στο σύνολο της επικράτειας, ενώ παρατηρείται αύξηση και σε μια σειρά από Δήμους τουριστικών περιοχών, όπως αυτοί των Ξάνθης, Ιωαννιτών, Λαρισαίων, Χαλκιδέων, Ζακύνθου, Αργοστολίου, Πατρέων, Καλαμάτας, Πειραιώς, Μυτιλήνης, Ικαρίας, Καλυμνίων, Καρπάθου, Κω, Μήλου, Μυκόνου, Νάξου και Μικρών Κυκλάδων, Πάρου, Ρόδου, Τήνου, Ηρακλείου, Αγίου Νικολάου, Ρεθύμνης και Χανίων.

⁴ Η Απογραφή του 2021 αποτελεί ορόσημο, καθώς είναι η πρώτη ψηφιακή απογραφή στην Ελλάδα με εξαιρετικά υψηλό ποσοστό συμμετοχής στην ηλεκτρονική αυτοαπογραφή, ενώ ο πρωτοποριακός τρόπος συλλογής των δεδομένων επέτρεψε, παρά τις δυσκολίες, κυρίως, λόγω της πανδημίας της νόσου του κορονοϊού, τη μαζική συμμετοχή των κατοίκων της χώρας μας σε αυτή. Ταυτόχρονα, η δυνατότητα, για πρώτη φορά στην ιστορία των απογραφών στη χώρα, διασύνδεσης με διοικητικές πηγές κατέστησε δυνατό τον άμεσο και αξιόπιστο εντοπισμό λαθών (εικονικών καταχωρίσεων, διπλοεγγραφών, διαφυγών κ.λπ.) και διασφάλισε την ποιότητα και την αξιοπιστία των αποτελεσμάτων της απογραφής, ενώ το βάθος των στοιχείων που συλλέχθηκαν αποτελεί τη βάση για τη δημιουργία του πρώτου δομημένου και πλήρους Στατιστικού Μητρώου Πληθυσμού που θα διασφαλίσει εφεξής, διαχρονικά, την καθολική αντιπροσώπευση όλων των κατοίκων της Ελλάδας στις επίσημες στατιστικές.

⁵ Ο συνολικός αριθμός των πολιτών έχει μειωθεί συγκριτικά με την Απογραφή του 2011 κατά 3,1%.

1. Ο πληθυσμός της Περιφέρειας Αττικής

Ο πληθυσμός της Περιφέρειας Αττικής το 2021 σύμφωνα με τα δεδομένα της ΕΛΣΤΑΤ ήταν 3.736.737 άτομα⁶. Το 52% είναι γυναίκες και το 48% είναι άνδρες (1.956.961 και 1.779.776 αντίστοιχα).

Πίνακας Β1. Πληθυσμός στην Περιφέρεια Αττικής και στις ΠΕ Δυτικού Τομέα Αθηνών, Δυτικής Αττικής και Πειραιώς και Νήσων

		2018	2019	2020	2021
EL30	Αττική	3.756.453	3.742.235	3.738.901	3.736.737
EL302	Δυτικός Τομέας Αθηνών	483.780	483.712	484.973	487.772
EL306	Δυτική Αττική	179.863	180.485	181.518	189.346
EL307	Πειραιάς Νήσοι	500.630	494.908	490.685	485.052

Πηγή:

https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/DEMO_R_PJANGRP3/default/table?lang=en&category=demo.demopreg

Πίνακας Β2. Πληθυσμός ανδρών και γυναικών στην Περιφέρεια Αττικής και στις ΠΕ Δυτικού Τομέα Αθηνών, Δυτικής Αττικής και Πειραιώς και Νήσων

	2018		2019		2020		2021	
	Άνδρες	Γυναίκες	Άνδρες	Γυναίκες	Άνδρες	Γυναίκες	Άνδρες	Γυναίκες
EL30 Αττική	1.782.134	1.974.319	1.780.161	1.965.014	1.777.221	1.958.740	1.779.776	1.956.961
EL302 Δυτικός Τομέας Αθηνών	230.360	253.420	232.148	252.975	230.737	252.825	233.618	254.154
EL306 Δυτική Αττική	94.767	85.096	96.039	85.205	95.280	85.479	100.635	88.711
EL307 Πειραιάς Νήσοι	238.086	262.544	232.957	259.958	234.950	257.728	229.887	255.165

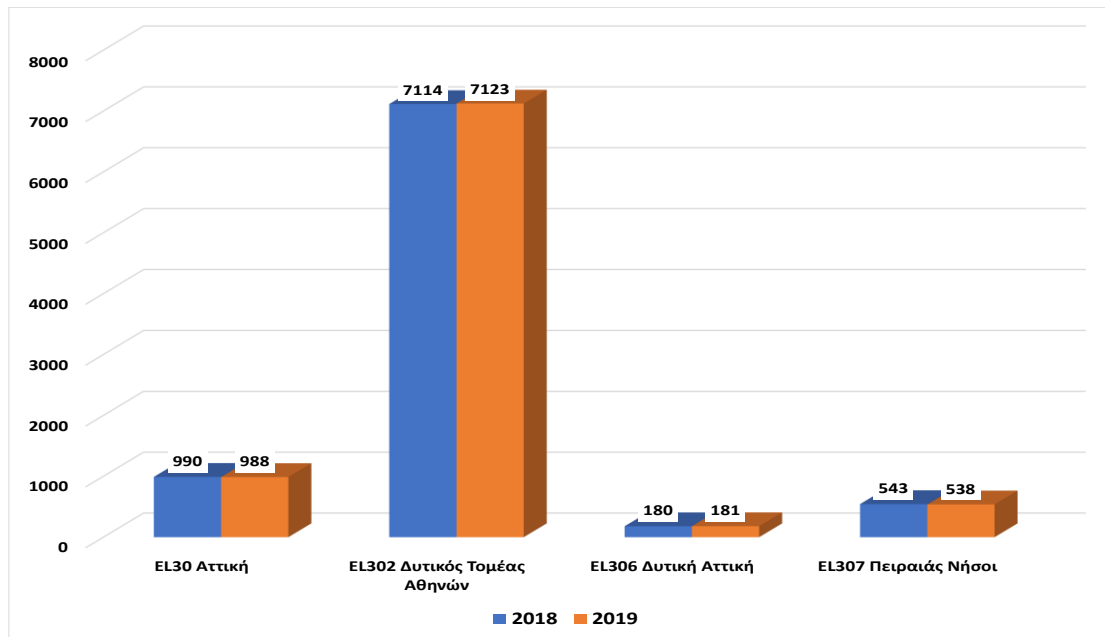
Πηγή:

https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/DEMO_R_PJANGRP3/default/table?lang=en&category=demo.demopreg

Η ίδια αναλογία παρατηρείται και στις επιμέρους Περιφερειακές Ενότητες. Η μεγαλύτερη πυκνότητα πληθυσμού εντοπίζεται στο Δυτικό Τομέα Αθηνών, ενώ μικρότερη στην Δυτική Αττική.

⁶ <https://www.statistics.gr/2021-census-res-pop-results>.

Διάγραμμα Β1. Πυκνότητα πληθυσμού στην Περιφέρεια Αττικής και στις ΠΕ Δυτικού Τομέα Αθηνών, Δυτικής Αττικής και Πειραιώς και Νήσων

Πηγή:

https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/DEMO_R_D3DENS/default/table?lang=en&category=demo.demo_ind

2. Ο πληθυσμός των Δήμων της Περιοχής Παρέμβασης

Η Γενική Απογραφή Πληθυσμού - Κατοικιών του 2021 εντόπισε 184.972 νοικοκυριά στον σκληρό πυρήνα της Περιοχής Παρέμβασης (Περιφερειακή Ενότητα Δυτικού Τομέα Αθηνών - Δήμοι Αγίας Βαρβάρας, Αγίων Αναργύρων-Καματερού, Αιγάλεω, Ιλίου, Περιστερίου, Πετρούπολης και Χαϊδαρίου), από τα οποία:

- τα 131.476 είναι νοικοκυριά με μία πυρηνική οικογένεια⁷
- τα 53.496 είναι νοικοκυριά είτε με δύο ή περισσότερες πυρηνικές οικογένειες είτε χωρίς πυρηνικές οικογένειες.

⁷ Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει τις ακόλουθες περιπτώσεις:

- Παντρεμένα ζευγάρια χωρίς παιδιά / Συμβιούντες χωρίς παιδιά
- Παντρεμένα ζευγάρια με παιδιά / Συμβιούντες με παιδιά
- Μόνοι γονείς με παιδιά.

Πίνακας Β3. Ο πληθυσμός των Δήμων της Περιοχής Παρέμβασης (2011 και 2021)

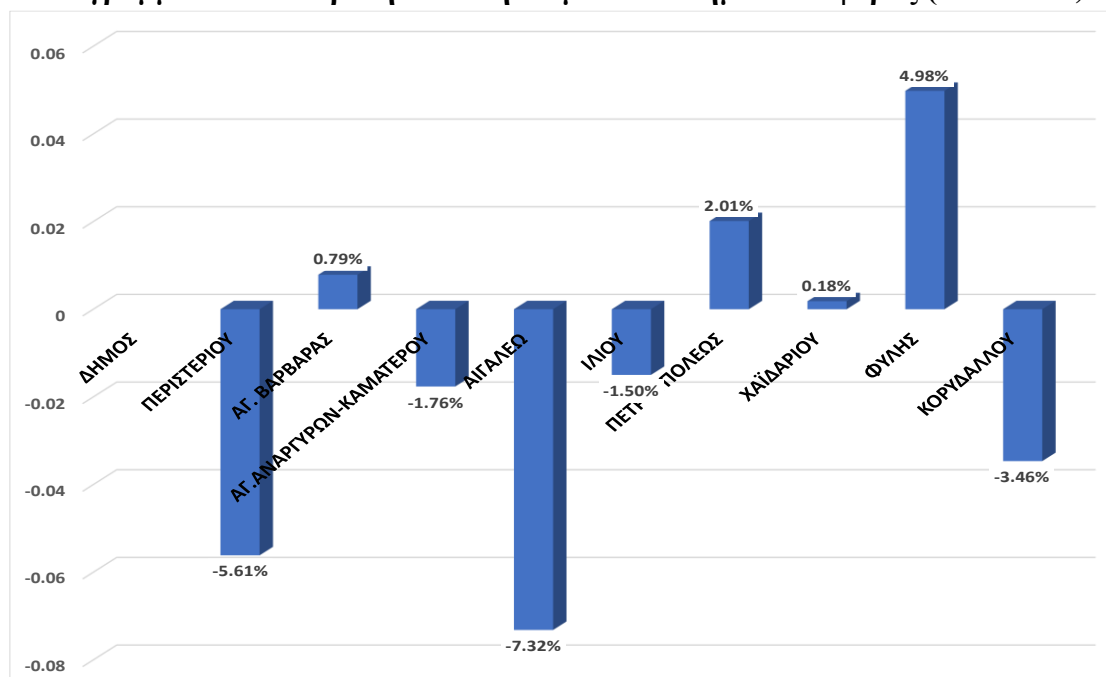
ΔΗΜΟΙ	ΑΠΟΓΡΑΦΗ 2011			ΑΠΟΓΡΑΦΗ 2021		
	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ	ΣΥΝΟΛΟ	ΑΝΔΡΕΣ	ΓΥΝΑΙΚΕΣ
ΔΗΜΟΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ	139.981	68.563	71.418	132.123	63.853	68.270
ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ	26.550	12.650	13.900	26.759	12.682	14.077
ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ – ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ	62.529	30.925	31.604	61.427	29.908	31.519
ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ	69.946	34.008	35.938	64.828	31.139	33.689
ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ	84.793	41.594	43.199	83.523	40.267	43.256
ΔΗΜΟΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΗΣ	58.979	28.582	30.397	60.166	28.916	31.250
ΔΗΜΟΣ ΧΑΪΔΑΡΙΟΥ	46.897	23.245	23.652	46.983	22.866	24.117
ΣΥΝΟΛΟ Π.Ε. ΔΥΤΙΚΟΥ ΤΟΜΕΑ ΑΘΗΝΑΣ	489.675	239.567	250.108	475.809	229.631	246.178
ΔΗΜΟΣ ΦΥΛΗΣ	45.965	22.869	23.661	48.255	23.661	24.594
ΣΥΝΟΛΟ Π.Ε. ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	160.927	81.939	78.988	164.864	82.796	82.068
ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ	63.445	31.642	31.803	61.247	30.173	31.074
ΣΥΝΟΛΟ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΑΤΤΙΚΗΣ	3.828.434	1.845.663	1.982.771	3.792.469	1.810.987	1.981.482
ΣΥΝΟΛΟ ΧΩΡΑΣ	10.816.286	5.303.223	5.513.063	10.432.481	5.075.249	5.357.232

Η σύγκριση των αποτελεσμάτων των δύο Γενικών Απογραφών (2011 και 2021) επιβεβαιώνει ότι η Περιοχή Παρέμβασης βρίσκεται πλέον σε καθεστώς οξείας δημογραφικής κρίσης⁸, καθώς μόνο τέσσερις Δήμοι (Δήμοι Αγίας Βαρβάρας, Φυλής, Πετρούπολης και Χαϊδαρίου) μπόρεσαν να διατηρήσουν ή να αυξήσουν οριακά τον πληθυσμό τους. Αντίθετα, οι πολυπληθέστεροι Δήμοι καταγράφουν μείωση του πληθυσμού τους που υπερβαίνει το εθνικό ποσοστό (μείωση κατά 3,1% από το 2011):

- Δήμος Αιγάλεω (μείωση κατά 7,32%)
- Δήμος Περιστερίου (μείωση κατά 5,61%).

⁸ Η δημογραφική κρίση είναι κυρίως αποτέλεσμα της μείωσης της γονιμότητας και της γήρανσης του πληθυσμού. Επηρεάζεται, παράλληλα, από τις επιπτώσεις της οικονομικής ύφεσης του 2009 (περιορισμός των δυνατοτήτων απόκτησης οικογένειας λόγω της οικονομικής και εργασιακής επισφάλειας / αύξηση της φυγής των πτυχιούχων νέων στο εξωτερικό - brain drain).

Διάγραμμα Β2. Μεταβολή του πληθυσμού των Δήμων αναφοράς (2011-2021)

3. Η εξέλιξη των γεννήσεων της Περιοχής Παρέμβασης

Οι γεννήσεις στην Ελλάδα την περίοδο 2009 - 2021 μειώνονται κατά 32.587. Την περίοδο 1999 - 2008 παρατηρήθηκε μια επιταχυνόμενη ανοδική τάση στον αριθμό των γεννήσεων (από 100.643 σε 118.302). Από το 2008 και μετά παρατηρείται σταθερή μείωση (85.346 γεννήσεις το 2021).

Πίνακας Β4. Γεννήσεις στην ΕΕ27 και στην Ελλάδα

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
ΕΕ 27	4.622.368	4.603.858	4.458.386	4.417.656	4.303.313	4.361.239
Ελλάδα	117.933	114.766	106.428	100.371	94.134	92.149
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
ΕΕ 27	4.330.922	4.379.549	4.328.560	4.253.256	4.168.656	4.071.380
Ελλάδα	91.847	92.898	88.553	86.440	83.763	84.764
	2021					
ΕΕ 27	4.088.494					
Ελλάδα	85.346					

Πηγή: Eurostat 2023, TPS00204

Το ποσοστό της ολικής γονιμότητας παρέμεινε ουσιαστικά αμετάβλητο μεταξύ 2008 και 2010 (1,47 και 1,49) για να μειωθεί στο 1,29 και στο 1,39 το 2020 εντείνοντας το πρόβλημα της δημογραφικής γήρανσης. Μεγάλο μέρος του προβλήματος έγκειται στη μείωση του πληθυσμού των γυναικών σε αναπαραγωγική ηλικία (15-44 ετών) στην αύξηση της ηλικίας μητέρας για τεκνοποίησης πάνω από τα 30 και στο αυξημένο ποσοστό ανεργίας των γυναικών.

Ο επόμενος Πίνακας **Σφάλμα! Το αρχείο προέλευσης της αναφοράς δεν βρέθηκε.** παρουσιάζει τις γεννήσεις ανά Περιφέρεια στην Ελλάδα. Παρατηρείται ότι σε ολόκληρη την επικράτεια οι γεννήσεις μειώθηκαν σταδιακά. Εξαίρεση αποτελεί το Βόρειο Αιγαίο όπου από το 2018 παρατηρείται αύξηση στις γεννήσεις. Οι Περιφέρειες με την υψηλότερη μείωση στις γεννήσεις την τελευταία δεκαετία είναι η Κεντρική Μακεδονία, η Θεσσαλία, η Δυτική και Στερεά Ελλάδα.

Πίνακας Β5. Γεννήσεις ανά Περιφέρεια στην Ελλάδα (2009-2021)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Αττική	43.325	42.084	39.874	37.450	34.883	34.561
Βόρειο Αιγαίο	1.914	1.944	1.761	1.761	1.639	1.655
Νότιο Αιγαίο	3.702	3.626	3.235	3.338	3.094	3.217
Κρήτης	7.939	7.693	6.946	6.923	6.339	6.359
Ανατολική Μακεδονία, Θράκη	6.442	6.267	5.804	5.325	5.103	4.854
Κεντρική Μακεδονία	20.875	19.968	18.500	17.193	16.138	15.299
Δυτική Μακεδονία	2.705	2.662	2.357	2.321	2.151	2.139
Ήπειρος	3.216	3.215	2.968	2.718	2.644	2.514
Θεσσαλίας	7.683	7.536	7.020	6.439	6.024	5.808
Ιωνία Νησιά	2.134	2.105	1.955	1.825	1.872	1.820
Δυτική Ελλάδα	7.133	6.919	6.521	5.897	5.664	5.472
Στερεά Ελλάδα	5.210	5.140	4.488	4.353	4.150	4.044
Πελοπόννησος	5.655	5.607	4.999	4.828	4.433	4.407
	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Αττική	34.421	34.741	33.084	32.465	31.277	31.378
Βόρειο Αιγαίο	1.646	1.750	1.766	1.891	1.897	2.314
Νότιο Αιγαίο	3.128	3.411	3.314	3.329	3.402	3.417
Κρήτης	6.370	6.619	6.251	6.241	6.266	6.199
Ανατολική Μακεδονία, Θράκη	4.950	4.868	4.780	4.381	4.217	4.255

Κεντρική Μακεδονία	15.399	15.595	14.423	14.023	13.577	13.557
Δυτική Μακεδονία	2.077	1.995	1.986	1.820	1.762	1.808
Ήπειρος	2.489	2.466	2.337	2.222	2.219	2.202
Θεσσαλίας	5.818	5.691	5.498	5.329	5.094	5.150
Ιωνία Νησιά	1.793	1.807	1.747	1.818	1.716	1.721
Δυτική Ελλάδα	5.489	5.471	5.224	5.002	4.996	5.039
Στερεά Ελλάδα	3.948	4.099	3.904	3.803	3.414	3.718
Πελοπόννησος	4.319	4.385	4.239	4.116	3.926	4.006
	2021					
Αττική	32.108					
Βόρειο Αιγαίο	1.720					
Νότιο Αιγαίο	3.496					
Κρήτης	6.530					
Ανατολική Μακεδονία, Θράκη	4.350					
Κεντρική Μακεδονία	13.536					
Δυτική Μακεδονία	1.672					
Ήπειρος	2.232					
Θεσσαλίας	5.165					
Ιωνία Νησιά	1.810					
Δυτική Ελλάδα	5.024					
Στερεά Ελλάδα	3.643					
Πελοπόννησος	4.060					

Πηγή: Eurostat 2023, TGS00097, https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/DEMO_R_FAGEC/default/table?lang=en

Ο επόμενος Πίνακας παρουσιάζει τις γεννήσεις ανά Νομό στην Ελλάδα. Σε όλους τους Νομούς της χώρας παρατηρείται μια πτωτική τάση των γεννήσεων. Εξαιρέση αποτελούν τα νησιά του Βόρειου και Νότιου Αιγαίου, όπου διαφαίνεται μια ελαφριά αύξηση την περίοδο 2019-2021.

Πίνακας Β6. Γεννήσεις ανά Νομό στην Ελλάδα (2016-2021)

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Ελλάδα	92.898	88.553	86.440	83.763	84.764	85.346
Αττικής	34.741	33.084	32.465	31.277	31.378	32.108
Βόρειος Τομέας Αθηνών	5.637	5.410	5.265	4.977	4.876	5.201
Δυτικός Τομέας Αθηνών	4.488	4.187	4.105	4.026	3.979	4.027
Κεντρικός Τομέας Αθηνών	8.364	8.074	8.145	7.890	8.032	7.837

Νότιος Τομέας Αθηνών	4.751	4.444	4.343	4.179	4.199	4.328
Ανατολική Αττική	5.005	4.615	4.590	4.339	4.410	4.648
Δυτική Αττική	1.955	1.965	1.852	1.794	1.807	1.857
Πειραιάς, Νήσοι	4.541	4.389	4.165	4.072	4.075	4.210
Νησιά Αιγαίου Κρήτης	11.780	11.331	11.461	11.565	11.930	11.746
Βόρειο Αιγαίο	1.750	1.766	1.891	1.897	2.314	1.720
Λέσβος, Λήμνος	914	944	1.012	1.030	1.216	920
Ικαρία, Σάμος	373	331	405	405	527	339
Χίος	463	491	474	462	571	461
Νότιο Αιγαίο	3.411	3.314	3.329	3.402	3.417	3.496
Κάλυμνος, Κάρπαθος, Κάσος, Κως, Ρόδος	2.162	2.083	2.054	2.144	2.149	2.086
Άνδρος, Θήρα, Κέα, Μήλος, Μύκονος, Νάξος, Πάρος, Σύρος, Τήνος	1.249	1.231	1.275	1.258	1.268	1.410
Κρήτης	6.619	6.251	6.241	6.266	6.199	6.530
Ηράκλειο	3.326	3.124	3.093	3.147	3.047	3.213
Λασιθίου	675	672	655	640	630	664
Ρεθύμνης	932	844	891	881	945	995
Χανιά	1.686	1.611	1.602	1.598	1.577	1.658
Βορεία Ελλάδα	24.924	23.526	22.446	21.775	21.822	21.790
Ανατολική Μακεδονία, Θράκη	4.868	4.780	4.381	4.217	4.255	4.350
Έβρος	1.187	1.203	1.061	1.029	999	987
Ξάνθης	1.095	1.098	1.066	999	980	1.034
Ροδόπης	830	791	726	701	685	738
Δράμα	695	675	614	601	607	629
Θάσος Καβάλας	1.061	1.013	914	887	984	962
Κεντρική Μακεδονία	15.595	14.423	14.023	13.577	13.557	13.536
Ημαθίας	1.055	996	996	1.029	962	937
Θεσσαλονίκη	9.919	9.145	8.965	8.565	8.607	8.617
Κιλκίς	614	499	473	460	515	469
Πέλλας	1.100	1.013	926	953	928	940

Περίας	1.022	973	943	938	867	896
Σερρών	1.033	984	942	869	931	897
Χαλκιδικής	852	813	778	763	747	780
Δυτική Μακεδονία	1.995	1.986	1.820	1.762	1.808	1.672
Γρεβενών Κοζάνης	1.279	1.281	1.210	1.125	1.182	1.099
Καστοριάς	312	334	300	302	289	281
Φλώρινας	404	371	310	335	337	292
Ήπειρος	2.466	2.337	2.222	2.219	2.202	2.232
Άρτας Πρέβεζας	852	813	761	770	767	796
Θεσπρωτίας	293	296	251	281	265	279
Ιωαννίνων	1.321	1.228	1.210	1.168	1.170	1.157
Κεντρική Ελλάδα	21.453	20.612	20.068	19.146	19.634	19.702
Θεσσαλίας	5.691	5.498	5.329	5.094	5.150	5.165
Καρδίτσας Τρικάλων	1.662	1.545	1.591	1.502	1.522	1.524
Λάρισας	2.468	2.390	2.279	2.212	2.217	2.225
Μαγνησίας	1.561	1.563	1.459	1.380	1.411	1.416
Ιωνία Νησιά	1.807	1.747	1.818	1.716	1.721	1.810
Ζάκυνθος	419	408	454	412	443	463
Κέρκυρα	884	827	852	835	779	839
Ιθάκη Κεφαλληνίας	293	312	318	279	296	290
Λευκάδας	211	200	194	190	203	218
Δυτική Ελλάδα	5.471	5.224	5.002	4.996	5.039	5.024
Αιτωλοακαρνανίας	1.589	1.481	1.493	1.509	1.491	1.458
Αχαΐα	2.811	2.694	2.533	2.454	2.573	2.586
Ηλεία	1.071	1.049	976	1.033	975	980
Στερεά Ελλάδα	4.099	3.904	3.803	3.414	3.718	3.643
Βοιωτίας	976	916	922	810	867	820
Ευβοίας	1.712	1.734	1.579	1.447	1.684	1.529
Ευρυτανίας	99	95	87	100	77	74
Φθιώτιδας	1.085	972	1.032	911	915	954
Φωκίδας	227	187	183	146	175	196
Πελοπόννησος	4.385	4.239	4.116	3.926	4.006	4.060

Αργολίδα Αρκαδίας	1.378	1.361	1.284	1.248	1.246	1.249
Κορινθίας	1.199	1.156	1.187	1.075	1.100	1.098
Λακωνίας Μεσσηνίας	1.808	1.722	1.645	1.603	1.660	1.713

Πηγή: Eurostat 2023, DEMO_R_BIRTHS\$DEFAULTVIEW

Πίνακας Β7. Γεννήσεις στην Περιφέρεια Αττικής και στις ΠΕ Δυτικού Τομέα Αθηνών, Δυτικής Αττικής και Πειραιώς και Νήσων

ΕΤΟΣ		2018	2019	2020	2021
GEO (Codes)	GEO (Labels)				
EL30	Αττική	32.465	31.277	31.378	32.108
EL306	Δυτική Αττική	1.852	1.794	1.807	1.857
EL307	Πειραιώς και Νήσοι	4.165	4.072	4.075	4.210
EL302	Δυτικός Τομέας Αθηνών	4.105	4.026	3.979	4.027

Πηγή: Eurostat, 2023, https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/DEMO_R_BIRTHS/default/table?lang=en&category=demo.demofreg

Η ανάλυση των σχετικών δεδομένων επιβεβαιώνει ότι η Περιοχή Παρέμβασης δεν ακολουθεί τις γενικές τάσεις εξέλιξης των γεννήσεων της Περιφέρειας Αττικής (οριακή μείωση του ποσοστού γεννήσεων την περίοδο 2018-2021), καθώς παρουσιάζει τα ακόλουθα χαρακτηριστικά:

- η ΠΕ Δυτικού Τομέα Αθηνών (σκληρός χωρικός πυρήνας της Περιοχής Παρέμβασης) εμφανίζει οριακή μείωση του ποσοστού γεννήσεων την περίοδο 2018-2021
- η ΠΕ Πειραιώς και Νήσων εμφανίζει οριακή αύξηση του ποσοστού γεννήσεων την περίοδο 2018-2021
- η ΠΕ Δυτικής Αττικής εμφανίζει οριακή αύξηση του ποσοστού γεννήσεων την περίοδο 2018-2021.

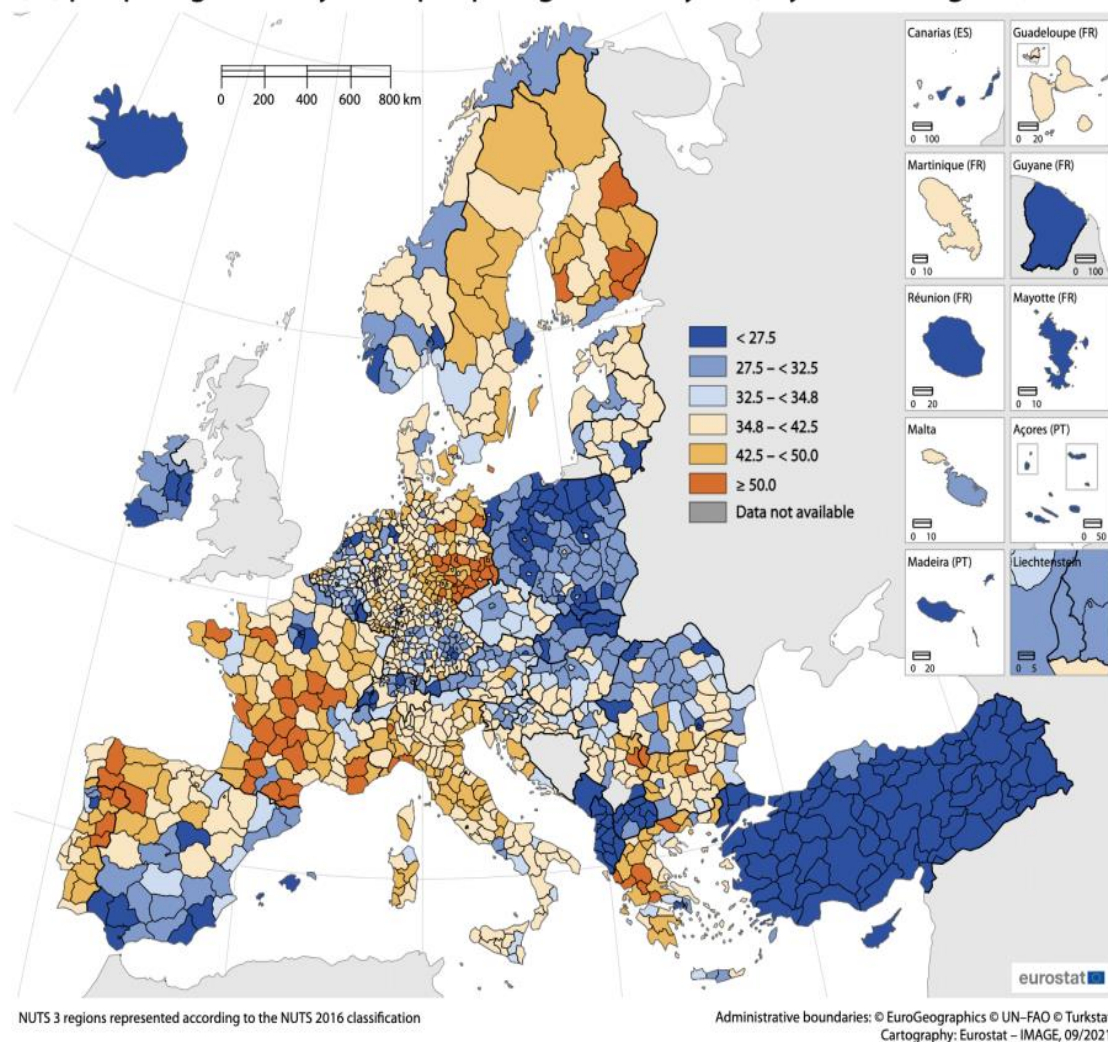
4. Η εξέλιξη της εξάρτησης στην Περιοχή Παρέμβασης

Η εξάρτηση των γηραιότερων πολιτών από τους νεότερους, τόσο σε επίπεδο παραγωγής πλούτου, όσο και σε επίπεδο γενικότερης ευημερίας, επιδεινώνεται ραγδαία στην ΕΕ. Το 2001 ο δείκτης εξάρτησης των ηλικιωμένων από τους νεότερους ήταν 25,9%, δηλαδή χονδρικά αντιστοιχούσαν περίπου τέσσερις πολίτες σε ηλικία εργασίας (20-64 ετών) για κάθε ηλικιωμένο 65 ετών και άνω. Είκοσι χρόνια αργότερα, το 2020 ο δείκτης είχε εκτιναχθεί στο 34,8%, δηλαδή πλέον αντιστοιχούσαν λιγότεροι από τρεις σε ηλικία εργασίας για κάθε «απόμαχο της ζωής».

Διάγραμμα Β3. Ο δείκτης εξάρτησης γήρατος στην ΕΕ

Old-age dependency ratio, 1 January 2020

(%, people aged ≥ 65 years / people aged 20-64 years, by NUTS 3 regions)

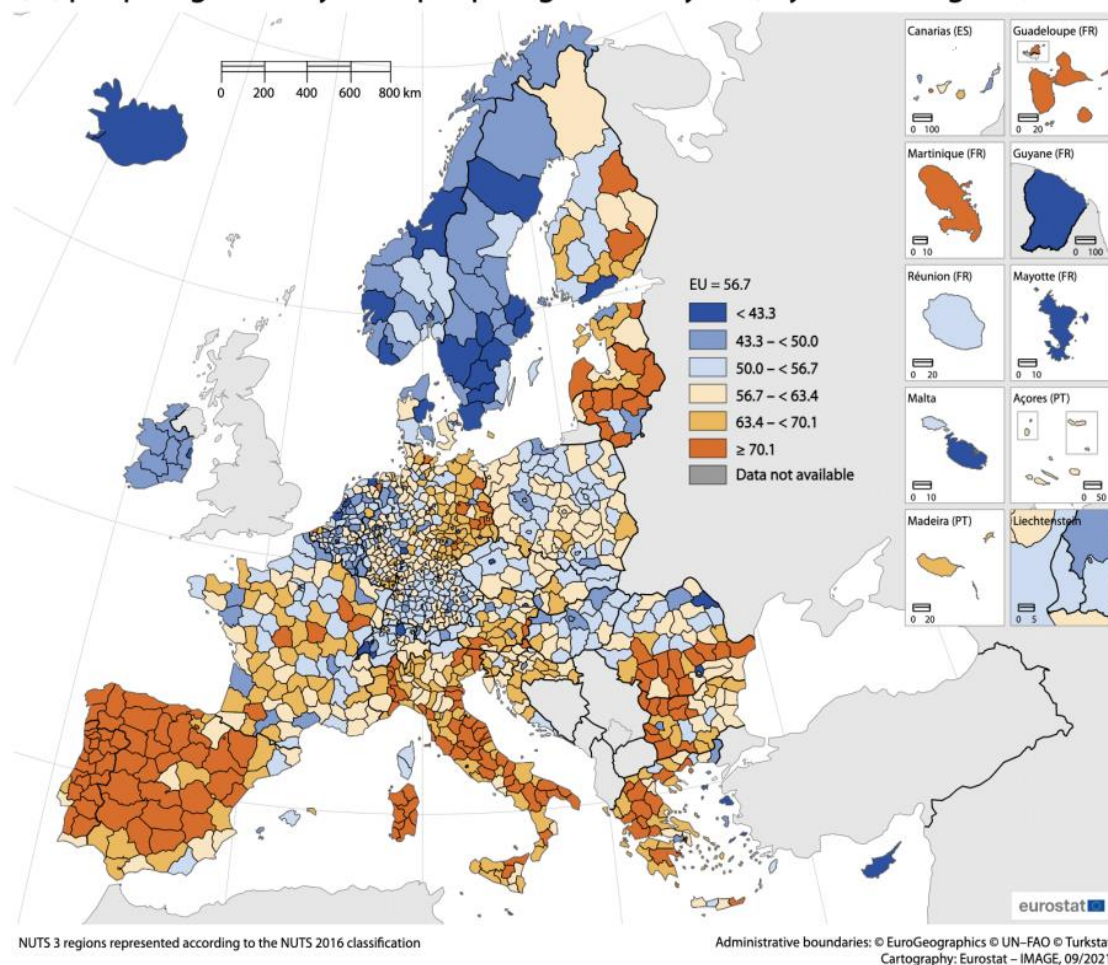

Πηγή: <https://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-eurostat-news/-/edn-20210930-1>

Η προβολή των δεδομένων στο 2050 προοιωνίζει μία δραματική εικόνα καθώς ο δείκτης εξάρτησης θα έχει φτάσει το πρωτοφανές 56,7%, δηλαδή θα αναλογούν λιγότεροι από δύο πολίτες ηλικίας 20-64 ετών για κάθε έναν 65 ετών και άνω.

Διάγραμμα Β4. Οι προβολές του δείκτη εξάρτησης γήρατος στην ΕΕ

Projected old-age dependency ratio, 1 January 2050 (%, people aged ≥ 65 years / people aged 20-64 years, by NUTS 3 regions)

Πηγή: <https://ec.europa.eu/eurostat/en/web/products-eurostat-news/-/edn-20210930-1>

Η Ελλάδα εντάσσεται στις χώρες με το μεγαλύτερο ποσοστό εξάρτησης των ηλικιωμένων από τους νεότερους, δηλαδή πρακτικά με το μεγαλύτερο ποσοστό των ανθρώπων άνω των 65 ετών σε αναλογία με τους εργαζόμενους. Η Ευρυτανία είναι η απολύτως χειρότερη από όλες τις ευρωπαϊκές περιφερειακές ενότητες, με τον δείκτη εξάρτησης να ανέρχεται στο 78,3%.

Πίνακας Β8. Η αναλογία εξάρτησης ηλικιωμένων (πληθυσμός 65 ετών και άνω προς πληθυσμό 20 έως 64 ετών)

ΕΤΟΣ		2016	2017	2018	2019	2020
	Περιφέρεια					
EL	Ελλάδα	35,8	36,5	37,1	37,6	38,1
EL30	Αττική	32,3	33,1	33,8	34,5	35,1
EL4	Νησιά Αιγαίου, Κρήτη	32,4	32,7	33,0	33,2	33,3
EL41	Βόρειο Αιγαίο	40,7	39,6	38,6	37,5	36,3
EL42	Νότιο Αιγαίο	29,0	29,7	30,4	30,9	31,4
EL43	Κρήτη	31,7	32,2	32,5	32,9	33,2
EL5	Βόρεια Ελλάδα	38,2	38,9	39,5	40,0	40,6
EL51	Ανατολική Μακεδονία, Θράκη	38,6	39,2	39,6	40,0	40,5
EL52	Κεντρική Μακεδονία	36,6	37,2	37,8	38,3	38,8
EL53	Δυτική Μακεδονία	39,7	40,4	41,1	41,8	42,9
EL54	Ήπειρος	45,9	47,1	48,0	48,9	49,6
EL6	Κεντρική Ελλάδα	39,8	40,4	40,9	41,5	42,0
EL61	Θεσσαλία	41,6	42,2	42,9	43,5	44,1
EL62	Ιόνια Νησιά	38,1	38,7	39,3	39,9	40,6
EL63	Δυτική Ελλάδα	36,7	37,3	37,9	38,5	39,1
EL64	Στερεά Ελλάδα	40,1	40,4	40,6	40,8	41,0
EL65	Πελοπόννησος	41,5	42,2	42,8	43,6	44,2

Πηγή: Eurostat, 2022

Οι ακόλουθοι Πίνακες αποτυπώνουν την κατηγοριοποίηση του πληθυσμού με βάση την ηλικία και την αναλογία εξαρτημένων ηλικιών για τις Περιφερειακές Ενότητες Δυτικού Τομέα Αθηνών, Δυτικής Αττικής και Πειραιάς και Νήσων. Στο Δυτικό Τομέα Αθηνών, σε απόλυτους αριθμούς, διαμένουν τα περισσότερα άτομα που ανήκουν στις ηλικιακές ομάδες κάτω των 15 ετών και 15-64 ετών, 74.412 και 322.700 άτομα αντίστοιχα. Η Περιφερειακή Ενότητα Πειραιά και Νήσων είναι η Περιφερειακή Ενότητα με τα περισσότερα άτομα, σε απόλυτα νούμερα, ηλικίας μεγαλύτερη των 65 ετών, 106.804 άτομα. Στην Περιφερειακή Ενότητα Πειραιά και Νήσων καταγράφεται, μάλιστα, η μεγαλύτερη αναλογία εξαρτημένων ηλικιών (0,34) το 2021.

**Πίνακας Β9. Κατηγοριοποίηση του πληθυσμού με βάση την ηλικία στην
Περιφέρεια Αττικής**

			2018	2019	2020	2021
Ηλικία						
Κάτω των 15 ετών	EL30	Αττική	539.360	537.264	537.462	538.804
	EL302	Δυτικός Τομέας Αθηνών	73.598	73.463	73.567	74.412
	EL306	Δυτική Αττική	31.178	30.916	30.767	32.897
	EL307	Πειραιάς Νήσοι	69.645	68.864	68.601	67.551
Μεταξύ 15 και 64 ετών	EL30	Αττική	2.449.169	2.428.966	2.417.504	2.405.167
	EL302	Δυτικός Τομέας Αθηνών	322.531	321.727	321.956	322.700
	EL306	Δυτική Αττική	122.827	123.264	123.952	129.118
	EL307	Πειραιάς Νήσοι	325.582	320.276	315.928	310.697
65 ετών και άνω	EL30	Αττική	767.924	776.005	783.935	792.766
	EL302	Δυτικός Τομέας Αθηνών	87.651	88.522	89.450	90.660
	EL306	Δυτική Αττική	25.858	26.305	26.799	27.331
	EL307	Πειραιάς Νήσοι	105.403	105.768	106.156	106.804

Πηγή:

https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/DEMO_R_PJANAGGR3_custom_2828668/default/table?lang=en

Πίνακας Β10. Αναλογία εξαρτημένων ηλικιωμένων (πληθυσμός άνω των 65 ετών προς πληθυσμό από 15 μέχρι 64 ετών) στην Περιφέρεια Αττικής

		2018	2019	2020	2021
EL30	Αττική	0,31	0,32	0,32	0,33
EL302	Δυτικός Τομέας Αθηνών	0,27	0,28	0,28	0,28
EL306	Δυτική Αττική	0,21	0,21	0,22	0,21
EL307	Πειραιάς Νήσοι	0,32	0,33	0,34	0,34

Πηγή:

https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/DEMO_R_PJANAGGR3_custom_2828668/default/table?lang=en

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3. Το στατιστικό προφίλ της επιχειρηματικής δραστηριότητας

1. Η περίοδος της οικονομικής ύφεσης

Η Περιφέρεια Αττικής αποτελεί τον ισχυρότερο επιχειρηματικό ιστό της εθνικής οικονομίας από πλευράς παραγωγικής διάρθρωσης, επενδύσεων καινοτομίας και τεχνολογίας και συμβάλλει διαχρονικά σε σημαντικό βαθμό στη διαμόρφωση του ΑΕΠ της χώρας, βελτιώνοντας συνεχώς τη σχετική της θέση. Η Περιφέρεια Αττικής παράγει το 38% του Α.Ε.Π. της χώρας. Στην Περιφέρεια Αττικής παράγεται το 3.2% του προϊόντος του αγροτικού τομέα, το 38% της μεταποίησης και το 41% των υπηρεσιών από τις οποίες προέρχονται τα 4/5 του προϊόντος της.

Η αγορά εργασίας στην Περιοχή Παρέμβασης χαρακτηρίζεται από μία έντονη μείωση των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων μετά την έναρξη της οικονομικής κρίσης του 2009, που οδήγησε την περίοδο 2010 - 2014 στο «κλείσιμο» πολλών επιχειρήσεων εξαιτίας της αδυναμίας τους να προσαρμοσθούν στις μεταβαλλόμενες συνθήκες του ανταγωνισμού. Τα πρώτα σημάδια ανάκαμψης εμφανίσθηκαν το 2017, όταν σημειώθηκε ένα θετικό ισοζύγιο ροών απασχόλησης κατά 69.683 προσλήψεις μισθωτών εργαζομένων (η αύξηση των προσλήψεων μισθωτών εργαζομένων μεταξύ του 2014 και του 2017 ανήλθε σε 58,22% περίπου). Παράλληλα, παρά το γεγονός ότι στην Π.Ε. Δυτικού Τομέα Αθήνας παρατηρήθηκε αύξηση και των προσλήψεων και των απολύσεων μισθωτών εργαζομένων στο χρονικό διάστημα 2014-2017, το ισοζύγιο μεταξύ προσλήψεων και απολύσεων για το 2017 ήταν θετικό κατά 6.143 θέσεις μισθωτής εργασίας.

Οι νέες θέσεις μισθωτής εργασίας στη Δυτική Αθήνα αφορούσαν σε πολύ σημαντική έκταση θέσεις πλήρους απασχόλησης, ενώ μειώθηκαν οι θέσεις μερικής απασχόλησης και απασχόλησης εκ περιτροπής. Κατανεμήθηκαν κυρίως σε επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνταν στους Δήμους Περιστερίου, Αιγάλεω, Ιλίου και Αγ. Αναργύρων – Καματερού.

Πίνακας Γ1. Ενεργές Οικονομικές Δραστηριότητες ανά Δήμο στην Π.Ε. Δυτικής Αθήνας (2017)

Δήμος	Ενεργές Επιχειρήσεις (με δραστηριότητες)
ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ	1.194
ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ - ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ	8.449
ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ	10.875
ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ	10.121

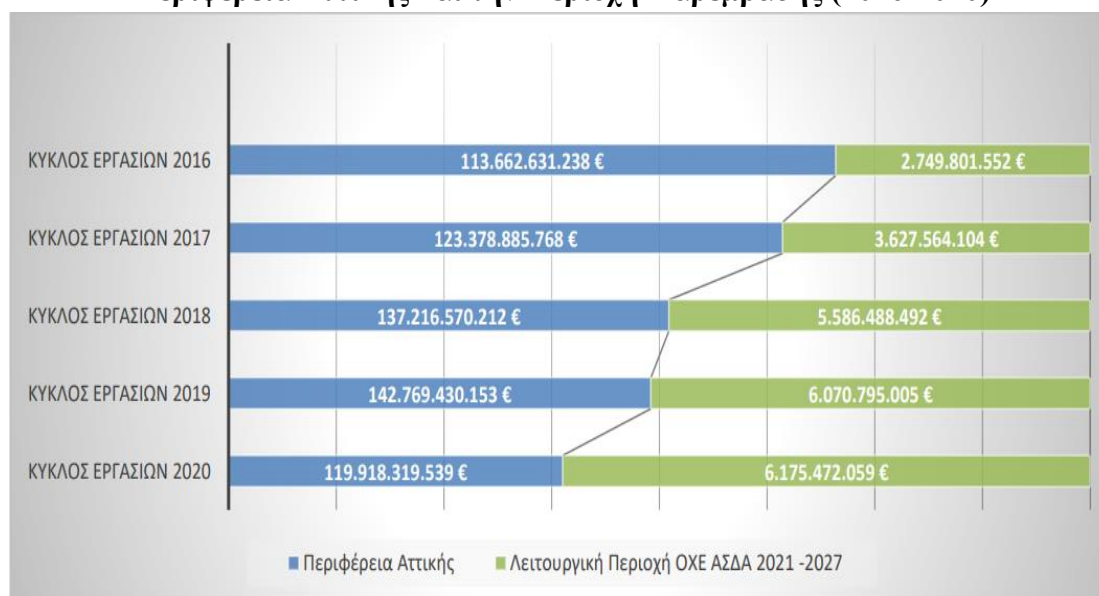
ΔΗΜΟΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ	23.116
ΔΗΜΟΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΕΩΣ	4.971
ΔΗΜΟΣ ΧΑΪΔΑΡΙΟΥ	5.380
ΣΥΝΟΛΟ	64.106

Πηγή: Π.Σ. ΕΡΓΑΝΗ, 2018

2. Η περίοδος της οικονομικής αναδιάρθρωσης

Η αγορά εργασίας στην Περιοχή Παρέμβασης χαρακτηρίζεται από μία έντονη αύξηση των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων μετά το 2018 σύμφωνα με τα αποτελέσματα δειγματοληπτικής έρευνας του 2022 (Βάση DATA PRISMA της ICAP CRIF) στις επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην Περιφέρεια Αττικής. Ο κρίσιμος δείκτης του Κύκλου Εργασιών του δείγματος επιχειρήσεων που εδρεύουν στην Περιοχή Παρέμβασης αυξάνεται σταθερά από το 2016 έως και το 2020 (υπερδιπλασιάστηκε από το 2016 στο 2020) τη στιγμή που για το σύνολο της Περιφέρειας Αττικής οι αντίστοιχες τιμές φαίνεται να παραμένουν σταθερές με μικρές ετήσιες διακυμάνσεις.

Διάγραμμα Γ1. Διακύμανση κύκλου εργασιών επιχειρήσεων δείγματος στην Περιφέρεια Αττικής και την Περιοχή Παρέμβασης (2016-2020)

Πηγή: ICAP CRIF, 2022

Διάγραμμα Γ2. Εξέλιξη ποσοστιαίας συμμετοχής Κύκλου Εργασιών επιχειρήσεων δείγματος Περιοχής Παρέμβασης επί συνόλου Περιφέρειας Αττικής

Πηγή: ICAP CRIF, 2022

Ο επόμενος Πίνακας αποτυπώνει τον δυναμισμό των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων στην Περιοχή Παρέμβασης με βάση τη νομική μορφή των αντίστοιχων επιχειρήσεων και το πλήθος των απασχολούμενων.

Πίνακας Γ2. Το επιχειρηματικό προφίλ της Περιοχής Παρέμβασης

Περιφέρεια	Πλήθος Επιχειρήσεων	% κατανομή
Ανώνυμη Εταιρεία	763	23,16%
Ομόρρυθμη Εταιρεία	638	19,36%
Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία	574	17,42%
Ετερόρρυθμη Εταιρεία	427	12,96%
Μονοπρόσωπη Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία	421	12,78%
Εταιρεία Περιορισμένης Ευθύνης	229	6,95%
Μονοπρόσωπη Ε.Π.Ε.	190	5,77%
Σωματείο Μη Κερδοσκοπικό	13	0,39%
Υποκατάστημα Αλλοδαπής Εταιρείας	10	0,30%
Αστική Εταιρεία Μη Κερδοσκοπική	9	0,27%
Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου (Ν.Π.Δ.Δ.)³⁶	5	0,15%
Συνεταιρισμός Περιορισμένης Ευθύνης	3	0,09%
Κοινοπραξία	3	0,09%
Νομικό Πρόσωπο Ιδιωτικού Δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.)	3	0,09%
Συνεταιρισμός	3	0,09%
Ιδιότυπος Μεταφορική Εταιρεία Ε.Π.Ε.	2	0,06%
Ναυτιλιακή Εταιρεία Πλοίων Αναψυχής (Ν.Ε.Π.Α.)	1	0,03%
Ναυτική Εταιρεία (Ν. 959/79)	1	0,03%
Γενικό Σύνολο	3.295	100,00%

Πηγή: ICAP CRIF, 2022

Ο επόμενος Πίνακας παρουσιάζει το πλήθος των επιχειρήσεων και την εξέλιξη του «Κύκλου Εργασιών» τους την περίοδο 2016-2020 για το σύνολο των επιχειρήσεων του δείγματος Περιφέρειας Αττικής, αποτυπώνοντας παράλληλα και τα σχετικά δεδομένα των επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται στους Δήμους της Περιοχής Παρέμβασης.

**Πίνακας Γ3. Πλήθος επιχειρήσεων και διακύμανση του «Κύκλου Εργασιών»
τους την περίοδο 2016 - 2020**

Δήμος / Περιφέρεια	Πλήθος Επιχειρήσεων	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ Ν 2016	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ 2017	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ 2018	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ Ν 2019	ΚΥΚΛΟΣ ΕΡΓΑΣΙΩΝ 2020
Περιστέρη	1125	1.146.120.321,0 €	1.871.264.749,0 €	3.686.515.656,0 €	4.015.324.470,0 €	4.480.248.418,0 €
Αιγάλεω	578	806.299.779,0 €	852.469.944,0 €	848.756.219,0 €	898.310.635,0 €	765.793.552,0 €
Άνω Λιόσια	211	186.301.879,0 €	223.394.513,0 €	260.358.066,0 €	267.052.490,0 €	239.633.195,0 €
Ίλιον	355	123.679.581,0 €	138.623.992,0 €	163.256.161,0 €	189.825.065,0 €	195.510.529,0 €
Χαϊδάρη	262	176.869.713,0 €	207.010.730,0 €	243.687.733,0 €	303.384.107,0 €	162.252.295,0 €
Άγιοι Ανάργυροι	208	58.243.759,0 €	78.957.426,0 €	105.256.196,0 €	103.044.670,0 €	82.697.798,0 €
Καματερό	126	66.036.599,0 €	70.441.407,0 €	75.295.372,0 €	87.052.632,0 €	78.319.742,0 €
Αγία Βαρβάρα	61	81.195.358,0 €	70.430.202,0 €	73.963.870,0 €	69.335.423,0 €	74.354.804,0 €
Φυλή	25	55.247.502,0 €	60.081.194,0 €	65.059.908,0 €	66.287.611,0 €	59.488.216,0 €
Πετρούπολη	132	21.956.613,0 €	25.071.879,0 €	26.981.889,0 €	28.224.476,0 €	19.490.553,0 €
Κορυδαλλός	207	27.534.155,0 €	29.459.708,0 €	36.800.138,0 €	42.276.064,0 €	17.528.883,0 €
Ζεφύρη	5	316.293,0 €	358.360,0 €	557.284,0 €	677.362,0 €	154.074,0 €
Σύνολο Περιφέρειας Παρέμβασης	3295	2.749.801.552,0 €	3.627.564.104,0 €	5.586.488.492,0 €	6.070.795.005,0 €	6.175.472.059,0 €
Σύνολο Περι. Αττικής	44432	113.662.631.238,0 €	123.378.885.768,0 €	137.216.570.212,0 €	142.769.430.153,0 €	119.918.319.539,0 €
% Περιφέρειας Παρέμβασης επί του συνόλου Περι. Αττικής	7,42%	2,42%	2,94%	4,07%	4,25%	5,15%

Ο Πίνακας Γ4 εξειδικεύει την εσωτερική δυναμική της επιχειρηματικής δραστηριότητας στην Περιοχή Παρέμβασης, παρουσιάζοντας τους κλάδους (σε επίπεδο Κωδικών Δραστηριοτήτων NACE 2) που κατέγραψαν το 2022 κύκλο εργασιών άνω των 10 εκατομμυρίων ευρώ.

Πίνακας Γ4. Τομείς NACE 2 που κατέγραψαν το 2022 κύκλο εργασιών άνω των 10 εκατομμυρίων ευρώ στην Περιοχή Παρέμβασης

NACE 2 / Περιοχή	Περίοδος	Αιγάλεω	Άνω Λιόσια	Τίλον	Χαϊδάρι	Άγιοι Ανάργυροι	Καματερό	Αγία Βαρβάρα	Φυλή	Πετρούπολη	Κορυδαλλός	Γενικό Σύνολο Κύκλου Εργασιών 2020
Λιανικό εμπόριο σε μη ειδικευμένα καταστήματα που πωλούν κυρίως τρόφιμα, ποτά ή καπνό	3.153.118.957,00 €	890.379,00 €			3.069.501,00 €							3.157.078.837 €
Χονδρικό εμπόριο φαρμακευτικών προϊόντων	420.297.894,00 €	- €	641.792,00 €	21.593.562,00 €	41.186.123,00 €	4.777.651,00 €	277.850,00 €				663.189,00 €	489.438.061 €
Ζυθοποιία		179.136.814,00 €										179.136.814 €
Χονδρικό εμπόριο άλλων μηχανημάτων και εξοπλισμού	80.545.328,00 €	28.169.586,00 €	9.928.795,00 €	2.370.548,00 €	6.374.213,00 €	3.297.101,00 €	304.406,00 €	183.829,00 €		1.798.696,00 €		132.972.502 €
Χονδρικό εμπόριο ηλεκτρονικών υπολογιστών, περιφερειακού εξοπλισμού υπολογιστών και λογισμικού	85.346.857,00 €	40.172.934,00 €			566.593,00 €	1.781.501,00 €				72.166,00 €		127.940.051 €
Παραγωγή ομογενοποιημένων παρασκευασμάτων διατροφής και διαιτητικών τροφών	90.473.906,00 €											90.473.906 €
Χονδρικό εμπόριο άλλων τροφίμων, συμπεριλαμβανομένων ψαριών, οστρακοειδών και μαλακίων	22.345.895,00 €	12.128.285,00 €	22.793.829,00 €	12.774.879,00 €	595.507,00 €	1.911.652,00 €	6.026.239,00 €	140.742,00 €	7.175.009,00 €			85.892.037 €

Παραγωγή φαρμακευτι- κών σκευασμάτ- ων	6.062. 774,0 0 €						16.792.6 56,00 €	60.140.0 32,00 €				82.9 95.462 €
Πώληση αυτοκινήτω- ν και ελαφρών μηχανοκίνη- των οχημάτων	4.646. 363,0 0 €	48.76 0.459, 00 €		4.8 12. 234 ,00 €	15.696.5 72,00 €	1.093.08 4,00 €	1.344,00 €			319.917,00 €		75.329.9 73 €
Παραγωγή προϊόντων κρέατος και κρέατος πουλερικών	66.96 9.878, 00 €	5.099. 774,0 0 €									24.000 ,00 €	72.093.6 52 €
Άλλες εκπωλητικέ- ς δραστηριό- τητες	6.110. 458,0 0 €		10.054.225, 00 €	49. 995 .03 8,0 0 €			2.133.81 0,00 €					68.2 93.531 €
Χονδρικό εμπόριο ξύλειας, οικοδομικό- ν υλικών και ειδών υγιεινής	18.20 7.230, 00 €		17.453.372, 00 €	15. 520 .06 7,0 0 €		11.567.9 55,00 €	3.119.08 8,00 €					65.867.7 12 €
Χονδρικό εμπόριο σιδηρικών, υδραυλικών ειδών και εξοπλισμού και προμηθειών για εγκαταστάσ- εις θέρμανσης	20.09 2.461, 00 €	37.95 2.140, 00 €		1.0 37. 382 ,00 €								59.081.9 83 €
Χονδρικό εμπόριο ποτών	2.049. 678,0 0 €	28.90 5.093, 00 €	774.972,00 €	1.0 59. 473 ,00 €		1.753.19 6,00 €			15.57 8.444, 00 €	2.000.835,00 €		52.121.6 91 €
Χονδρικό εμπόριο άλλων ειδών οικιακής χρήσης	16.38 7.523, 00 €	11.08 7.910, 00 €	18.494.420, 00 €				1.910.91 3,00 €				273.543, 00 €	48.1 54.309 €
Κατασκευή αμαξωμάτων για μηχανοκίνη- τα οχήματα κατασκευή ρυθμολογικού μενων και ημρυθμολογ- ομένων οχημάτων		43.75 9.656, 00 €										43.759.6 56 €

Χονδρικό εμπόριο ενδυμάτων και υποδημάτων	23.99 9.333, 00 €	6.970. 589,0 0 €	3.892.238,0 0 €	62. 938 ,00 €	4.403.83 3,00 €		4.008.67 6,00 €					43.337.6 07 €
Λιανικό εμπόριο παιχνιδιών κάθε είδους ειδικευμένα καταστήματα	40.97 8.028, 00 €											40.9 78.028 €
Κατασκευή κοίλου γυαλιού		38.27 1.000, 00 €										38.2 71.000 €
Λιανικό εμπόριο ενδυμάτων σε ειδικευμένα καταστήματα	32.42 8.967, 00 €	1.424. 291,0 0 €		4.2 53. 866 ,00 €						115.797, 00 €		38.222.9 21 €
Χονδρικό εμπόριο καφέ, τσαγιού, κακάου και μπαχαρικών	27.62 1.590, 00 €	4.959. 457,0 0 €	2.166.440,0 0 €	1.4 78. 613 ,00 €		966.730, 00 €				92.532,00 €		37.2 85.362 €
Παραγωγή λιπασμάτων και αζωτούχων ενόσεων	651.3 54,00 €		34.426.418, 00 €									35.077.7 72 €
Μη ειδικευμένο χονδρικό εμπόριο	15.03 2.330, 00 €	44.57 1,00 €	935.964,00 €	637 .29 3,0 0 €	- €	2.024.11 5,00 €	2.248.78 7,00 €	44.110,0 0 €	13.80 4.751, 00 €	34.432,00 €		34.8 06.353 €
Χονδρικό εμπόριο ηλεκτρικών οικιακών συσκευών	13.99 9.750, 00 €	4.335. 952,0 0 €	33.092 ,00 €	3,0 26. 104 ,00 €	10.202.5 95,00 €						106.894, 00 €	31.7 04.387 €
Λιανικό εμπόριο καλλυντικών και ειδών καλλωπισμού σε ειδικευμένα καταστήματα	260.0 26,00 €	27.54 0.544, 00 €									2.726.44 4,00 €	30.527.0 14 €

Χονδρικό εμπόριο μερών και εξαρτημάτων μηχανικών οχημάτων	1.666.217,00 €	16.986.657,00 €	345.178,00 €	3.781.521,00 €	735.632,00 €		86.210,00 €		6.079.656,00 €		29.681.071 €
Κατασκευή κτιρίων για κατοικίες και μη	3.821.608,00 €	12.086.430,00 €	322.140,00 €	5.492.098,00 €	21.307,00 €	4.281.059,00 €	166.379,00 €		693.440,00 €	46.237,00 €	26.930.698 €
Λιανικό εμπόριο ηλεκτρικών οικιακών συσκευών σε ειδικευμένα καταστήματα	1.196.369,00 €			24.414,084,00 €					1.036.942,00 €		26.647.395 €
Λιανικό εμπόριο καυσίμων κίνησης σε ειδικευμένα καταστήματα	10.928.059,00 €	3.297.909,00 €	10.047.972,00 €		2.155.919,00 €					5.950,00 €	26.435.809 €
Χονδρικό εμπόριο άλλων μηχανών και εξοπλισμού γραφείου	22.407.878,00 €				2.643.902,00 €	541.900,00 €					25.593.680 €
Άλλες κατασκευαστικές εγκαταστάσεις	7.398.201,00 €	1.895.341,00 €		3.234.315,00 €	6.489.782,00 €		6.183.532,00 €				25.201.171 €
Αρτοποιία - παραγωγή νοπών ειδών ζαχαροπλαστικής	8.653.579,00 €		1.092.889,00 €		1.043.396,00 €		9.327.391,00 €	1.711.292,00 €		2.349.003,00 €	24.177.550 €
Οδικές μεταφορές εμπορευμάτων	10.989.874,00 €	2.487.305,00 €	4.260.713,00 €	865,113,00 €	1.106.194,00 €		535.974,00 €	1.596.637,00 €			21.841.810 €
Χονδρικό εμπόριο επίπλων, χαλιών και φωτιστικών	204.479,00 €	21.510,124,00 €								34.594,00 €	21.749.197 €
Λιανικό εμπόριο από επιχειρήσεις πωλήσεων με αλληλογραφία ή μέσω διαδικτύου		13.631.133,00 €			3.164.465,00 €	282.522,00 €	3.667.463,00 €				20.745.583 €
Παραγωγή άλλων ειδών διατροφής π.δ.κ.α.	1.820.442,00 €		17.451.530,00 €								19.271.972 €

Κατασκευή κομματειδών χαρτιού και χαρτονιού και εμπορευματοκιβωτίων από χαρτί και χαρτόνι	2.626.128,00 €		12.229.646,00 €				3.831.209,00 €				18.686.983 €	
Δραστηριότητες υπηρεσιών εστιατορίων και κινητών μονάδων εστίασης	10.936.094,00 €	495.083,00 €		1.056.631,00 €	957.884,00 €	561.723,00 €		869.830,00 €		2.086.023,00 €	633.792,00 €	17.597.060 €
Χονδρικό εμπόριο χημικών προϊόντων	7.189.619,00 €	114.260,00 €	2.685.543,00 €		6.603.763,00 €							16.593.185 €
Κατασκευή άλλων εξωτερικών ενδυμάτων	11.286.998,00 €			1.171.330,00 €			3.759.983,00 €					16.218.311 €
Παραγωγή σαπουνιών και απορρυπαντικών, προϊόντων καθαρισμού και στίλβωσης	792.802,00 €		8.930.770,00 €			5.795.209,00 €						15.518.781 €
Χονδρικό εμπόριο μετάλλων και μεταλλευμάτων	7.911.483,00 €	1.965.744,00 €	631.398,00 €	4.870.380,00 €								15.379.005 €
Χονδρικό εμπόριο άλλων ενδιάμεσων προϊόντων		2.660.184,00 €		542.121,00 €			6.252.057,00 €	5.852.719,00 €				15.307.081 €
Χονδρικό εμπόριο κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων	5.296.173,00 €	5.346.271,00 €	23.101,00 €	192.431,00 €	760.536,00 €	810.863,00 €	2.266.099,00 €					14.695.474 €
Επεξεργασία και συντήρηση κρέατος	14.085.783,00 €			- €								14.085.783 €
Άλλες υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες	9.833.411,00 €	1.918.672,00 €			1.828.031,00 €							13.580.114 €
Λιανικό εμπόριο σιδηρικών, χρωμάτων και τζαμιών σε ειδικευμένα καταστήματα	561.792,00 €	3.595.558,00 €	- €	4.048.108,00 €	899.981,00 €	3.836.262,00 €	100.935,00 €			153.831,00 €		13.196.467 €

Κατασκευή άλλων μερών και εξαρτημάτων για μηχανοκίνητα οχήματα		13.169,525,00 €										13.169,525,00 €
Συλλογή μη επικίνδυνων αποβλήτων	12.655,000,00 €	372,932,00 €										13.027,932,00 €
Εκμίσθωση και διαχείριση ιδιόκτητων ή μισθωμένων ακινήτων	1.565.557,00 €	6.958,974,00 €	538.516,00 €	2.061,422,00 €	340.927,00 €	94.678,00 €	30.034,00 €	- €	1.088.886,00 €			12.678,994,00 €
Επισκευή εξοπλισμού επικοινωνίας					12.264,350,00 €							12.264,350,00 €
Δραστηριότητες παροχής ιδιωτικής προστασίας	9.413,773,00 €	32,276,00 €			2.275,221,00 €		541.832,00 €					12.263,102,00 €
Κατασκευή μεταλλικών σκελετών και μερών μεταλλικών σκελετών	211,811,00 €	10,582,015,00 €		466,566,00 €			288,643,00 €			303,113,00 €		12,006,222,00 €
Άλλες δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας	8.134,619,00 €	229,283,00 €	361,719,00 €	1,034,912,00 €	494,262,00 €	675,451,00 €			706,204,00 €	153,361,00 €		11,789,811,00 €
Επεξεργασία σπόρων πολλαπλασιασμού		11,688,142,00 €										11,688,142,00 €
Κατασκευή μηχανών και εξοπλισμού γραφείου (εκτός ηλεκτρονικών υπολογιστών και περιφερειακού εξοπλισμού)	11,473,779,00 €											11,473,779,00 €
Λιανικό εμπόριο κλωστούφαντων προϊόντων σε ειδικευμένα καταστήματα	8,554,890,00 €	2,898,487,00 €										11,453,377,00 €
Άλλες μεταποιητικές δραστηριότητες π.δ.κ.α.	4,108,888,00 €		6,837,980,00 €									10,946,868,00 €
Ανάκτηση διαλεγμένου υλικού			943,617,00 €						9,824,480,00 €			10,768,097,00 €

Άλλο λιανικό εμπόριο καινούργιων ειδών σε ειδικευμένα καταστήματα	1.934.840,00 €	4.717.700,00 €	2.138.300,00 €		723.221,00 €		629.293,00 €			430.519,00 €	10.573.873 €
Χονδρικό εμπόριο ηλεκτρονικού και τηλεοπτικού οθονακού εξοπλισμού και εξαρτημάτων	4.533.638,00 €	2.798.006,00 €	11.565,00 €	198.533,00 €	1.268.362,00 €	1.316.610,00 €	111.137,00 €			148.305,00 €	10.386.156 €

Πηγή: ICAP CRIF, 2022

Ο Πίνακας Γ5 εξειδικεύει τις «χωρικές διαστάσεις» της επιχειρηματικής δραστηριότητας στην Περιοχή Παρέμβασης, παρουσιάζοντας ανά Δήμο τους πλέον δυναμικούς κλάδους (σε επίπεδο Κωδικών Δραστηριοτήτων NACE 2) σύμφωνα με τον Κύκλο Εργασιών του 2020.

Πίνακας Γ5. Οι «χωρικές διαστάσεις» της επιχειρηματικής δραστηριότητας στην Περιοχή Παρέμβασης

Δήμος	Κύκλος Εργασιών 2020	%
Αιγάλεω		
Ζυθοποιία	179.136.814,0 €	23,39%
Πώληση αυτοκινήτων και ελαφρών μηχανοκίνητων οχημάτων	48.760.459,0 €	6,37%
Κατασκευή αμαξωμάτων για μηχανοκίνητα οχήματα κατασκευή ρυμουλκούμενων και ημιρυμουλκούμενων οχημάτων	43.759.656,0 €	5,71%
Χονδρικό εμπόριο ηλεκτρονικών υπολογιστών, περιφερειακού εξοπλισμού υπολογιστών και λογισμικού	40.172.934,0 €	5,25%
Κατασκευή κοίλου γυαλιού	38.271.000,0 €	5,00%
Χονδρικό εμπόριο σιδηρικών, υδραυλικών ειδών και εξοπλισμού και προμηθειών για εγκαταστάσεις θέρμανσης	37.952.140,0 €	4,96%
Χονδρικό εμπόριο ποτών	28.905.093,0 €	3,77%
Χονδρικό εμπόριο άλλων μηχανημάτων και εξοπλισμού	28.169.586,0 €	3,68%
Λιανικό εμπόριο καλλυντικών και ειδών καλλωπισμού σε ειδικευμένα καταστήματα	27.540.544,0 €	3,60%
Χονδρικό εμπόριο επίπλων, χαλιών και φωτιστικών	21.510.124,0 €	2,81%
Χονδρικό εμπόριο μερών και εξαρτημάτων μηχανοκίνητων οχημάτων	16.986.657,0 €	2,22%
Λιανικό εμπόριο από επιχειρήσεις πωλήσεων με	13.631.133,0 €	1,78%

αλληλογραφία ή μέσω διαδικτύου		
Κατασκευή άλλων μερών και εξαρτημάτων για μηχανοκίνητα οχήματα	13.169.525,0 €	1,72%
Χονδρικό εμπόριο άλλων τροφίμων, συμπεριλαμβανομένων ψαριών, οστρακοειδών και μαλακίων	12.128.285,0 €	1,58%
Κατασκευή κτιρίων για κατοικίες και μη	12.086.430,0 €	1,58%
Επεξεργασία σπόρων πολλαπλασιασμού	11.688.142,0 €	1,53%
Χονδρικό εμπόριο άλλων ειδών οικιακής χρήσης	11.087.910,0 €	1,45%
Κατασκευή μεταλλικών σκελετών και μερών μεταλλικών σκελετών	10.582.015,0 €	1,38%
Κατασκευή πλαστικών οικοδομικών υλικών	9.890.613,0 €	1,29%
Κατασκευή άλλων μεταλλικών προϊόντων π.δ.κ.α.	8.706.590,0 €	1,14%
Ανω Λιόσια		
Παραγωγή λιπασμάτων και αζωτούχων ενώσεων	34.426.418,0 €	14,37%
Χονδρικό εμπόριο άλλων τροφίμων, συμπεριλαμβανομένων ψαριών, οστρακοειδών και μαλακίων	22.793.829,0 €	9,51%
Χονδρικό εμπόριο άλλων ειδών οικιακής χρήσης	18.494.420,0 €	7,72%
Χονδρικό εμπόριο ξυλείας, οικοδομικών υλικών και ειδών υγιεινής	17.453.372,0 €	7,28%
Παραγωγή άλλων ειδών διατροφής π.δ.κ.α.	17.451.530,0 €	7,28%
Κατασκευή κυματοειδούς χαρτιού και χαρτονιού και εμπορευματοκιβωτίων από χαρτί και χαρτόνι	12.229.646,0 €	5,10%
Άλλες εκτυπωτικές δραστηριότητες	10.054.225,0 €	4,20%
Λιανικό εμπόριο καυσίμων κίνησης σε ειδικευμένα καταστήματα	10.047.972,0 €	4,19%
Χονδρικό εμπόριο άλλων μηχανημάτων και εξοπλισμού	9.928.795,0 €	4,14%
Παραγωγή σαπουνιών και απορρυπαντικών, προϊόντων καθαρισμού και στίλβωσης	8.930.770,0 €	3,73%
Άλλες μεταποιητικές δραστηριότητες π.δ.κ.α.	6.837.980,0 €	2,85%
Κατασκευή έτοιμου σκυροδέματος	5.670.298,0 €	2,37%
Αποθήκευση	4.940.857,0 €	2,06%
Οδικές μεταφορές εμπορευμάτων	4.260.713,0 €	1,78%
Κατασκευή άλλων πλαστικών προϊόντων	4.083.826,0 €	1,70%
Χονδρικό εμπόριο ενδυμάτων και υποδημάτων	3.892.238,0 €	1,62%
Κατασκευή μεταλλικών πορτών και παραθύρων	3.412.451,0 €	1,42%
Κατασκευή ελαφρών μεταλλικών ειδών συσκευασίας	3.078.963,0 €	1,28%
Κατασκευή ηλεκτρονικών εξαρτημάτων	3.012.585,0 €	1,26%
Παραγωγή αλουμινίου (αργιλίου)	2.743.412,0 €	1,14%
Ίλιον		
Άλλες εκτυπωτικές δραστηριότητες	49.995.038,0 €	25,57%
Λιανικό εμπόριο ηλεκτρικών οικιακών συσκευών σε ειδικευμένα καταστήματα	24.414.084,0 €	12,49%

Χονδρικό εμπόριο φαρμακευτικών προϊόντων	21.593.562,0 €	11,04%
Χονδρικό εμπόριο ξυλείας, οικοδομικών υλικών και ειδών υγιεινής	15.520.067,0 €	7,94%
Χονδρικό εμπόριο άλλων τροφίμων, συμπεριλαμβανομένων ψαριών, οστρακοειδών και μαλακίων	12.774.879,0 €	6,53%
Κατασκευή κτιρίων για κατοικίες και μη	5.492.098,0 €	2,81%
Χονδρικό εμπόριο μετάλλων και μεταλλευμάτων	4.870.380,0 €	2,49%
Πώληση αυτοκινήτων και ελαφρών μηχανοκίνητων οχημάτων	4.812.234,0 €	2,46%
Λιανικό εμπόριο ενδυμάτων σε ειδικευμένα καταστήματα	4.253.866,0 €	2,18%
Λιανικό εμπόριο σιδηρικών, χρωμάτων και τζαμιών σε ειδικευμένα καταστήματα	4.048.108,0 €	2,07%
Χονδρικό εμπόριο μερών και εξαρτημάτων μηχανοκίνητων οχημάτων	3.781.521,0 €	1,93%
Κατασκευή έτοιμου σκυροδέματος	3.483.625,0 €	1,78%
Άλλες κατασκευαστικές εγκαταστάσεις	3.234.315,0 €	1,65%
Χονδρικό εμπόριο ηλεκτρικών οικιακών συσκευών	3.026.104,0 €	1,55%
Χονδρικό εμπόριο άλλων μηχανημάτων και εξοπλισμού	2.370.548,0 €	1,21%
Εκμίσθωση και διαχείριση ιδιόκτητων ή μισθωμένων ακινήτων	2.061.422,0 €	1,05%
Κατασκευή άλλων επίπλων	2.028.635,0 €	1,04%
Δραστηριότητες συνοδευτικές της παραγωγής κινηματογραφικών ταινιών, βίντεο και τηλεοπτικών προγραμμάτων	1.868.353,0 €	0,96%
Χονδρικό εμπόριο καφέ, τσαγιού, κακάου και μπαχαρικών	1.478.613,0 €	0,76%
Δραστηριότητες ταξιδιωτικών πρακτορείων	1.468.046,0 €	0,75%
Καματερό		
Παραγωγή φαρμακευτικών σκευασμάτων	16.792.656,0 €	21,44%
Αρτοποιία - παραγωγή νοπών ειδών ζαχαροπλαστικής	9.327.391,0 €	11,91%
Χονδρικό εμπόριο άλλων ενδιάμεσων προϊόντων	6.252.057,0 €	7,98%
Άλλες κατασκευαστικές εγκαταστάσεις	6.183.532,0 €	7,90%
Χονδρικό εμπόριο άλλων τροφίμων, συμπεριλαμβανομένων ψαριών, οστρακοειδών και μαλακίων	6.026.239,0 €	7,69%
Χονδρικό εμπόριο ενδυμάτων και υποδημάτων	4.008.676,0 €	5,12%
Κατασκευή κυματοειδούς χαρτιού και χαρτονιού και εμπορευματοκιβωτίων από χαρτί και χαρτόνι	3.831.209,0 €	4,89%
Λιανικό εμπόριο από επιχειρήσεις πωλήσεων με αλληλογραφία ή μέσω διαδικτύου	3.667.463,0 €	4,68%
Χονδρικό εμπόριο ξυλείας, οικοδομικών υλικών και	3.119.088,0 €	3,98%

ειδών υγιεινής		
Χονδρικό εμπόριο κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων	2.266.099,0 €	2,89%
Μη ειδικευμένο χονδρικό εμπόριο	2.248.787,0 €	2,87%
Άλλες εκτυπωτικές δραστηριότητες	2.133.810,0 €	2,72%
Χονδρικό εμπόριο άλλων ειδών οικιακής χρήσης	1.910.913,0 €	2,44%
Κατασκευή άλλων επίπλων	1.700.512,0 €	2,17%
Κατασκευή δρόμων και αυτοκινητοδρόμων	1.527.294,0 €	1,95%
Κατασκευή κλειδαριών και μεντεσέδων	1.186.359,0 €	1,51%
Τεχνικές δοκιμές και αναλύσεις	988.416,0 €	1,26%
Κατασκευή ηλεκτροκινητήρων, ηλεκτρογεννητριών και ηλεκτρικών μετασχηματιστών	932.957,0 €	1,19%
Άλλο λιανικό εμπόριο καινούργιων ειδών σε ειδικευμένα καταστήματα	629.293,0 €	0,80%
Έκδοση βιβλίων	555.437,0 €	0,71%
Κορυδαλλός		
Λιανικό εμπόριο καλλυντικών και ειδών καλλωπισμού σε ειδικευμένα καταστήματα	2.726.444,0 €	15,55%
Φαρμακευτικά είδη σε ειδικευμένα καταστήματα	2.632.952,0 €	15,02%
Κατασκευή δρόμων και αυτοκινητοδρόμων	2.542.707,0 €	14,51%
Αρτοποιία - παραγωγή νωπών ειδών ζαχαροπλαστικής	2.349.003,0 €	13,40%
Χονδρικό εμπόριο ζάχαρης, σοκολάτας και ειδών ζαχαροπλαστικής	1.214.000,0 €	6,93%
Χονδρικό εμπόριο φαρμακευτικών προϊόντων	663.189,0 €	3,78%
Δραστηριότητες υπηρεσιών εστιατορίων και κινητών μονάδων εστίασης	633.792,0 €	3,62%
Νοσοκομειακές δραστηριότητες	631.796,0 €	3,60%
Χονδρικό εμπόριο απορριμμάτων και υπολειμμάτων	443.048,0 €	2,53%
Άλλο λιανικό εμπόριο καινούργιων ειδών σε ειδικευμένα καταστήματα	430.519,0 €	2,46%
Δραστηριότητες λογιστικής, τήρησης βιβλίων και λογιστικού ελέγχου, παροχή φορολογικών συμβουλών	377.426,0 €	2,15%
Δραστηριότητες βρεφονηπιακών και παιδικών σταθμών	371.537,0 €	2,12%
Δραστηριότητες προγραμματισμού ηλεκτρονικών συστημάτων	339.272,0 €	1,94%
Κατασκευή μεταλλικών σκελετών και μερών μεταλλικών σκελετών	303.113,0 €	1,73%
Χονδρικό εμπόριο άλλων ειδών οικιακής χρήσης	273.543,0 €	1,56%
Ασύρματες τηλεπικοινωνιακές δραστηριότητες	209.051,0 €	1,19%
Δραστηριότητες παροχής επιχειρηματικών συμβουλών και άλλων συμβουλών διαχείρισης	170.232,0 €	0,97%
Άλλες δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας	153.361,0 €	0,87%
Χονδρικό εμπόριο ηλεκτρονικού και τηλεπικοινωνιακού εξοπλισμού και εξαρτημάτων	148.305,0 €	0,85%

Εμπορικοί αντιπρόσωποι που μεσολαβούν στην πώληση μηχανημάτων, βιομηχανικού εξοπλισμού, πλοίων και αεροσκαφών	131.781,0 €	0,75%
Περιστέρι		
Λιανικό εμπόριο σε μη ειδικευμένα καταστήματα που πωλούν κυρίως τρόφιμα, ποτά ή καπνό	3.153.118.957,0 €	70,38%
Χονδρικό εμπόριο φαρμακευτικών προϊόντων	420.297.894,0 €	9,38%
Παραγωγή ομογενοποιημένων παρασκευασμάτων διατροφής και διαιτητικών τροφών	90.473.906,0 €	2,02%
Χονδρικό εμπόριο ηλεκτρονικών υπολογιστών, περιφερειακού εξοπλισμού υπολογιστών και λογισμικού	85.346.857,0 €	1,90%
Χονδρικό εμπόριο άλλων μηχανημάτων και εξοπλισμού	80.545.328,0 €	1,80%
Παραγωγή προϊόντων κρέατος και κρέατος πουλερικών	66.969.878,0 €	1,49%
Λιανικό εμπόριο παιχνιδιών κάθε είδους σε ειδικευμένα καταστήματα	40.978.028,0 €	0,91%
Λιανικό εμπόριο ενδυμάτων σε ειδικευμένα καταστήματα	32.428.967,0 €	0,72%
Χονδρικό εμπόριο καφέ, τσαγιού, κακάου και μπαχαρικών	27.621.590,0 €	0,62%
Χονδρικό εμπόριο ενδυμάτων και υποδημάτων	23.999.333,0 €	0,54%
Χονδρικό εμπόριο άλλων μηχανών και εξοπλισμού γραφείου	22.407.878,0 €	0,50%
Χονδρικό εμπόριο άλλων τροφίμων, συμπεριλαμβανομένων ψαριών, οστρακοειδών και μαλακίων	22.345.895,0 €	0,50%
Χονδρικό εμπόριο σιδηρικών, υδραυλικών ειδών και εξοπλισμού και προμηθειών για εγκαταστάσεις θέρμανσης	20.092.461,0 €	0,45%
Χονδρικό εμπόριο ξυλείας, οικοδομικών υλικών και ειδών υγιεινής	18.207.230,0 €	0,41%
Χονδρικό εμπόριο άλλων ειδών οικιακής χρήσης	16.387.523,0 €	0,37%
Μη ειδικευμένο χονδρικό εμπόριο	15.032.330,0 €	0,34%
Επεξεργασία και συντήρηση κρέατος	14.085.783,0 €	0,31%
Χονδρικό εμπόριο ηλεκτρικών οικιακών συσκευών	13.999.750,0 €	0,31%
Συλλογή μη επικίνδυνων αποβλήτων	12.655.000,0 €	0,28%
Κατασκευή μηχανών και εξοπλισμού γραφείου (εκτός ηλεκτρονικών υπολογιστών και περιφερειακού εξοπλισμού)	11.473.779,0 €	0,26%
Πετρούπολη		
Χονδρικό εμπόριο μερών και εξαρτημάτων μηχανοκίνητων οχημάτων	6.079.656,0 €	31,19%
Δραστηριότητες υπηρεσιών εστιατορίων και κινητών μονάδων εστίασης	2.086.023,0 €	10,70%
Χονδρικό εμπόριο ποτών	2.000.835,0 €	10,27%

Χονδρικό εμπόριο άλλων μηχανημάτων και εξοπλισμού	1.798.696,0 €	9,23%
Χονδρικό εμπόριο ειδών πορσελάνης και γυαλικών και υλικών καθαρισμού	1.338.667,0 €	6,87%
Λιανικό εμπόριο ηλεκτρικών οικιακών συσκευών σε ειδικευμένα καταστήματα	1.036.942,0 €	5,32%
Λιανικό εμπόριο τηλεπικοινωνιακού εξοπλισμού σε ειδικευμένα καταστήματα	869.644,0 €	4,46%
Άλλες δραστηριότητες ανθρώπινης υγείας	706.204,0 €	3,62%
Κατασκευή στρωμάτων	446.576,0 €	2,29%
Δραστηριότητες προγραμματισμού ηλεκτρονικών συστημάτων	423.730,0 €	2,17%
Δραστηριότητες άσκησης ειδικών ιατρικών επαγγελμάτων	369.350,0 €	1,90%
Πώληση αυτοκινήτων και ελαφρών μηχανοκίνητων οχημάτων	319.917,0 €	1,64%
Λιανικό εμπόριο κρέατος και προϊόντων κρέατος σε ειδικευμένα καταστήματα	281.919,0 €	1,45%
Άλλες δραστηριότητες καθαρισμού	279.187,0 €	1,43%
Χρωματισμοί και τοποθέτηση υαλοπινάκων	256.629,0 €	1,32%
Επισκευή μηχανημάτων	199.148,0 €	1,02%
Λιανικό εμπόριο σιδηρικών, χρωμάτων και τζαμιών σε ειδικευμένα καταστήματα	153.831,0 €	0,79%
Δραστηριότητες παροχής επιχειρηματικών συμβουλών και άλλων συμβουλών διαχείρισης	149.018,0 €	0,76%
Τυχερά παιχνίδια και στοιχήματα	145.429,0 €	0,75%
Χονδρικό εμπόριο καφέ, τσαγιού, κακάου και μπαχαρικών	92.532,0 €	0,47%
Φυλή		
Χονδρικό εμπόριο ποτών	15.578.444,0 €	26,19%
Μη ειδικευμένο χονδρικό εμπόριο	13.804.751,0 €	23,21%
Ανάκτηση διαλεγμένου υλικού	9.824.480,0 €	16,52%
Χονδρικό εμπόριο άλλων τροφίμων, συμπεριλαμβανομένων ψαριών, οστρακοειδών και μαλακίων	7.175.009,0 €	12,06%
Παραγωγή χρωμάτων, βερνικιών και παρόμοιων επιχρισμάτων, μελανιών τυπογραφίας και μαστιχών	4.550.680,0 €	7,65%
Χονδρικό εμπόριο εξορυκτικών μηχανημάτων, καθώς και μηχανημάτων για κατασκευαστικά έργα και έργα πολιτικού μηχανικού	3.472.733,0 €	5,84%
Λιανικό εμπόριο κρέατος και προϊόντων κρέατος σε ειδικευμένα καταστήματα	1.851.240,0 €	3,11%
Εκμίσθωση και διαχείριση ιδιόκτητων ή μισθωμένων ακινήτων	1.088.886,0 €	1,83%
Παραγωγή κακάου, σοκολάτας και ζαχαρωτών	1.014.768,0 €	1,71%

Κατασκευή κτιρίων για κατοικίες και μη	693.440,0 €	1,17%
Δραστηριότητες άσκησης ειδικών ιατρικών επαγγελμάτων	433.785,0 €	0,73%
Χαϊδάρι		
Χονδρικό εμπόριο φαρμακευτικών προϊόντων	41.186.123,0 €	25,38%
Πώληση αυτοκινήτων και ελαφρών μηχανοκίνητων οχημάτων	15.696.572,0 €	9,67%
Επισκευή εξοπλισμού επικοινωνίας	12.264.350,0 €	7,56%
Χονδρικό εμπόριο ηλεκτρικών οικιακών συσκευών	10.202.595,0 €	6,29%
Παραγωγή άλλων χημικών προϊόντων π.δ.κ.α.	9.772.834,0 €	6,02%
Χονδρικό εμπόριο χημικών προϊόντων	6.603.763,0 €	4,07%
Άλλες κατασκευαστικές εγκαταστάσεις	6.489.782,0 €	4,00%
Χονδρικό εμπόριο άλλων μηχανημάτων και εξοπλισμού	6.374.213,0 €	3,93%
Χονδρικό εμπόριο ενδυμάτων και υποδημάτων	4.403.833,0 €	2,71%
Κατασκευή κοινωφελών έργων σχετικών με υγρά	3.712.373,0 €	2,29%
Κατασκευή ψυκτικού και κλιματιστικού εξοπλισμού μη οικιακής χρήσης	3.678.912,0 €	2,27%
Κατασκευή επίπλων κουζίνας	3.289.056,0 €	2,03%
Λιανικό εμπόριο από επιχειρήσεις πωλήσεων με αλληλογραφία ή μέσω διαδικτύου	3.164.465,0 €	1,95%
Λιανικό εμπόριο σε μη ειδικευμένα καταστήματα που πωλούν κυρίως τρόφιμα, ποτά ή καπνό	3.069.501,0 €	1,89%
Εγκατάσταση βιομηχανικών μηχανημάτων και εξοπλισμού	2.718.889,0 €	1,68%
Χονδρικό εμπόριο άλλων μηχανών και εξοπλισμού γραφείου	2.643.902,0 €	1,63%
Δραστηριότητες παροχής ιδιωτικής προστασίας	2.275.221,0 €	1,40%
Λιανικό εμπόριο καυσίμων κίνησης σε ειδικευμένα καταστήματα	2.155.919,0 €	1,33%
Άλλες υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες	1.828.031,0 €	1,13%
Γενική δευτεροβάθμια εκπαίδευση	1.669.845,0 €	1,03%

Η ανάλυση των σχετικών δεδομένων με κριτήριο τον κύκλο εργασιών των επιχειρήσεων που εδρεύουν στους αντίστοιχους Δήμους οδηγεί σε κρίσιμα συμπεράσματα για τις «χωρικές διαστάσεις» της επιχειρηματικής δραστηριότητας στην Περιοχή Παρέμβασης.

1. Η επιχειρηματική δραστηριότητα στην περιοχή του **Δήμου Αγίων Αναργύρων - Καματερού** επικεντρώνεται στους ακόλουθους κλάδους (NACE):

- «Παραγωγή φαρμακευτικών σκευασμάτων» (16,76Μ€)
- «Χονδρικό εμπόριο ξυλείας, οικοδομικών υλικών και ειδών υγιεινής» (11,6Μ€)
- «Αρτοποιία - παραγωγή νοπών ειδών ζαχαροπλαστικής» (9,32Μ€)

- «Χονδρικό εμπόριο προϊόντων καπνού» (7.1M €)
- «Διαφημιστικά γραφεία» (5,87M€)
- «Παραγωγή σαπουνιών και απορρυπαντικών, προϊόντων καθαρισμού και στίλβωσης» (5.79M€)
- «Χονδρικό εμπόριο φαρμακευτικών προϊόντων» (4,78M €)
- «Παρουσίαση στα μέσα ενημέρωσης» (4,3M€).

2. Η επιχειρηματική δραστηριότητα στην περιοχή του **Δήμου Αγίας Βαρβάρας** επικεντρώνεται στους ακόλουθους κλάδους (NACE):

- «Παραγωγή φαρμακευτικών σκευασμάτων» (14M€)
- «Χονδρικό εμπόριο άλλων ενδιάμεσων προϊόντων» (5,8M€)
- «Κατασκευή συσκευών διανομής και ελέγχου ηλεκτρικού ρεύματος» (1,9M€).

3. Η επιχειρηματική δραστηριότητα στην περιοχή του **Δήμου Αιγιάλεω** επικεντρώνεται στους ακόλουθους κλάδους (NACE):

- «Ζυθοποιία» (179,14M€)
- «Πώληση αυτοκινήτων και ελαφρών μηχανοκίνητων οχημάτων» (48,76M€)
- «Κατασκευή αμαξωμάτων για μηχανοκίνητα οχήματα κατασκευή ρυμουλκούμενων και ημιρυμουλκούμενων οχημάτων» (43,76M€)
- «Χονδρικό εμπόριο ηλεκτρονικών υπολογιστών, περιφερειακού εξοπλισμού υπολογιστών και λογισμικού» (40,17M€)
- «Κατασκευή κοίλου γυαλιού» (38,27M€)
- «Χονδρικό εμπόριο σιδηρικών, υδραυλικών ειδών και εξοπλισμού και προμηθειών για εγκαταστάσεις θέρμανσης» (37,95M€).

4. Η επιχειρηματική δραστηριότητα στην περιοχή του **Δήμου Ιλίου** επικεντρώνεται στους ακόλουθους κλάδους (NACE):

- «Άλλες εκτυπωτικές δραστηριότητες» (49,99M€)
- «Λιανικό εμπόριο ηλεκτρικών οικιακών συσκευών σε ειδικευμένα καταστήματα» (24,41M€)
- «Χονδρικό εμπόριο φαρμακευτικών προϊόντων» (21,59M€).

5. Η επιχειρηματική δραστηριότητα στην περιοχή του **Δήμου Κορυδαλλού** επικεντρώνεται στους ακόλουθους κλάδους (NACE):

- «Λιανικό εμπόριο καλλυντικών και ειδών καλλωπισμού σε ειδικευμένα καταστήματα» (2,72M€)
- «Φαρμακευτικά είδη σε ειδικευμένα καταστήματα» (2,6M€)
- «Κατασκευή δρόμων και αυτοκινητοδρόμων» (2,5M€).

6. Η επιχειρηματική δραστηριότητα στην περιοχή του **Δήμου Περιστερίου** επικεντρώνεται στους ακόλουθους κλάδους (NACE):

- «Λιανικό εμπόριο σε μη ειδικευμένα καταστήματα που πωλούν κυρίως τρόφιμα, ποτά ή καπνό» (3,15Δ€)
- «Χονδρικό εμπόριο φαρμακευτικών προϊόντων» (420Μ€)
- «Παραγωγή ομογενοποιημένων παρασκευασμάτων διατροφής και διαιτητικών τροφών» (90,47Μ€)
- «Χονδρικό εμπόριο ηλεκτρονικών υπολογιστών, περιφερειακού εξοπλισμού υπολογιστών και λογισμικού» (85,34Μ€)
- «Χονδρικό εμπόριο άλλων μηχανημάτων και εξοπλισμού» (80,54Μ€)
- «Παραγωγή προϊόντων κρέατος και κρέατος πουλερικών» (66,96Μ€).

7. Η επιχειρηματική δραστηριότητα στην περιοχή του **Δήμου Πετρούπολης** επικεντρώνεται στους ακόλουθους κλάδους (NACE):

- «Χονδρικό εμπόριο μερών και εξαρτημάτων μηχανοκίνητων οχημάτων» (6,08Μ€)
- «Δραστηριότητες υπηρεσιών εστιατορίων και κινητών μονάδων εστίασης» (2,08Μ€)
- «Χονδρικό εμπόριο ποτών» (2.0Μ€) .

8. Η επιχειρηματική δραστηριότητα στην περιοχή του **Δήμου Φυλής** επικεντρώνεται στους ακόλουθους κλάδους (NACE):

- «Παραγωγή λιπασμάτων και αζωτούχων ενώσεων» (34,43Μ€)
- «Χονδρικό εμπόριο άλλων τροφίμων, συμπεριλαμβανομένων ψαριών, οστρακοειδών και μαλακίων» (22,79Μ€)
- «Χονδρικό εμπόριο άλλων ειδών οικιακής χρήσης» (18,49Μ€)
- «Χονδρικό εμπόριο ξυλείας, οικοδομικών υλικών και ειδών υγιεινής» (17,45Μ€)
- «Χονδρικό εμπόριο ποτών» (15,58Μ€)
- «Μη ειδικευμένο χονδρικό εμπόριο» (13,80Μ€)
- «Ανάκτηση διαλεγμένου υλικού» (9,82Μ€).

9. Η επιχειρηματική δραστηριότητα στην περιοχή του **Δήμου Χαϊδαρίου** επικεντρώνεται στους ακόλουθους κλάδους (NACE):

- «Χονδρικό εμπόριο φαρμακευτικών προϊόντων» (41,19Μ€)
- «Πώληση αυτοκινήτων και ελαφρών μηχανοκίνητων οχημάτων» (15,69Μ€)
- «Επισκευή εξοπλισμού επικοινωνίας» (12,26Μ€).

Οι επόμενοι Πίνακες εξειδικεύουν τις «διαστάσεις εξωστρέφειας» της επιχειρηματικής δραστηριότητας στην Περιοχή Παρέμβασης, παρουσιάζοντας τους πλέον δυναμικούς κλάδους (σε επίπεδο Κωδικών Δραστηριοτήτων NACE 2) εξαγωγών.

Πίνακας Γ6. Τομείς με υψηλές εξαγωγικές δραστηριότητες στην Περιοχή Παρέμβασης (με βάση την αξία εξαγωγών, 2020)

NACE 2	Ύψος εξαγωγών (2020)
Χονδρικό εμπόριο φαρμακευτικών προϊόντων	56.700.508 €
Άλλες εκτυπωτικές δραστηριότητες	43.100.815 €
Παραγωγή φαρμακευτικών σκευασμάτων	35.394.939 €
Χονδρικό εμπόριο άλλων μηχανημάτων και εξοπλισμού	22.894.740 €
Χονδρικό εμπόριο ηλεκτρονικών υπολογιστών, περιφερειακού εξοπλισμού υπολογιστών και λογισμικού	20.097.431 €
Χονδρικό εμπόριο άλλων ειδών οικιακής χρήσης	13.376.370 €
Κατασκευή άλλων μερών και εξαρτημάτων για μηχανοκίνητα οχήματα	10.535.620 €
Παραγωγή ομογενοποιημένων παρασκευασμάτων διατροφής και διαιτητικών τροφών	9.019.151 €
Κατασκευή κοίλου γυαλιού	8.419.620 €
Κατασκευή μηχανών και εξοπλισμού γραφείου (εκτός ηλεκτρονικών υπολογιστών και περιφερειακού εξοπλισμού)	8.031.645 €
Θαλάσσια υδατοκαλλιέργεια	7.257.217 €
Ζυθοποιία	5.374.104 €
Χονδρικό εμπόριο ενδυμάτων και υποδημάτων	4.885.422 €
Κατασκευή άλλων εξωτερικών ενδυμάτων	4.226.088 €
Παραγωγή προϊόντων κρέατος και κρέατος πουλερικών	3.775.463 €
Κατασκευή μεταλλικών σκελετών και μερών μεταλλικών σκελετών	3.560.966 €
Επεξεργασία σπόρων πολλαπλασιασμού	3.506.443 €
Μη ειδικευμένο χονδρικό εμπόριο	3.464.288 €
Κατασκευή πλαστικών οικοδομικών υλικών	3.461.715 €
Λιανικό εμπόριο παιχνιδιών κάθε είδους σε ειδικευμένα καταστήματα	3.278.242 €
Χονδρικό εμπόριο επίπλων, χαλιών και φωτιστικών	3.226.519 €
Προπαρασκευή και νηματοποίηση υφαντικών ινών	3.094.984 €
Επισκευή εξοπλισμού επικοινωνίας	3.066.088 €
Κατασκευή αμαξωμάτων για μηχανοκίνητα οχήματα κατασκευή ρυμουλκούμενων και ημιρυμουλκούμενων οχημάτων	3.053.713 €
Παραγωγή άλλων χημικών προϊόντων π.δ.κ.α.	2.931.850 €
Χονδρικό εμπόριο σιδηρικών, υδραυλικών ειδών και εξοπλισμού και προμηθειών για εγκαταστάσεις θέρμανσης	2.907.876 €
Άλλες μεταποιητικές δραστηριότητες π.δ.κ.α.	2.833.012 €

Κατασκευή μηχανημάτων επεξεργασίας τροφίμων, ποτών και καπνού	2.811.058 €
Αρτοποιία - παραγωγή νωπών ειδών ζαχαροπλαστικής	2.798.217 €
Λιανικό εμπόριο καλλυντικών και ειδών καλλωπισμού σε ειδικευμένα καταστήματα	2.754.054 €
Χονδρικό εμπόριο άλλων τροφίμων, συμπεριλαμβανομένων ψαριών, οστρακοειδών και μαλακίων	2.735.343 €
Κατασκευή ηλεκτρονικών εξαρτημάτων	2.711.327 €
Κατασκευή συσκευών διανομής και ελέγχου ηλεκτρικού ρεύματος	2.674.443 €
Κατασκευή άλλων μεταλλικών προϊόντων π.δ.κ.α.	2.513.519 €
Κατασκευή επίπλων κουζίνας	2.302.339 €
Χονδρικό εμπόριο ρολογιών και κοσμημάτων	2.263.712 €
Παραγωγή σαπουνιών και απορρυπαντικών, προϊόντων καθαρισμού και στίλβωσης	2.133.867 €
Παραγωγή λιπασμάτων και αζωτούχων ενώσεων	2.098.153 €
Κατασκευή ελαφρών μεταλλικών ειδών συσκευασίας	1.847.378 €
Άλλες κατασκευαστικές εγκαταστάσεις	1.793.224 €
Χονδρικό εμπόριο κλωστοϋφαντουργικών προϊόντων	1.666.445 €
Χονδρικό εμπόριο ξυλείας, οικοδομικών υλικών και ειδών υγιεινής	1.622.183 €
Κατασκευή άλλων προϊόντων από ελαστικό (καουτσούκ)	1.572.540 €
Υπηρεσίες προεκτύπωσης και προεγγραφής μέσων	1.335.363 €
Λιανικό εμπόριο ενδυμάτων σε ειδικευμένα καταστήματα	1.289.957 €
Χονδρικό εμπόριο ηλεκτρικών οικιακών συσκευών	1.054.624 €
Άλλες εκδοτικές δραστηριότητες	1.028.437 €
Κατασκευή άλλων μηχανημάτων ειδικής χρήσης π.δ.κ.α.	941.353 €
Κατασκευή άλλων πλαστικών προϊόντων	775.433 €
Κατασκευή μεταλλικών πορτών και παραθύρων	772.161 €
Παραγωγή άλλων ειδών διατροφής π.δ.κ.α.	650.977 €
Κατασκευή άλλων επίπλων	644.398 €
Χονδρικό εμπόριο ποτών	578.102 €
Χονδρικό εμπόριο γαλακτοκομικών προϊόντων, αβγών και βρώσιμων ελαίων και λιπών	577.613 €
Δραστηριότητες προγραμματισμού ηλεκτρονικών συστημάτων	510.705 €
Χονδρικό εμπόριο ηλεκτρονικού και τηλεπικοινωνιακού εξοπλισμού και εξαρτημάτων	486.732 €
Χονδρικό εμπόριο χημικών προϊόντων	481.528 €
Έκδοση βιβλίων	479.044 €
Πώληση αυτοκινήτων και ελαφρών μηχανοκίνητων οχημάτων	467.080 €
Άλλη επεξεργασία και συντήρηση φρούτων και λαχανικών	439.011 €
Χονδρικό εμπόριο εξορυκτικών μηχανημάτων, καθώς και μηχανημάτων για κατασκευαστικά έργα και έργα πολιτικού μηχανικού	425.665 €
Ενοικίαση και εκμίσθωση άλλων μηχανημάτων, ειδών	363.467 €

εξοπλισμού και υλικών αγαθών π.δ.κ.α.	
Κατασκευή παιχνιδιών κάθε είδους	316.853 €
Κατασκευή κυματοειδούς χαρτιού και χαρτονιού και εμπορευματοκιβωτίων από χαρτί και χαρτόνι	316.633 €
Χονδρικό εμπόριο μερών και εξαρτημάτων μηχανοκίνητων οχημάτων	296.961 €
Επεξεργασία και συντήρηση κρέατος	281.716 €
Δραστηριότητες αρχιτεκτόνων	266.869 €
Κατασκευή ψυκτικού και κλιματιστικού εξοπλισμού μη οικιακής χρήσης	257.524 €
Επισκευή μηχανημάτων	252.681 €
Χονδρικό εμπόριο άλλων μηχανών και εξοπλισμού γραφείου	242.837 €
Κατασκευή ηλεκτροκινητήρων, ηλεκτρογεννητριών και ηλεκτρικών μετασχηματιστών	233.239 €
Κατασκευή άλλων ενδυμάτων και εξαρτημάτων ένδυσης	229.336 €
Παραγωγή χρωμάτων, βερνικιών και παρόμοιων επιχρισμάτων, μελανιών τυπογραφίας και μαστιχών	227.534 €
Κατασκευή οργάνων και συσκευών μέτρησης, δοκιμών και πλοήγησης	218.173 €
Χονδρικό εμπόριο ζάχαρης, σοκολάτας και ειδών ζαχαροπλαστικής	216.679 €
Κατασκευή πλαστικών ειδών συσκευασίας	212.160 €
Παραγωγή έτοιμων γευμάτων και φαγητών	197.829 €
Εγκατάσταση βιομηχανικών μηχανημάτων και εξοπλισμού	187.503 €
Χονδρικό εμπόριο καφέ, τσαγιού, κακάου και μπαχαρικών	147.861 €
Κατασκευή άλλων ειδών από χαρτί και χαρτόνι	146.897 €
Χονδρικό εμπόριο ειδών πορσελάνης και γυαλικών και υλικών καθαρισμού	132.056 €
Κατασκευή ειδών οικιακής χρήσης, ειδών υγιεινής και ειδών τουαλέτας	122.508 €
Παραγωγή κακάου, σοκολάτας και ζαχαρωτών	117.083 €
Άλλες υποστηρικτικές προς τη μεταφορά δραστηριότητες	94.495 €
Επεξεργασία τσαγιού και καφέ	94.343 €
Παραγωγή λειαντικών προϊόντων	90.967 €
Κατασκευή σκουπών και βουρτσών	60.059 €
Κατασκευή ειδών ταξιδιού (αποσκευών), τσαντών και παρόμοιων ειδών, ειδών σελλοποιίας και σαγματοποιίας	55.222 €
Κατασκευή ηλεκτρολογικού φωτιστικού εξοπλισμού	51.991 €
Κατασκευή εργαλείων	50.028 €
Άλλο λιανικό εμπόριο καινούργιων ειδών σε ειδικευμένα καταστήματα	43.052 €
Παραγωγή παγωτών	30.651 €
Κατασκευή εξοπλισμού ανύψωσης και διακίνησης φορτίων	27.473 €
Τελειοποίηση (φινίρισμα) υφαντουργικών προϊόντων	25.254 €
Κατασκευή άλλων πλεκτών ειδών και ειδών πλέξης κροσέ	20.307 €

Χονδρικό εμπόριο μετάλλων και μεταλλευμάτων	18.744 €
Χονδρικό εμπόριο αρωμάτων και καλλυντικών	12.687 €
Πώληση, συντήρηση και επισκευή μοτοσυκλετών και των μερών και εξαρτημάτων τους	10.685 €
Παραγωγή οίνου από σταφύλια	10.247 €
Κατασκευή υποδημάτων	9.994 €
Κατασκευή στρωμάτων	8.932 €
Λιανικό εμπόριο εξοπλισμού ήχου και εικόνας σε ειδικευμένα καταστήματα	8.096 €
Παραγωγή αρωμάτων και παρασκευασμάτων καλλωπισμού	8.003 €
Κατασκευή άλλων προϊόντων από ξύλο κατασκευή ειδών από φελλό και ειδών καλαθοποιίας και σπαρτοπλεκτικής	4.187 €
Κατασκευή άλλων μεταλλικών ντεπόζιτων, δεξαμενών και δοχείων	1.392 €
ΣΥΝΟΛΟ	346.432.022 €

Πηγή: ICAP CRIF, 2022

**Πίνακας Γ7. Δυναμικοί Κλάδοι Εξαγωγικών Δραστηριοτήτων στη Δυτική Αθήνα
(ταξινόμηση με βάση την αξία εξαγωγών, 2020)**

NACE 2	Ύψος εξαγωγών (2020)	%
Χονδρικό εμπόριο φαρμακευτικών προϊόντων	56.700.508 €	19,1%
Άλλες εκτυπωτικές δραστηριότητες	43.100.815 €	14,5%
Παραγωγή φαρμακευτικών σκευασμάτων	35.394.939 €	11,9%
Χονδρικό εμπόριο άλλων μηχανημάτων και εξοπλισμού	22.894.740 €	7,7%
Χονδρικό εμπόριο ηλεκτρονικών υπολογιστών, περιφερειακού εξοπλισμού υπολογιστών και λογισμικού	20.097.431 €	6,8%
Χονδρικό εμπόριο άλλων ειδών οικιακής χρήσης	13.376.370 €	4,5%
Κατασκευή άλλων μερών και εξαρτημάτων για μηχανοκίνητα οχήματα	10.535.620 €	3,5%
Παραγωγή ομογενοποιημένων παρασκευασμάτων διατροφής και διαιτητικών τροφών	9.019.151 €	3,0%
Κατασκευή κοίλου γυαλιού	8.419.620 €	2,8%
Κατασκευή μηχανών και εξοπλισμού γραφείου (εκτός ηλεκτρονικών υπολογιστών και περιφερειακού εξοπλισμού)	8.031.645 €	2,7%
Θαλάσσια υδατοκαλλιέργεια	7.257.217 €	2,4%
Ζυθοποιία	5.374.104 €	1,8%
Χονδρικό εμπόριο ενδυμάτων και υποδημάτων	4.885.422 €	1,6%
Κατασκευή άλλων εξωτερικών ενδυμάτων	4.226.088 €	1,4%
Παραγωγή προϊόντων κρέατος και κρέατος πουλερικών	3.775.463 €	1,3%

Κατασκευή μεταλλικών σκελετών και μερών μεταλλικών σκελετών	3.560.966 €	1,2%
Επεξεργασία σπόρων πολλαπλασιασμού	3.506.443 €	1,2%
Μη ειδικευμένο χονδρικό εμπόριο	3.464.288 €	1,2%
Κατασκευή πλαστικών οικοδομικών υλικών	3.461.715 €	1,2%
Λιανικό εμπόριο παιχνιδιών κάθε είδους σε ειδικευμένα καταστήματα	3.278.242 €	1,1%
Χονδρικό εμπόριο επίπλων, χαλιών και φωτιστικών	3.226.519 €	1,1%
Προπαρασκευή και νηματοποίηση υφαντικών ινών	3.094.984 €	1,0%
Επισκευή εξοπλισμού επικοινωνίας	3.066.088 €	1,0%
Κατασκευή αμαξωμάτων για μηχανοκίνητα οχήματα / κατασκευή ρυμουλκούμενων και ημιρυμουλκούμενων οχημάτων	3.053.713 €	1,0%
Παραγωγή άλλων χημικών προϊόντων π.δ.κ.α.	2.931.850 €	1,0%
Χονδρικό εμπόριο σιδηρικών, υδραυλικών ειδών και εξοπλισμού και προμηθειών για εγκαταστάσεις θέρμανσης	2.907.876 €	1,0%
Άλλες μεταποιητικές δραστηριότητες π.δ.κ.α.	2.833.012 €	1,0%
Κατασκευή μηχανημάτων επεξεργασίας τροφίμων, ποτών και καπνού	2.811.058 €	0,9%
Αρτοποιία - παραγωγή νωπών ειδών ζαχαροπλαστικής	2.798.217 €	0,9%
Υποσύνολο Δείγματος	297.084.104 €	100%
% στο σύνολο των Εξαγωγικών Δραστηριοτήτων της Δυτικής Αθήνας	85,76%	

Πηγή: ICAP CRIF, 2022

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4. Το στατιστικό προφίλ της απασχόλησης

Η Ελληνική αγορά εργασίας εξακολουθεί να παρουσιάζει μεγάλες αποκλίσεις από τον μέσο όρο της ΕΕ σε σχέση με τις προτεραιότητες της *Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Απασχόληση*, ενώ έχει παγιωθεί ένα καθεστώς «αδράνειας» ως προς την επίτευξη κρίσιμων εθνικών στόχων που είχαν τεθεί σε σχέση με την υλοποίηση της Στρατηγικής «ΕΥΡΩΠΗ 2020 - Στρατηγική για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη» στο πεδίο της απασχόλησης, καθώς δεν επιτεύχθηκε ο βασικός στόχος «ότι το ποσοστό απασχόλησης του πληθυσμού ηλικίας 20-64 ετών θα αυξηθεί στην Ελλάδα σε τουλάχιστον 70% το 2020» (Πίνακας Δ1).

Πίνακας Δ1. Διαχρονική εξέλιξη του ποσοστού απασχόλησης στην ΕΕ και την Ελλάδα για την ηλικιακή ομάδα 20–64 (% του πληθυσμού)

Έτος	Μέσος όρος ΕΕ	Ελλάδα
2008	69,5%	66,3%
2009	68,2%	65,6%
2010	67,8%	63,8%
2011	67,9%	59,6%
2012	67,6%	55,6%
2013	67,5%	52,9%
2014	68,2%	53,3%
2015	69,1%	54,9%
2016	70,1%	56,2%
2017	71,3%	57,8%
2018	72,4%	59,5%
2019	73,1%	61,2%
2020	71,7%	62,1%
2021	73,1%	62,6%

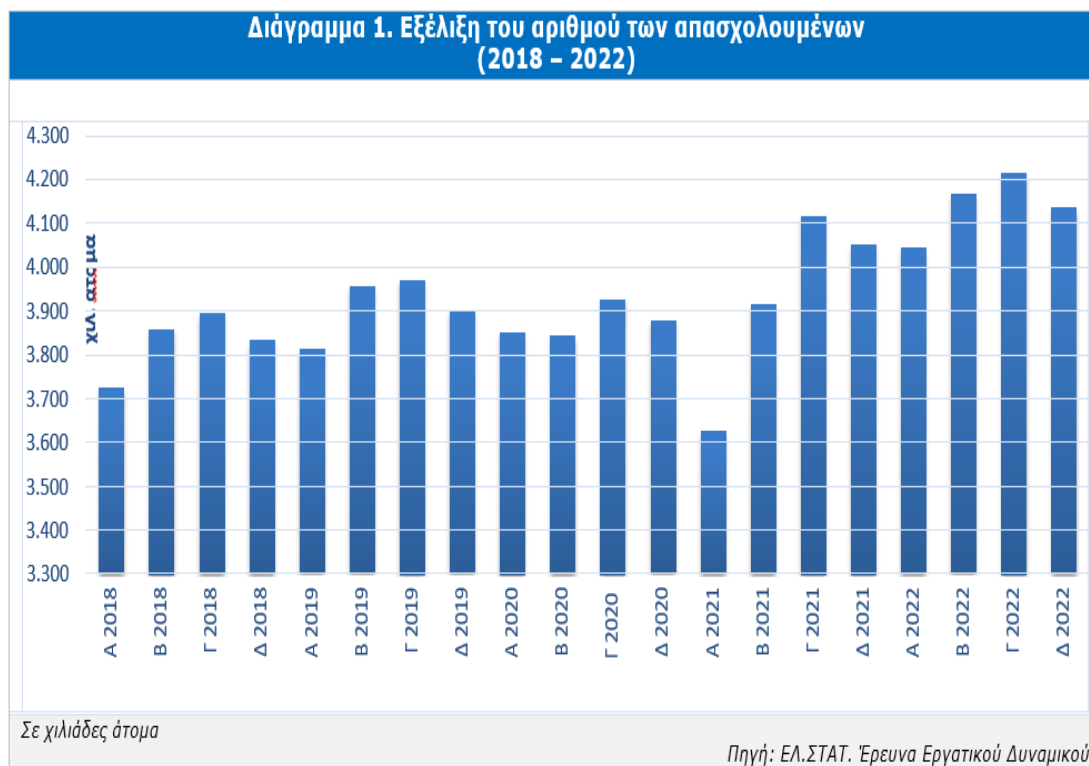
Πηγή: Eurostat, 2022

Ωστόσο, από το 2014 μέχρι και το 2019 σημειώθηκε αύξηση της απασχόλησης. Η ξαφνική εμφάνιση της νόσου Covid-19 σε παγκόσμιο επίπεδο και η εξάπλωσή της στη χώρα μας από τον Μάρτιο του 2020, μετέβαλε ξανά τα δεδομένα και ανέτρεψε τη θετική πορεία των προηγούμενων ετών, καθώς η απασχόληση κατέγραψε μείωση. Παρ' όλα αυτά, με τη σταδιακή άρση των περιοριστικών μέτρων από το Μάιο του 2021 και εν γένει τη βελτίωση του οικονομικού περιβάλλοντος της χώρας, η απασχόληση παρουσίασε εκ νέου αυξητική τάση, η οποία συνεχίστηκε και το 2022 εξαιτίας της (γενικής) ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας και της (θεαματικής) αύξησης της οικονομικής δραστηριότητας στον τουριστικό τομέα⁹. Ο αριθμός των

⁹ Το ισοζύγιο της απασχόλησης ήταν θετικό κατά 147.607 θέσεις εργασίας στο δεκάμηνο Ιανουαρίου - Οκτωβρίου 2022 και αρνητικό κατά 115.856 θέσεις τον Οκτώβριο 2022 σύμφωνα με τα στοιχεία του Πληροφοριακού Συστήματος ΕΡΓΑΝΗ. Η αρνητική αυτή επίδοση οφείλεται κατά κύριο λόγο στη μείωση των θέσεων εργασίας στους κλάδους που συνδέονται με τον

απασχολουμένων¹⁰ ανήλθε σε 4.167,2 χιλιάδες άτομα, παρουσιάζοντας αύξηση κατά 3,0% σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο του 2022 και αύξηση κατά 6,4% σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2021.

Διάγραμμα Δ1. Εξέλιξη των απασχολουμένων (2018-2022)

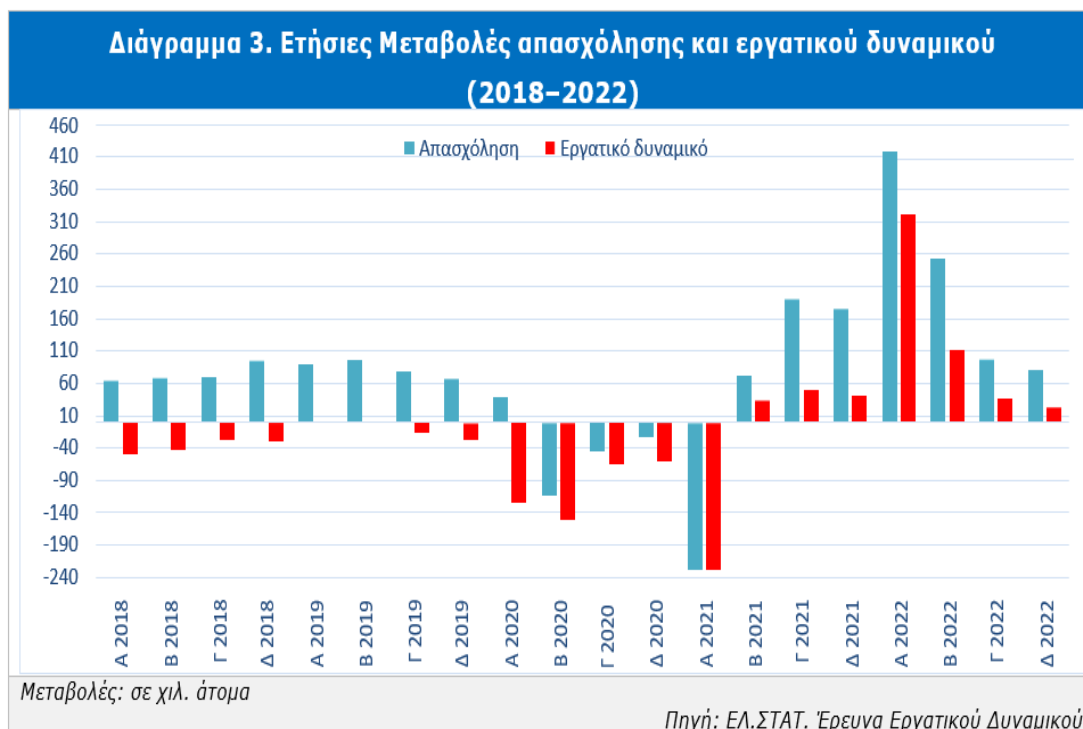
τουρισμό και συγκεκριμένα στα καταλύματα (-75.056 θέσεις) και στις υπηρεσίες εστίασης (-40.610 θέσεις).

¹⁰ Σύμφωνα με την μεθοδολογία της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού, ως απασχολούμενοι ορίζονται τα άτομα ηλικίας 15 έως 89 ετών που ενέπιπταν κατά τη διάρκεια της εβδομάδας αναφοράς σε μία από τις ακόλουθες κατηγορίες:

α) άτομα τα οποία κατά τη διάρκεια της εβδομάδας αναφοράς εργάστηκαν για τουλάχιστον 1 ώρα έναντι αμοιβής ή κέρδους, συμπεριλαμβανομένων των συμβοηθόντων μελών οικογενειακής επιχείρησης

β) άτομα με θέση εργασίας ή επαγγελματική δραστηριότητα, τα οποία δεν εργάζονταν προσωρινά κατά τη διάρκεια της εβδομάδας αναφοράς αλλά είχαν σύνδεση με την εργασία τους, όπως άτομα που δεν εργάζονται λόγω αργίας/διακοπών, ρυθμίσεων του χρόνου εργασίας, αναρρωτικής άδειας, άδειας μητρότητας ή πατρότητας, άτομα που συμμετέχουν σε κατάρτιση σχετική με την εργασία, άτομα σε γονική άδεια, τα οποία λαμβάνουν και/ή δικαιούνται εισόδημα ή επιδόματα σχετικά με την εργασία ή των οποίων η γονική άδεια είναι μέγιστης αναμενόμενης διάρκειας τριών μηνών, εποχιακοί εργαζόμενοι κατά τη διάρκεια της νεκρής περιόδου, εάν συνεχίζουν να εκτελούν τακτικά καθήκοντα και υποχρεώσεις για την εργασία ή την επαγγελματική δραστηριότητα, εξαιρουμένης της εκπλήρωσης νομικών ή διοικητικών υποχρεώσεων, άτομα τα οποία δεν εργάζονται προσωρινά για άλλους λόγους, εάν η απουσία είναι μέγιστης αναμενόμενης διάρκειας τριών μηνών.

Διάγραμμα Δ2. Εξέλιξη της απασχόλησης και του εργατικού δυναμικού (2018-2022)

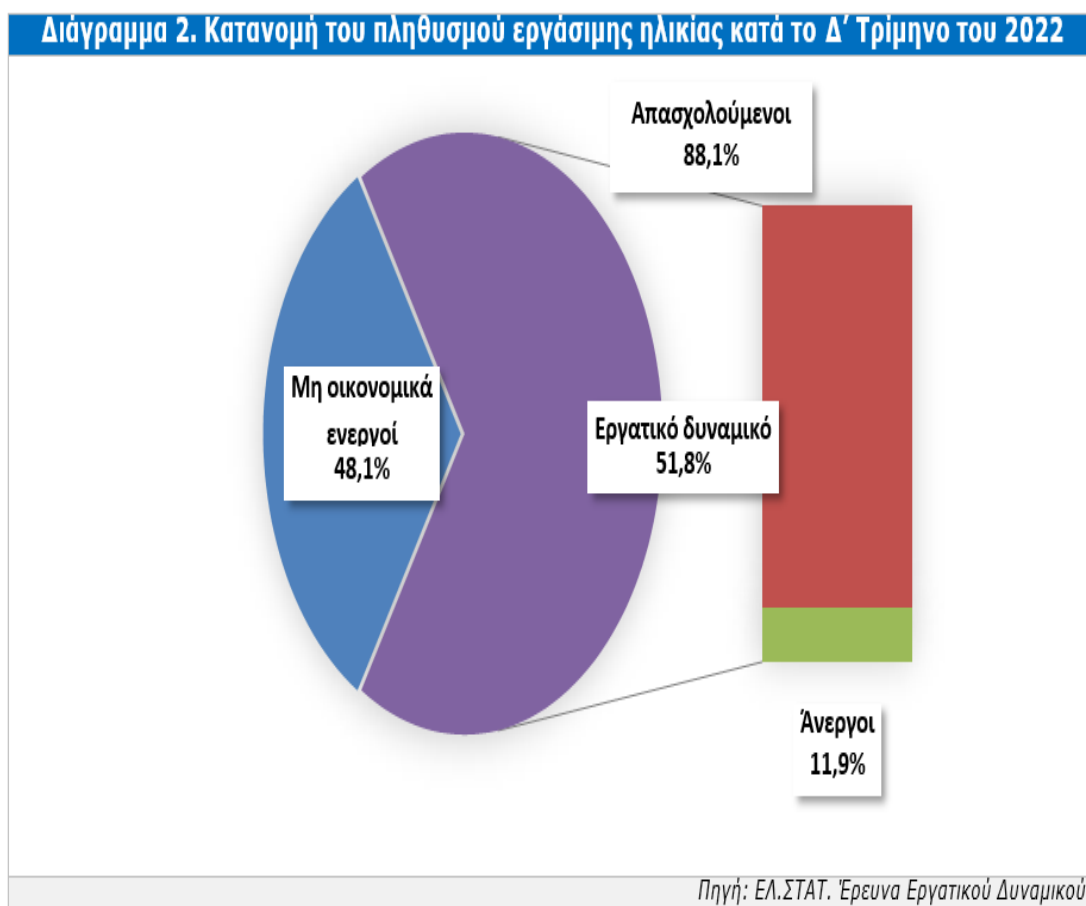
Η ανάλυση των τριμηνιαίων Ερευνών Εργατικού Δυναμικού της ΕΛ.ΣΤΑΤ. (Ελληνική Στατιστική Αρχή) επιβεβαιώνει ότι κατά το Δ' τρίμηνο του 2022 η απασχόληση κατέγραψε αύξηση 2,0% σε ετήσια βάση (έναντι του Δ' τριμήνου του 2021), ενώ σε σχέση με το αμέσως προηγούμενο τρίμηνο οι απασχολούμενοι μειώθηκαν κατά 1,9% (λόγω και της εποχικότητας στην απασχόληση – π.χ. στον τουρισμό). Ο αριθμός των απασχολουμένων στα τέλη του 2022 ανήλθε σε 4.135,2 χιλ. άτομα. Ο μέσος αριθμός των απασχολουμένων αυξήθηκε κατά 5,4% το 2022, συνεχίζοντας την ανοδική πορεία από το 2021 όπου είχε αυξηθεί κατά 1,4% σε ετήσια βάση.

Διάγραμμα Δ3. Μέσος αριθμός των απασχολουμένων (2022)

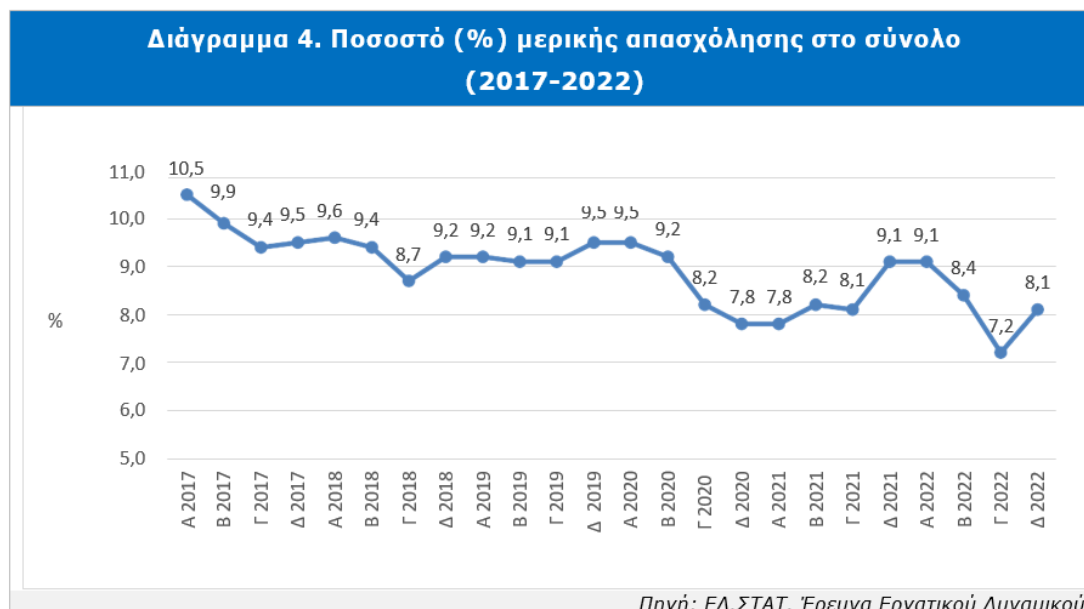
Αναφορικά με τη σύνθεση του εργατικού δυναμικού, οι απασχολούμενοι το Δ' τρίμηνο του 2022 αντιστοιχούν στο 45,7% του πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας. Στα τέλη του 2022, όπως επίσης και στα τέλη του 2021, από το σύνολο των απασχολούμενων οι άνδρες κάλυψαν το 57,6%, ενώ οι γυναίκες το 42,4%. Οι μισθωτοί καλύπτουν το 69,6% του συνόλου των απασχολούμενων, οι αυτοαπασχολούμενοι γενικά το 27,3%, ενώ το υπόλοιπο ποσοστό αφορά μέλη οικογενειακών επιχειρήσεων (ως βοηθητικό προσωπικό).

Διάγραμμα Δ4. Η κατανομή του πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας (2022)

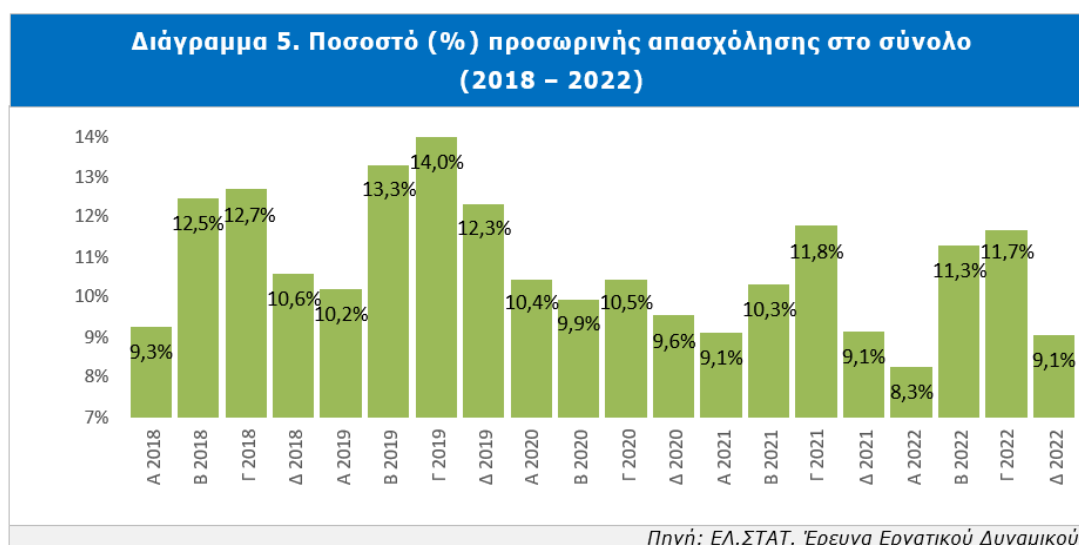
Η μερική απασχόληση κάλυψε το 8,1% της συνολικής το Δ' τρίμηνο του 2022, έναντι 9,1% το Δ' τρίμηνο του 2021, 7,8% το Δ' τρίμηνο του 2020 και 9,5% το 2019.

Διάγραμμα Δ5. Η εξέλιξη της μερικής απασχόλησης (2017-2022)

Το ποσοστό των προσωρινά απασχολουμένων (ως προς το σύνολο των μισθωτών) το Γ' τρίμηνο του 2019 ήταν 14,0% (το υψηλότερο ποσοστό της τελευταίας τετραετίας), το Γ' τρίμηνο του 2020 μειώθηκε σε 10,5%, το Γ' τρίμηνο του 2021 αυξήθηκε στο 11,8%, το Γ' τρίμηνο του 2022 διαμορφώθηκε σε 11,7% για να περιορισθεί σε 9,1% στα τέλη του έτους.

Διάγραμμα Δ6. Η εξέλιξη της προσωρινής απασχόλησης (2018-2022)

Η προσωρινή εργασία παρουσιάζει έντονη εποχικότητα, με σημαντική αύξησή της το δεύτερο και τρίτο τρίμηνο κάθε έτους, προφανώς λόγω αυξημένης ζήτησης από τον ευρύτερο κλάδο του τουρισμού. Το 2022 σηματοδοτήθηκε από την σταδιακή άρση του συνόλου των περιοριστικών μέτρων, που είχαν ληφθεί για την καταπολέμηση της διασποράς του κορονοϊού την προηγούμενη διετία (2020-2021), ενισχύοντας ελαφρώς τα ποσοστά της προσωρινής απασχόλησης.

Παράλληλα, εάν εστιάσουμε μόνο στις νέες προσλήψεις (βάσει στοιχείων του πληροφοριακού συστήματος ΕΡΓΑΝΗ), προκύπτει ότι κατά το 2022 το 48,9% των νέων προσλήψεων αφορά συμβάσεις μερικής ή εκ περιτροπής απασχόλησης, ενώ οι προσλήψεις μισθωτών με σχέση πλήρους απασχόλησης καλύπτουν το 51,1% του συνόλου.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5. Το στατιστικό προφίλ της ανεργίας και της επιδοτούμενης ανεργίας

1. Τα δεδομένα της τυπικής ανεργίας

Α. Τα δεδομένα της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού

Η ανάλυση των διαθέσιμων δεδομένων της Eurostat και της ΕΛΣΤΑΤ (Έρευνα Εργατικού Δυναμικού - ΕΕΔ)¹¹ δεν αποτυπώνει το προφίλ των ανέργων κατοίκων¹² των Δήμων της Περιοχής Παρέμβασης, καθώς οι σχετικές μετρήσεις δεν οριοθετούνται στο επίπεδο των Δήμων. Από την άλλη πλευρά, δεν εντοπίστηκαν Στρατηγικές ή Σχέδια Δράσης των Δήμων της περιοχής αναφοράς για την πρόληψη / καταπολέμηση του κινδύνου της ανεργίας, που θα περιλάμβαναν και πρωτογενή δεδομένα αξιοποίησης της μεθοδολογίας της Έρευνας Εργατικού Δυναμικού.

Επισημαίνεται, πάντως, ότι σύμφωνα με τα πρόσφατα στοιχεία της ΕΕΔ το ποσοστό της ανεργίας υποχώρησε στο 11,8% στην Ελλάδα το πρώτο τρίμηνο του 2023, σημειώνοντας μείωση σε σχέση με το δ' τρίμηνο του 2022 (11,9%) και το α' τρίμηνο του 2022 (13,8%). Ανεργα ήταν το πρώτο τρίμηνο του 2023 550.535 άτομα, αριθμός μειωμένος κατά 1,4% σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο και κατά 14,9%, σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του 2022.

Ο αριθμός των απασχολούμενων διαμορφώθηκε σε 4.098.011 άτομα παρουσιάζοντας μείωση κατά 0,9%, σε σχέση με το προηγούμενο τρίμηνο και αύξηση κατά 1,3%, σε σχέση με το αντίστοιχο τρίμηνο του προηγούμενου έτους.

¹¹ Η Έρευνα Εργατικού Δυναμικού διενεργείται από το 1981. Μέχρι το 1997 τα αποτελέσματα εξάγονταν σε ετήσια βάση, με περίοδο αναφοράς το Β' τρίμηνο του έτους, ενώ από το 1998 και εξής η έρευνα είναι συνεχής και παράγει τριμηνιαία αποτελέσματα. Βασικός σκοπός της είναι η κατανομή του πληθυσμού εργάσιμης ηλικίας (15 ετών και άνω) σε τρεις πλήρως διακριτές ομάδες: απασχολούμενοι, άνεργοι και άτομα εκτός του εργατικού δυναμικού. Επιπλέον, συλλέγει πρόσθετες πληροφορίες που αφορούν δημογραφικά χαρακτηριστικά, κύρια εργασία, ύπαρξη και χαρακτηριστικά δεύτερης εργασίας, ολοκληρωμένο εκπαιδευτικό επίπεδο, συμμετοχή σε εκπαιδευτικές δραστηριότητες, προηγούμενη εργασιακή εμπειρία και την αναζήτηση εργασίας. Περισσότερες πληροφορίες για την Έρευνα Εργατικού Δυναμικού, καθώς και πίνακες με αποτελέσματα, μπορούν να αναζητηθούν στην ιστοσελίδα της ΕΛΣΤΑΤ στον σύνδεσμο: <http://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SJO01/>.

¹² Ως άνεργοι ορίζονται τα άτομα ηλικίας 15 - 74 ετών που δεν χαρακτηρίστηκαν ως απασχολούμενοι (σύμφωνα με τον προηγούμενο ορισμό), ήταν άμεσα διαθέσιμοι για εργασία και είτε αναζητούσαν ενεργά εργασία τις τελευταίες 4 εβδομάδες είτε είχαν βρει μια εργασία που θα αναλάμβαναν μέσα στους επόμενους τρεις μήνες. Διακρίνονται από τα άτομα εκτός του εργατικού δυναμικού: άτομα που δεν χαρακτηρίζονται απασχολούμενοι ή άνεργοι σύμφωνα με τους ορισμούς της απασχόλησης και της ανεργίας (δηλαδή, άτομα ηλικίας κάτω των 15 ετών, άτομα άνω των 89 ετών ή άτομα ηλικίας 15-89 ετών τα οποία δεν ήταν ούτε απασχολούμενοι ούτε άνεργοι κατά τη διάρκεια της εβδομάδας αναφοράς).

Διάγραμμα Ε1. Η εξέλιξη της απασχόλησης στην Έρευνα Εργατικού Δυναμικού (2012-2023)

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, 2023, <https://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SJO01/->

Σε ό,τι αφορά την εικόνα ανά τη χώρα, τα μεγαλύτερα ποσοστά ανεργίας το πρώτο τρίμηνο καταγράφηκαν σε νησιωτικές περιοχές. Ειδικότερα, το μεγαλύτερο ποσοστό καταγράφηκε στα Ιόνια νησιά (20,4%) και στο Νότιο Αιγαίο (18,1%) ενώ την τρίτη χειρότερη επίδοση είχε η Δυτική Μακεδονία (15,4%).

Διάγραμμα Ε2. Οι χωρικές διαστάσεις της απασχόλησης (2023)

Πίνακας 1. Κατάσταση απασχόλησης κατά φύλο, ηλικία, Περιφέρεια, επίπεδο εκπαίδευσης και υπηκοότητα⁽¹⁾, Α' τρίμηνο 2023

(Σε χιλιάδες)

		Απασχολούμενοι	Άνεργοι	Άτομα εκτός του εργατικού δυναμικού	Ποσοστό ανεργίας (%)	Ποσοστό εργατικού δυναμικού (%)
	Σύνολο⁽²⁾	4.098,0	550,5	4.392,8	11,8	51,4
ΦΥΛΟ	Άνδρες	2.368,0	234,7	1.763,7	9,0	59,6
	Γυναίκες	1.730,0	315,9	2.629,1	15,4	43,8
ΗΛΙΚΙΑ	15 - 19	21,8	10,8	557,6	33,2	5,5
	20 - 24	162,5	57,4	241,1	26,1	47,7
	25 - 29	377,4	90,4	104,9	19,3	81,7
	30 - 44	1.479,8	211,9	275,0	12,5	86,0
	45 - 64	1.945,6	169,2	910,4	8,0	69,9
	65+	111,1	10,7	2.303,9	8,8	5,0
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ	Ανατολική Μακεδονία και Θράκη	216,7	30,9	257,1	12,5	49,1
	Κεντρική Μακεδονία	684,3	124,0	774,3	15,3	51,1
	Δυτική Μακεδονία	93,5	17,0	121,1	15,4	47,7
	Ήπειρος	120,7	21,5	146,6	15,1	49,2
	Θεσσαλία	257,4	44,0	312,8	14,6	49,1
	Ιόνιοι Νήσοι	63,4	16,3	90,0	20,4	46,9
	Δυτική Ελλάδα	247,8	27,3	289,5	9,9	48,7
	Στερεά Ελλάδα	210,4	31,6	226,5	13,1	51,7
	Αττική	1.574,6	139,5	1.487,1	8,1	53,5
	Πελοπόννησος	215,4	25,1	222,8	10,4	51,9
	Βόρειο Αιγαίο	73,1	10,3	81,9	12,4	50,5
	Νότιο Αιγαίο	107,8	23,9	139,5	18,1	48,6
	Κρήτη	232,9	39,3	243,7	14,4	52,8

Πηγή: ΕΛΣΤΑΤ, 2023, <https://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/SJO01/->

Β. Τα δεδομένα της εγγεγραμμένης ανεργίας στη ΔΥΠΑ

Η ανάλυση των διαθέσιμων δεδομένων της Δημόσιας Υπηρεσίας Απασχόλησης (ΔΥΠΑ) αποτυπώνει το προφίλ των ανέργων κατοίκων¹³ των Δήμων της Περιοχής Παρέμβασης. Για το τρίτο τρίμηνο του 2022, οι περισσότεροι (σε πραγματικούς αριθμούς) εγγεγραμμένοι άνεργοι κατοικούσαν στο Δήμο Περιστερίου (14.508) και στο Δήμο Ιλίου (8.697), ενώ οι λιγότεροι κατοικούσαν στο Δήμο Χαϊδαρίου (3.770) και στο Δήμο Αγίας Βαρβάρας (3.880). Αντίστοιχα, για το πρώτο τρίμηνο του 2023, οι περισσότεροι (σε πραγματικούς αριθμούς) εγγεγραμμένοι άνεργοι κατοικούσαν στο Δήμο Περιστερίου (13.645) και στο Δήμο Ιλίου (8.270), ενώ οι λιγότεροι κατοικούσαν στο Δήμο Χαϊδαρίου (3.420) και στο Δήμο Αγίας Βαρβάρας (3.813).

Πίνακας Ε1. Εγγεγραμμένοι άνεργοι στα μητρώα της ΔΥΠΑ

ΔΗΜΟΣ	12ος 2018	12ος 2019	12ος 2020	12ος 2021	9ος 2022	10ος 2022	12ος 2022	3ος 2023
ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ	4232	4104	4347	3984	3880	3718	3842	3813
ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ - ΚΑΜΑΤΕΡΟ Υ	7153	6868	7238	6456	6399	6170	6346	6090
ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ	8003	7766	8275	7433	7412	6978	7224	7069
ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ	9574	9169	9751	8783	8697	8291	8472	8270
ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΥΔΑΛΛ ΟΥ	6680	6567	6887	6278	6223	5941	6189	5997
ΔΗΜΟΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟ Υ	15980	15522	16066	14554	14508	13720	14210	13645

¹³ Στο μητρώο ανέργων της ΔΥΠΑ μπορεί να εγγραφεί οποιοδήποτε φυσικό πρόσωπο, ηλικίας 15 - 74 ετών, το οποίο: α) δεν ασκεί ελευθέριο ή άλλο επάγγελμα β) είναι ικανό για εργασία και παράλληλα διαθέσιμο στην αγορά εργασίας και γ) αναζητά ενεργά απασχόληση. Υπάρχει η δυνατότητα επιλογής της Υπηρεσίας (ΚΠΑ2), στην οποία θα υποβάλουν την αίτησή τους. Σύμφωνα με το ισχύον νομικό πλαίσιο, αυτή μπορεί να είναι η Υπηρεσία είτε του τόπου κατοικίας τους είτε της τελευταίας απασχόλησης (εφόσον προέρχονται από λήξη εργασιακής σχέσης). Για το λόγο αυτό, παρέχεται η δυνατότητα καταχώρισης διεύθυνσης κατοικίας και τελευταίας εργασίας.

ΔΗΜΟΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛ ΕΩΣ	5505	5334	5640	5082	5049	4789	4913	4806
ΔΗΜΟΣ ΦΥΛΗΣ	6945	6788	7152	6501	6497	5987	6072	5921
ΔΗΜΟΣ ΧΑΪΔΑΡΙΟΥ	4024	4189	4441	3864	3770	3520	3590	3420

Πηγή: ΟΑΕΔ, 2023

Ο ακόλουθος Πίνακας παρουσιάζει κρίσιμα δεδομένα για την κατηγοριοποίηση των εγγεγραμμένων ανέργων στα μητρώα της ΔΥΠΑ με βάση το είδος της ανεργίας και τον τόπο κατοικίας τους. Για το τρίτο τρίμηνο του 2022, οι περισσότεροι (σε πραγματικούς αριθμούς) μακροχρόνια εγγεγραμμένοι άνεργοι κατοικούσαν στο Δήμο Περιστερίου (9.106) και στο Δήμο Ιλίου (5.264), ενώ οι λιγότεροι κατοικούσαν στο Δήμο Χαϊδαρίου (2.185) και στο Δήμο Αγίας Βαρβάρας (2.239). Αντίστοιχα, για το πρώτο τρίμηνο του 2023, οι περισσότεροι (σε πραγματικούς αριθμούς) μακροχρόνια εγγεγραμμένοι άνεργοι κατοικούσαν στο Δήμο Περιστερίου (8.381) και στο Δήμο Ιλίου (4.893), ενώ οι λιγότεροι κατοικούσαν στο Δήμο Χαϊδαρίου (2.054) και στο Δήμο Αγίας Βαρβάρας (2.161).

Πίνακας Ε2. Κατηγορίες εγγεγραμμένων ανέργων στα μητρώα της ΔΥΠΑ

Δήμος	Δελτία Ανέργων ≥12 μήνες	Δελτία Λοιπών ≥ 12 μήνες	Δελτία Ανέργω ν < 12 μήνες	Δελτία Λοιπώ ν < 12 μήνες	ΕΤΑ Κοινού & Λοιποί	ΕΤΑ Εποχικό ή Τουριστ ικών Επαγγε λμάτων	ΕΤΑ Δικαιού χοι που συνεχίζ ουν	ΕΤΑ Νέες Αιτήσεις
2018								
ΔΗΜΟΣ ΦΥΛΗΣ	2776	1235	2056	1087	528	67	513	92
ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ	1868	477	1594	335	284	67	310	55
ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩ Ν - ΚΑΜΑΤΕΡΟ Υ	3347	844	2187	713	725	107	707	140
ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ	4169	475	3076	325	970	161	972	172

ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ	4748	1152	2840	815	977	170	980	200
ΔΗΜΟΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ ΟΥ	9447	165	6376	91	1731	507	1959	383
ΔΗΜΟΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟ ΛΕΩΣ	2660	620	1750	426	621	118	637	146
ΔΗΜΟΣ ΧΑΪΔΑΡΙΟΥ	2132	176	1649	160	471	68	453	81
ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΥΔΑΛΛ ΟΥ	3801	47	2696	147	532	197	620	145
2019								
ΔΗΜΟΣ ΦΥΛΗΣ	2935	1499	2445	0	557	64	546	109
ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ	1999	511	1644	0	310	76	339	64
ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩ Ν - ΚΑΜΑΤΕΡΟ Υ	3255	998	2659	0	804	90	769	173
ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ	4190	517	3143	0	1024	182	1068	182
ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ	4579	1230	3395	0	1010	162	1006	224
ΔΗΜΟΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ ΟΥ	9337	136	6190	0	1973	551	2242	431
ΔΗΜΟΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟ ΛΕΩΣ	2676	667	2004	0	655	108	654	134
ΔΗΜΟΣ ΧΑΪΔΑΡΙΟΥ	2111	194	1905	0	528	90	556	99
ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΥΔΑΛΛ ΟΥ	3886	102	2611	0	568	175	631	150
2020								

ΔΗΜΟΣ ΦΥΛΗΣ	3163	1068	2882	0	760	68	672	90
ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ	2225	387	1674	0	353	62	356	53
ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩ Ν - ΚΑΜΑΤΕΡΟ Υ	3614	770	2840	0	1029	77	915	134
ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ	4556	405	3243	0	1049	164	1029	139
ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ	5060	957	3720	0	1337	130	1241	161
ΔΗΜΟΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ ΟΥ	9772	104	6086	0	2374	498	2368	303
ΔΗΜΟΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟ ΛΕΩΣ	2944	547	2149	0	813	78	727	110
ΔΗΜΟΣ ΧΑΪΔΑΡΙΟΥ	2311	146	1956	0	605	84	564	71
ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΥΔΑΛΛ ΟΥ	4144	75	2661	0	698	105	620	137
2021								
ΔΗΜΟΣ ΦΥΛΗΣ	3435	236	2847	0	588	55	573	111
ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ	2261	107	1591	0	247	83	285	72
ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩ Ν - ΚΑΜΑΤΕΡΟ Υ	3944	160	2350	0	738	118	751	198
ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ	4623	69	2779	0	779	190	848	201
ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ	5461	210	3129	0	1001	170	1011	262

ΔΗΜΟΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ	9397	31	5218	0	1659	576	1986	425
ΔΗΜΟΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΕΩΣ	3236	107	1754	0	616	115	649	139
ΔΗΜΟΣ ΧΑΪΔΑΡΙΟΥ	2278	24	1559	0	464	83	488	116
ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ	3995	16	2314	0	500	167	566	175
Αύγουστος 2022								
ΔΗΜΟΣ ΦΥΛΗΣ	3337	175	3060	0	612	22	494	129
ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ	2239	83	1608	0	239	56	241	46
ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ - ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ	3796	131	2518	0	813	48	730	148
ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ	4444	64	2917	0	818	117	767	162
ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ	5264	171	3329	0	1102	57	954	198
ΔΗΜΟΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ	9106	27	5475	0	1766	372	1774	339
ΔΗΜΟΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΕΩΣ	3104	89	1904	0	675	37	599	119
ΔΗΜΟΣ ΧΑΪΔΑΡΙΟΥ	2185	18	1566	0	484	61	451	77
ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ	3842	13	2345	0	476	134	475	107
Οκτώβριος 2022								
ΔΗΜΟΣ ΦΥΛΗΣ	3403	212	2818	0	518	64	509	101

ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ	2243	93	1601	0	206	76	230	81
ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩ Ν - ΚΑΜΑΤΕΡΟ Υ	3881	144	2371	0	651	103	644	173
ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ	4569	67	2805	0	666	184	674	202
ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ	5395	190	3181	0	894	160	873	209
ΔΗΜΟΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ ΟΥ	9282	29	5322	0	1443	486	1610	401
ΔΗΜΟΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟ ΛΕΩΣ	3196	99	1821	0	547	95	538	149
ΔΗΜΟΣ ΧΑΪΔΑΡΙΟΥ	2257	21	1533	0	409	88	408	107
ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΥΔΑΛΛ ΟΥ	3935	15	2281	0	382	160	414	123
Δεκέμβριος 2022								
ΔΗΜΟΣ ΦΥΛΗΣ	3209	98	2765	0	592	88	592	118
ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ	2182	62	1598	0	289	93	335	89
ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩ Ν - ΚΑΜΑΤΕΡΟ Υ	3660	105	2581	0	897	136	885	159
ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ	4306	46	2872	0	934	212	1010	194
ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ	4976	128	3368	0	1172	189	1157	233
ΔΗΜΟΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙ ΟΥ	8489	23	5698	0	1926	771	2386	424

ΔΗΜΟΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΕΩΣ	2921	70	1922	0	688	108	689	147
ΔΗΜΟΣ ΧΑΪΔΑΡΙΟΥ	2089	12	1489	0	497	102	515	112
ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ	3646	9	2534	0	558	178	628	182
Μάρτιος 2023								
ΔΗΜΟΣ ΦΥΛΗΣ	3180	86	2655	0	590	45	527	90
ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ	2161	52	1600	0	335	64	335	51
ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ - ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ	3588	97	2405	0	889	76	788	133
ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ	4296	40	2733	0	1008	173	968	162
ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ	4893	117	3260	0	1198	96	1041	191
ΔΗΜΟΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ	8381	22	5242	0	1843	495	1928	298
ΔΗΜΟΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΕΩΣ	2888	66	1852	0	732	61	657	100
ΔΗΜΟΣ ΧΑΪΔΑΡΙΟΥ	2054	12	1354	0	538	88	493	73
ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ	3608	8	2381	0	697	218	739	114

Πηγή: ΟΑΕΔ, 2023

Οι ακόλουθοι Πίνακες παρουσιάζουν κρίσιμα δεδομένα για την αναλογία μεταξύ των εγγεγραμμένων ανέργων στα μητρώα της ΔΥΠΑ και των μόνιμων κατοίκων των Δήμων αναφοράς, αξιοποιώντας την εφαρμογή του *Δείκτη Επιβάρυνσης Μόνιμου Πληθυσμού*, που χρησιμοποιείται από τη *Δομή υποστήριξης δράσεων κοινωνικής συνοχής και*

αναπτυξιακής παρέμβασης *Social Network* της Περιφέρειας Αττικής¹⁴. Τα μεγαλύτερα ποσοστά του σχετικού δείκτη το 2020 εντοπίζονται στο Δήμο Αγίας Βαρβάρας (15.92%) και στο Δήμο Φυλής (15.73%), που σημειώνουν μία μικρή μείωση το 2021 (14,76% και 11.99% αντίστοιχα).

Πίνακας Ε3. Δείκτης Επιβάρυνσης Μόνιμου Πληθυσμού των Δήμων Περιφερειακής Ενότητας Δυτικού Τομέα Αθηνών και των Δήμων Κορυδαλλού και Φυλής (2020-2021)

Δήμος	Μόνιμος Πληθυσμός (απογραφή 2011)	Άνεργοι Ιούνιος 2020	Δείκτης επιβάρυνσης μόνιμου πληθυσμού Ιούνιος 2020 σε %	Άνεργοι Ιούνιος 2021	Δείκτης επιβάρυνσης μόνιμου πληθυσμού (Ιούνιος 2021 σε %)
Δ. Περιστερίου	139981	16227	11,59	14328	10,24
Δ. Αγίας Βαρβάρας	26550	4227	15,92	3920	14,76
Δ. Αγ. Αναργύρων - Καματερού	62529	7389	11,82	6473	10,35
Δ. Αιγαλέω	69946	8217	11,75	7264	10,39
Δ. Ιλίου	84793	9640	11,37	8636	10,18
Δ. Πετρούπολης	58979	5745	9,74	5080	8,61
Δ. Χαϊδαρίου	46897	4410	9,4	3966	8,46
Δ. Κορυδαλλού	63445	6858	10,81	6168	9,72
Δ. Φυλής	45965	7228	15,73	6201	11,99

Πηγή: <https://www.social-network.gr/article/anafora-sygkentrosis-anergon-ofeloymenon-eee-ana-pe-dimo-ioynios-2020-ioynios-2021>

¹⁴ Βλ. [H Δομή Social Network | Social Network \(social-network.gr\)](https://www.social-network.gr).

**Πίνακας Ε4. Δείκτης Επιβάρυνσης Μόνιμου Πληθυσμού των Δήμων
Περιφερειακής Ενότητας Δυτικού Τομέα Αθηνών και των Δήμων Κορυδαλλού
και Φυλής (2022-2023)**

Δήμος	Μόνιμος Πληθυσμός (απογραφή 2021)	Άνεργοι Οκτώβριος 2022	Δείκτης επιβάρυνσης μόνιμου πληθυσμού Οκτώβριος 2022 σε %	Άνεργοι Μάρτιος 2023	Δείκτης επιβάρυνσης μόνιμου πληθυσμού (Μάρτιος 2023 σε %)
Δ. Περιστερίου	133.630	13.720	10,27	13.645	10,21
Δ. Αγίας Βαρβάρας	26.759	3,718	13,89	3.813	14,25
Δ. Αγ. Αναργύρων - Καματερού	61.462	6.170	10,04	6.090	9,91
Δ. Αιγαλέω	65.831	6.978	10,6	7.069	10,74
Δ. Ιλίου	84.004	8.291	9,87	8.270	9,84
Δ. Πετρούπολεως	60.146	4.789	7,96	4.806	7,99
Δ. Χαϊδαρίου	47.051	3.520	7,48	3.420	7,27
Δ. Κορυδαλλού	61.248	5.941	9,7	5.997	9,79
Δ. Φυλής	48.157	5.987	12,43	5.921	12,3

2. Τα δεδομένα της τακτικής επιδότησης ανεργίας

Ένα σχετικά υψηλό ποσοστό του πληθυσμού των Δήμων της Περιοχής Παρέμβασης διαβιώνει σε συνθήκες αποκλεισμού από την αγορά εργασίας, καθώς έχουν ενταχθεί ως δικαιούχοι παροχών στο Πρόγραμμα Τακτικής Επιδότησης Ανεργίας (ΤΕΑ)¹⁵ του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων μέσω της ΔΥΠΑ. Σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα στοιχεία του μητρώου επιδοτουμένων της ΔΥΠΑ¹⁶, τον Οκτώβριο του 2022 τουλάχιστον 25.000 άτομα στην Περιοχή Παρέμβασης λάμβαναν το σχετικό επίδομα. Ο Δήμος Περιστερίου συγκεντρώνει προφανώς τον μεγαλύτερο αριθμό ληπτών, ενώ υψηλά ποσοστά (σε σχέση με τον πληθυσμό τους) συγκεντρώνουν οι Δήμοι Φυλής και Ιλίου.

Πίνακας Ε5. Λήπτες Τακτικής Επιδότησης Ανεργίας στους Δήμους αναφοράς

Δήμος	Συνολικός αριθμός	Άνδρες	Γυναίκες
ΔΗΜΟΣ ΦΥΛΗΣ	2,651	1,048	1,603
ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ	1,453	593	860
ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ - ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ	2,396	945	1,451
ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ	2,577	1,021	1,556
ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ	3,138	1,195	1,943
ΔΗΜΟΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ	5,185	2,075	3,110

¹⁵ Η Τακτική Επιδότηση Ανεργίας είναι μια παροχή που χορηγείται σε ασφαλισμένους, ικανούς και διαθέσιμους για εργασία, με εξαρτημένη σχέση εργασίας που είτε έληξε είτε καταγγέλθηκε από τον εργοδότη, κατά τη διάρκεια της οποίας κατέβαλαν εισφορές υπέρ του κλάδου ανεργίας της ΔΥΠΑ. Η χρονική διάρκεια της επιδότησης κυμαίνεται από πέντε έως δώδεκα μήνες ανάλογα με τις ημέρες εργασίας που πραγματοποίησαν οι δικαιούχοι σε συγκεκριμένα (κρίσιμα) χρονικά διαστήματα πριν από τη λύση ή τη λήξη της εργασιακής τους σχέσης και τον αριθμό ημερησίων επιδομάτων που έλαβαν κατά την τελευταία τετραετία. Εάν κατά τη διάρκεια της επιδότησης οι δικαιούχοι χάσουν την ιδιότητα του ανέργου (π.χ. λόγω πρόσληψης, ασθένειας, στράτευσης κ.ο.κ.), η επιδότηση σταματά προσωρινά (αναστέλλεται), ενώ είναι δυνατόν να συνεχισθεί και πάλι υπό προϋποθέσεις.

¹⁶ Η Τακτική Επιδότηση Ανεργίας χορηγείται στους αιτούντες, εφόσον:

- καταγγέλθηκε ή έληξε η ατομική σύμβαση εργασίας τους (δεν χορηγείται σε όσους αποχώρησαν οικειοθελώς από την εργασία τους)
- έχουν την ιδιότητα του ανέργου κατά την ημερομηνία υποβολής της αίτησης για επιδότηση (δεν απασχολούνται σε άλλον εργοδότη, δεν αυτοαπασχολούνται, είναι ικανοί και διαθέσιμοι στην αγορά εργασίας)
- έχουν πραγματοποιήσει σε συγκεκριμένα (κρίσιμα) χρονικά διαστήματα συγκεκριμένο αριθμό ημερών εργασίας, για τις οποίες καταβάλλονταν εισφορές υπέρ του κλάδου ανεργίας της ΔΥΠΑ.

ΔΗΜΟΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΕΩΣ	1,805	653	1,152
ΔΗΜΟΣ ΧΑΪΔΑΡΙΟΥ	1,399	536	863
ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ	2,304	861	1,443

Πηγή: ΔΥΠΑ, 2022

Ο ακόλουθος Πίνακας παρουσιάζει την χωρική κατανομή των ληπτών ΤΕΑ στην Περιοχή Παρέμβασης σύμφωνα με ηλικιακά κριτήρια. Ο Δήμος Περιστερίου συγκεντρώνει τον μεγαλύτερο αριθμό ληπτών με 1.748 άτομα για την ηλικιακή ομάδα 30-44 ετών και 1.134 για την ηλικιακή ομάδα 45-54 ετών, ενώ υψηλά ποσοστά (σε σχέση με τον πληθυσμό τους) για τις ηλικιακές ομάδες 30-44 και 45-54 συγκεντρώνουν οι Δήμοι Φυλής και Αγίων Αναργύρων - Καματερού.

Πίνακας Ε6. Ηλικιακή κατανομή των ληπτών Τακτικής Επιδότησης Ανεργίας στους Δήμους αναφοράς

Ηλικία επιδοτουμένων							
Δήμος	15-19 ετών	20-24 ετών	25-29 ετών	30-44 ετών	45-54 ετών	55-64 ετών	65 ετών και άνω
ΔΗΜΟΣ ΦΥΛΗΣ	109	325	375	875	506	345	116
ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ	36	152	173	513	277	228	74
ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ - ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ	39	248	306	834	531	364	74
ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ	19	234	348	900	540	437	99
ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ	37	293	389	1.106	674	522	117
ΔΗΜΟΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ	88	511	677	1.748	1,134	855	172
ΔΗΜΟΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΕΩΣ	22	168	238	662	390	281	44
ΔΗΜΟΣ ΧΑΪΔΑΡΙΟΥ	13	119	205	488	308	226	40
ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ	33	202	293	786	487	405	98

Πηγή: ΔΥΠΑ, 2022

3. Τα δεδομένα της έκτακτης επιδότησης ανεργίας

Ένα μικρό σχετικά ποσοστό του πληθυσμού των Δήμων της Περιοχής Παρέμβασης διαβιώνει σε συνθήκες διαρθρωτικού αποκλεισμού από την αγορά εργασίας, καθώς έχουν ενταχθεί ως δικαιούχοι παροχών σε κάποιο Πρόγραμμα έκτακτης επιδότησης ανεργίας του Υπουργείου Εργασίας και Κοινωνικών Υποθέσεων μέσω της ΔΥΠΙΑ.

Πίνακας 2Ε7. Ειδικά επιδόματα ενίσχυσης ανέργων με έλεγχο περιουσιακών και εισοδηματικών πηγών

α/α	ΤΙΤΛΟΣ ΠΑΡΟΧΗΣ	ΦΟΡΕΑΣ ΧΟΡΗΓΗΣΗΣ	ΔΙΚΑΙΟΥΧΟΙ	ΥΨΟΣ
1	Ειδικό Βοήθημα μετά από τρίμηνη παραμονή στα μητρώα των ανέργων	ΔΥΠΙΑ	Άνεργοι επί 3 μήνες	15πλάσιο του βασικού ημερήσιου επιδόματος ανεργίας
2	Ειδικό Βοήθημα Αποφυλακισμένων	ΔΥΠΙΑ	Άνεργοι που έχουν εκτίσει ποινή στερητική της ελευθερίας	15πλάσιο του βασικού ημερήσιου επιδόματος ανεργίας
3	Ειδικό Βοήθημα μετά τη λήξη της τακτικής επιδότησης ανεργίας	ΔΥΠΙΑ	Άνεργοι για ένα μήνα μετά την λήξη της τακτικής επιδότησης ανεργίας	13 ημερήσια επιδόματα ανεργίας
4	Ειδικό βοήθημα λόγω διακοπής λειτουργίας της εργοδότης επιχείρησης	ΔΥΠΙΑ	Άνεργοι	20πλάσιο του βασικού ημερήσιου επιδόματος ανεργίας
5	Επίδομα μακροχρονίως ανέργου	ΔΥΠΙΑ	Μακροχρόνια άνεργοι 20-65 ετών	200 €

Πίνακας Ε8. Λήπτες Έκτακτων Επιδομάτων Ανεργίας στους Δήμους αναφοράς

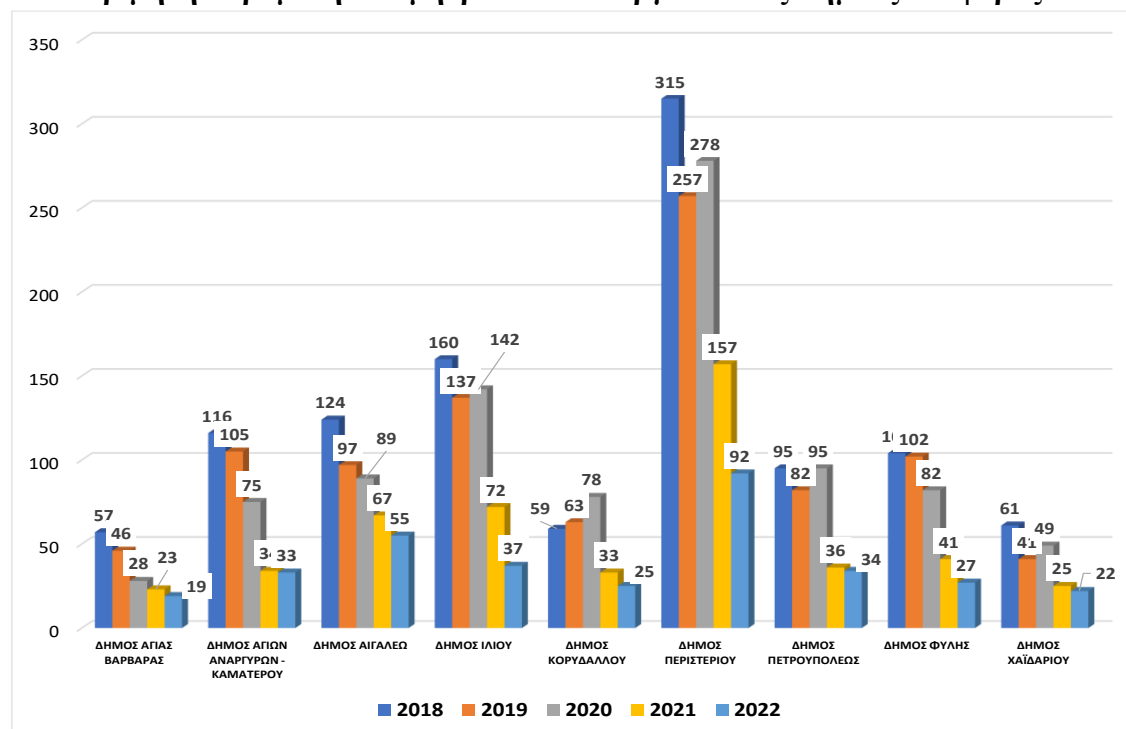
Έτος	Δήμος	Ειδικό Βοήθημα μετά από τρίμηνη παραμονή στα μητρώα των ανέργων	Ειδικό Βοήθημα Αποφυλακισμένων	Ειδικό Βοήθημα μετά τη λήξη της τακτικής επιδότησης ανεργίας	Ειδικό βοήθημα λόγω διακοπής λειτουργίας της εργοδότης επιχείρησης
2018	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ	57	4	56	0
2018	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ - ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ	116	5	118	0
2018	ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ	124	8	156	0
2018	ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ	160	3	165	0
2018	ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ	59	4	111	0
2018	ΔΗΜΟΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ	315	7	291	0
2018	ΔΗΜΟΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΕΩΣ	95	2	128	0
2018	ΔΗΜΟΣ ΦΥΛΗΣ	104	13	78	0
2018	ΔΗΜΟΣ ΧΑΪΔΑΡΙΟΥ	61	1	60	0
2019	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ	46	0	42	0
2019	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ - ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ	105	8	112	0
2019	ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ	97	6	130	0
2019	ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ	137	4	129	0
2019	ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ	63	2	90	0
2019	ΔΗΜΟΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ	257	4	276	0
2019	ΔΗΜΟΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΕΩΣ	82	1	93	0
2019	ΔΗΜΟΣ ΦΥΛΗΣ	102	6	54	0
2019	ΔΗΜΟΣ ΧΑΪΔΑΡΙΟΥ	41	1	43	0

2020	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ	28	2	17	0
2020	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ - ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ	75	1	69	1
2020	ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ	89	2	78	0
2020	ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ	142	2	123	3
2020	ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ	78	9	35	0
2020	ΔΗΜΟΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ	278	7	230	0
2020	ΔΗΜΟΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΕΩΣ	95	1	64	0
2020	ΔΗΜΟΣ ΦΥΛΗΣ	82	2	50	0
2020	ΔΗΜΟΣ ΧΑΪΔΑΡΙΟΥ	49	2	27	0
2021	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ	23	2	22	0
2021	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ - ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ	34	1	59	0
2021	ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ	67	3	80	0
2021	ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ	72	0	129	0
2021	ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ	33	1	55	0
2021	ΔΗΜΟΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ	157	4	201	0
2021	ΔΗΜΟΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΕΩΣ	36	1	53	0
2021	ΔΗΜΟΣ ΦΥΛΗΣ	41	2	53	0
2021	ΔΗΜΟΣ ΧΑΪΔΑΡΙΟΥ	25	0	46	0
2022	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ	19	0	10	0
2022	ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ - ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ	33	0	27	0
2022	ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ	55	2	25	0

2022	ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ	37	0	37	0
2022	ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ	25	3	26	0
2022	ΔΗΜΟΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ	92	1	98	0
2022	ΔΗΜΟΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΕΩΣ	34	1	21	0
2022	ΔΗΜΟΣ ΦΥΛΗΣ	27	2	24	0
2022	ΔΗΜΟΣ ΧΑΪΔΑΡΙΟΥ	22	2	15	0

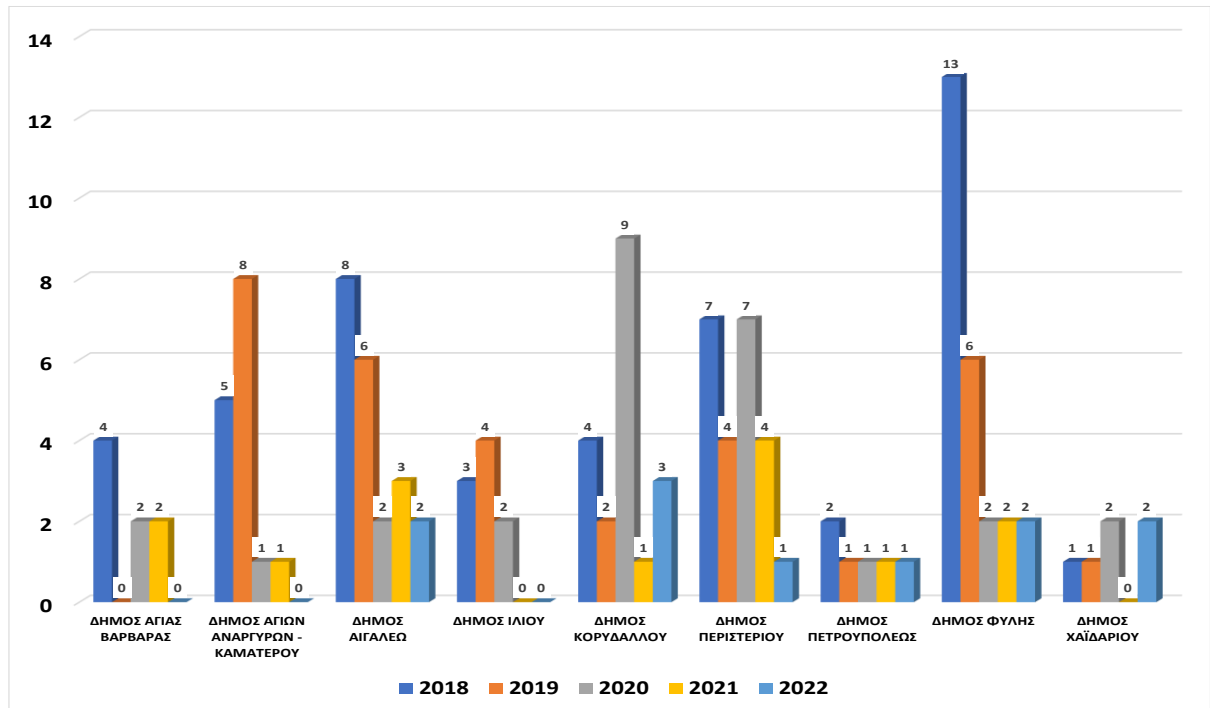
Πηγή: ΔΥΠΑ, 2022 (τα στοιχεία του 2022 αναφέρονται στο πρώτο τρίμηνο)

Διάγραμμα Ε3. Η κατανομή των ληπτών του Ειδικού Βοηθήματος μετά από τριμηνιαία παραμονή στα μητρώα των ανέργων στους Δήμους αναφοράς

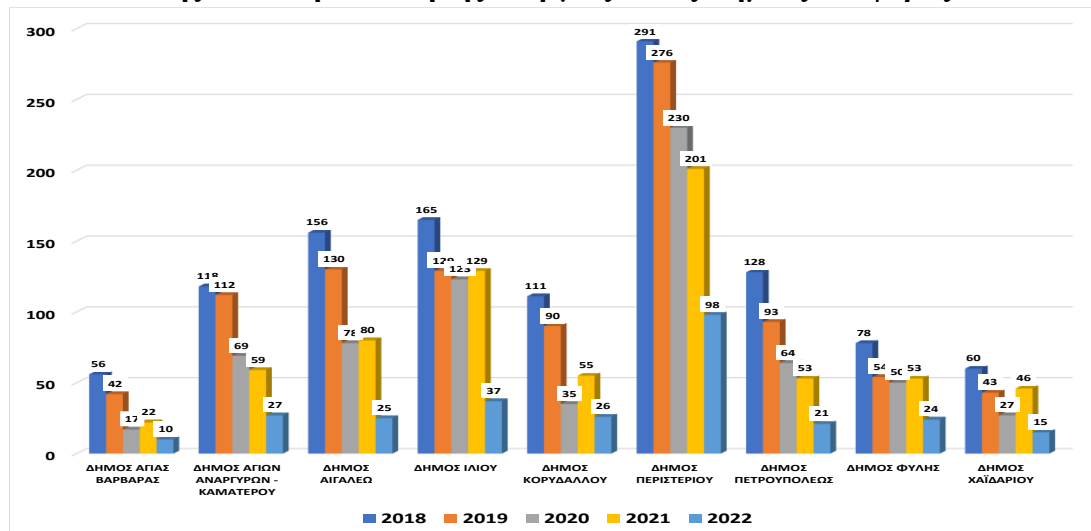
Πηγή: ΔΥΠΑ, 2022 (τα στοιχεία του 2022 αναφέρονται στο πρώτο τρίμηνο)

Διάγραμμα Ε4. Η κατανομή των ληπτών του Ειδικού Βοηθήματος στους Δήμους αναφοράς

Πηγή: ΔΥΠΙΑ, 2022 (τα στοιχεία του 2022 αναφέρονται στο πρώτο τρίμηνο)

Διάγραμμα Ε5. Η κατανομή των ληπτών του Ειδικού Βοηθήματος μετά τη λήξη της τακτική επιδότησης ανεργίας στους Δήμους αναφοράς

Πηγή: ΔΥΠΙΑ, 2022 (τα στοιχεία του 2022 αναφέρονται στο πρώτο τρίμηνο)

Σύμφωνα με τα πλέον πρόσφατα στοιχεία του μητρώου επιδοτούμενων λόγω **μακροχρόνιας ανεργίας** της ΔΥΠΑ¹⁷, τον Οκτώβριο του 2022 τουλάχιστον 36.000 άτομα λάμβαναν το σχετικό επίδομα. Ο Δήμος Περιστερίου συγκεντρώνει προφανώς τον μεγαλύτερο αριθμό ληπτών, ενώ υψηλά ποσοστά (σε σχέση με τον πληθυσμό τους) συγκεντρώνουν οι Δήμοι Ιλίου και Κορυδαλλού.

Πίνακας Ε9. Λήπτες επιδόματος μακροχρόνιας ανεργίας στους Δήμους αναφοράς

Δήμος	Συνολικός αριθμός	Άνδρες	Γυναίκες
ΔΗΜΟΣ ΦΥΛΗΣ	3,225	963	2,262
ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ	2,196	731	1,465
ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ - ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ	3,663	962	2,701
ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ	4,351	1,314	3,037
ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ	5,008	1,361	3,647
ΔΗΜΟΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ	8,512	2,363	6,149
ΔΗΜΟΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΕΩΣ	2,910	695	2,215
ΔΗΜΟΣ ΧΑΪΔΑΡΙΟΥ	2,109	565	1,544
ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ	3,628	994	2,634

Πηγή: ΔΥΠΑ, 2022

¹⁷ Ως μακροχρόνια άνεργοι θεωρούνται όσοι/-ες έχουν συμπληρώσει κατά την ημερομηνία υποβολής της σχετικής αίτησης χρόνο ανεργίας αδιαλείπτως επί 12μηνο, παραμένουν εγγεγραμμένοι στα μητρώα ανέργων της ΔΥΠΑ και έχουν εξαντλήσει το δικαίωμα τακτικής 12μηνιαίας επιδότησης, λόγω ανεργίας.

Ο ακόλουθος Πίνακας παρουσιάζει την χωρική κατανομή των ληπτών επιδόματος μακροχρόνιας ανεργίας στην Περιοχή Παρέμβασης σύμφωνα με ηλικιακά κριτήρια. Ο Δήμος Περιστερίου συγκεντρώνει τον μεγαλύτερο αριθμό για τις ηλικιακές ομάδες 30-44 και 55-64 με 2.382 και 2.418 άτομα αντίστοιχα, ενώ υψηλά ποσοστά (σε σχέση με τον πληθυσμό τους) για τις ηλικιακές ομάδες 30-44 και 45-54 συγκεντρώνουν οι Δήμοι Φυλής και Αγίας Βαρβάρας.

Πίνακας Ε10. Ηλικιακή κατανομή των ληπτών επιδόματος μακροχρόνιας ανεργίας στους Δήμους αναφοράς

Ηλικία επιδοτούμενων							
Δήμος	15-19 ετών	20-24 ετών	25-29 ετών	30-44 ετών	45-54 ετών	55-64 ετών	65 ετών και άνω
ΔΗΜΟΣ ΦΥΛΗΣ	13	117	205	1,094	814	736	246
ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΑΣ ΒΑΡΒΑΡΑΣ	7	71	158	640	546	552	222
ΔΗΜΟΣ ΑΓΙΩΝ ΑΝΑΡΓΥΡΩΝ - ΚΑΜΑΤΕΡΟΥ	6	79	154	1,079	1,068	953	324
ΔΗΜΟΣ ΑΙΓΑΛΕΩ	5	62	198	1,242	1,150	1,203	491
ΔΗΜΟΣ ΙΛΙΟΥ	7	90	232	1,372	1,465	1,388	454
ΔΗΜΟΣ ΠΕΡΙΣΤΕΡΙΟΥ	7	154	371	2,382	2,336	2,418	844
ΔΗΜΟΣ ΠΕΤΡΟΥΠΟΛΕΩΣ	5	47	142	896	867	730	223
ΔΗΜΟΣ ΧΑΪΔΑΡΙΟΥ	5	39	102	597	596	589	181
ΔΗΜΟΣ ΚΟΡΥΔΑΛΛΟΥ	5	62	164	969	956	1,088	384

Πηγή: ΔΥΠΑ, 2022

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης